ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΧΛΩΡΙΣ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

Ἔτος Πρῶτον.—Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 1 Νοεμβρίου 1879.—Τεῦχος Ἑνδέκατον.

ΜΥΘΙΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

καὶ δημοτικὰ ᾄσματα περὶ τοῦ μεγάλου Πέτρου παρὰ τοῖς Ῥώσσοις.

Ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὁποῖαι καὶ ὁπόσαι προλήψεις ἐπικρατοῦσι καὶ νῦν ἔτι παρὰ τῷ Ῥωσσικῷ λαῷ, ὁποῖαι θρησκευτικαὶ δοξασίαι παράδοξοι ἐξακολουθοῦσι νὰ μεταβάλλωσι καθ' ἑκάστην τὴν ὀρθοδοξίαν εἰς κορμὸν ἐξ οὗ βλαστάνουσιν ἑκατοντάδες κλώνων δεισιδαιμονιῶν καὶ αἱρέσεων, ὅταν μάθῃ ὅτι, κατὰ τοὺς Ῥώσσους, ἀφοῦ ἀποθάνῃ ὁ Θεὸς θὰ διαδεχθῇ αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ, θέλει εὐχερῶς ἐννοήσει πῶς ὁ βίος, οἱ πόλεμοι, αἱ περιηγήσεις καὶ ὁ θάνατος Πέτρου τοῦ μεγάλου ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παραδόσεις δημώδεις ἐχούσας μυθολογικὸν χαρακτῆρα, πῶς ἡ βασιλεία αὐτοῦ πρὶν ἢ ἱστορηθῇ ὑπὸ τῶν συγγραφέων εἶχε *συναξαρισθῆ* ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς Ῥωσσίας, παρ' ᾧ καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἱστορικῶν συγγραφῶν διατελοῦσι πιστευόμενα μᾶλλον τὰ μυθεύματα ἢ αἱ ἀληθιναὶ ἀφηγήσεις. Οὕτως ὁ Πέτρος Α'. τῆς Ῥωσσίας ἔσχεν ὑπό τινα ἔποψιν τὰς τύχας καὶ τὰς μυθολογικὰς τιμὰς ὧν ἠξιώθη ὁ μέγας Κάρολος, διότι καὶ τὰ ἱστορικὰ τούτου κατορθώματα ἐξηρωϊσθέντα καὶ ἀποδοθέντα εἰς ὑπερφυᾶ δύναμιν συμπράττουσαν μετὰ τοῦ πρώτου ἐκείνου Χριστιανοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Δύσεως μετεβλήθησαν εἰς ἐποποιΐαν ἣν ἀπετέλεσαν διάφοροι ποιητικοὶ κύκλοι δημιουργηθέντες ὑπὸ τῶν μουσολήπτων πλὴν ἀνωνύμων ποιητῶν τοῦ Γαλλικοῦ μεσαιῶνος. Διαφέρουσι μόνον ἐν τούτῳ οἱ δύο ἥρωες ὅτι οἱ ἀοιδοὶ τοῦ Ῥώσσου ὠνομάζοντο *ἀνάπηροι ὁδοιπόροι* καὶ ἦσαν τυφλοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπαῖται, ἢ ἄλῆται γυμνόποδες. Ὁπωσδήποτε, οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ἀναγνῶσται τῶν ἀνὰ χεῖρας σελίδων δὲν θέλουσι δυσφορήσει, πιστεύω, διεξερχόμενοι ὀλίγας γραμμὰς ἀπεικονιζούσας ἔστω καὶ ἀσθενῶς τὴν δημοτικὴν ποίησιν τῶν Ῥώσσων, ᾄδουσαν μάλιστα ἥρωα σκηπτοῦχον, Χριστιανὸν καὶ Ὀρθόδοξον.

« Ὦ! εἰπέ μοι, πάτερ μας, τσάρε ὀρθόδοξε, Ὀρθόδοξε τσάρε Ἀλέξιε Μιχαήλοβιτς, εἰς τίνα ἀφίνεις τὴν βασιλείαν σου, εἰς τίνα παραδίδεις τὸ τσαράτον τῆς Μόσχας; — Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ τσάρου ἦσαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ διάκονοι, ἐκεῖ ὅπου ἔκαιον αἱ λαμπάδες, καὶ ἔψαλλον νεκρικὰς δεήσεις. Εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἵσταντο πάντες οἱ βογιάροι, καὶ ὁ τσάρος ὡμίλησεν ὡς ἑξῆς: *Ἀφίνω τὴν βασιλείαν μου εἰς τὸν Τσαρίδην Πέτρον Ἀλεξιέβιτς.* ἐμπιστεύομαι τὸ τσαράτον τῆς Μόσχας εἰς τὸν πρίγκηπα βογιάρον Γκαλίτσιν, καὶ ὁ ὀρθόδοξος τσάρος παρέδωκε τὸ πνεῦμα. » Ἐν τῷ ᾄσματι τούτῳ, ὅπερ ὑμνεῖ τὴν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξίου διαδοχὴν τῆς βασιλείας ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Πέτρου τοῦ Α', ἡ ἱστορία ὑπέστη ἀθώαν τινὰ παραποίησιν, διότι διάδοχος τοῦ Ἀλεξίου ὑπῆρξε πράγματι ὁ Θεόδωρος ἑτεροθαλὴς καὶ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Πέτρου· ὅτε δὲ ἐκεῖνος ἀπέθανε καὶ οἱ βογιάροι ἀνηγόρευσαν τὸν Πέτρον, ἡ φιλόδοξος ἀδελφὴ αὐτῶν Σοφία ἐξεγείρασα τὴν ἱστορικὴν αὐτοκρατορικὴν φρουρὰν τῶν *στρέλιτς* ἐνήργησε τὴν ὁμόχρονον στέψιν καὶ τοῦ Ἰβὰν, ἄλλου ἑτεροθαλοῦς ἀδελφοῦ τοῦ Πέτρου εὐήθους δὲ, καὶ ἦρξεν ἐν ὀνόματι αὐτῶν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, ἀρωγὸν καὶ στρατηγὸν ἐκτελεστὴν τῶν σχεδίων αὐτῆς ἔχουσα τὸν Γκαλίτσιν. Συνεμάχησε μετὰ τῆς Βενετίας, τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Αὐστρίας κατὰ τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ οἱ θρίαμβοι αὐτῆς ὡς καὶ οἱ τοῦ Γκαλίστιν κατὰ τῶν ἐν Κριμαίᾳ Τατάρων ὑπῆρξαν ὅλως προβληματικοί. Βλέπουσα ἡλικιούμενον τὸν Πέτρον καὶ δυσπιστοῦσα κατ' αὐτοῦ προὐκάλεσε νέαν ᾳάσιν τῶν *στρέλιτς* τῷ 1689, ἀλλὰ ὁ Πέτρος περιέστειλεν αὐτὴν, ἡ δὲ Σοφία ἀφαιρεθεῖσα πᾶσαν ἀρχὴν ἐκλείσθη ἐν στενοτάτῃ εἱρκτῇ, ἐν ᾗ, ὡς λέγεται, καὶ ἐδολοφονήθη. Ἡ ἀλληλογραφία τῆς Σοφίας μετὰ τοῦ Γκαλίτσιν ἦτο τρυφερωτάτη, συχνάκις δὲ ἀπαντῶνται ἐν αὐτῇ αἱ φράσεις « μικρέ μου πάτερ, ἀδελφέ μου, φῶς μου, χαρά μου » κτλ. Τὸ δὲ μικρὸν δημοτικὸν ᾄσμα ὅπερ σώζεται ἐν τῇ Ῥωσσικῇ συλλογῇ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐκ Κριμαίας ἐπάνοδον τοῦ Γκαλίτσιν παριστᾷ τοῦτον ὡς μὴ γνωρίζοντα διὰ τίνος ὁδοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς Μόσχαν — διότι ἀμφιβάλει περὶ τῆς καλῆς ὑπὸ τοῦ Τσάρου (Πέτρου) ὑποδοχῆς — καὶ ὡς διευθυνόμενον ἀμέσως εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Κρεμλίνου, ὁπό-

τε καταβαίνει πρὸς ἐγκάρδιον δεξίωσιν αὐτοῦ « ἡ μήτηρ ἡμῶν τσαρίνα, ἡ τσαρίνα Σοφία Ἀλεξιέβνα. » Καὶ ὁ μὲν Ἰβὰν συγκατέβη μετ' αὐτῆς, ἀλλ' ὁ Πέτρος ἐξῆλθε τῆς Μόσχας, διότι ἡ Σοφία παραβᾶσα τὴν θέλησιν αὐτοῦ ὑπεδέχθη τὸν Γκαλίτσιν. Ἡ τῷ 1698 σφαγὴ τῶν ἀνταρτῶν ὀπαδῶν τῆς Σοφίας *στρέλιτς* ἡ ὑπὸ τοῦ Πέτρου διαταγεῖσα καὶ ἐν τῇ *ἐρυθρᾷ πλατείᾳ* τῆς Μόσχας, πρὸ τοῦ Κρεμλίνου ἐκτελεσθεῖσα, μνημονεύεται μεταξὺ τῶν τρομερωτέρων σελίδων τῆς Ῥωσσικῆς ἱστορίας ἐφάμιλλον ἔχουσα τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰβὰν τοῦ *Τρομεροῦ* γενομένην ἐκδοραν τῶν βογιάρων ἐν τῇ αὐτῇ πλατείᾳ ἕνα αἰῶνα περίπου πρὸ τῆς ἐπὶ Πέτρου σφαγῆς.

Ἀγαπῶν ὁ Πέτρος νὰ διασκεδάζῃ, μικρὸς ὤν, διὰ στρατιωτικῶν καὶ γυμναστικῶν παιγνιδίων ἐξηκολούθησε καὶ ἄρξας ἀκόμη νὰ καταβαίνῃ εἰς τὴν παλαίστραν μετὰ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ φέρων στολὴν ὑπαξιωματικοῦ ἢ ὑπολοχαγοῦ, ἡ δὲ πάλη αὕτη ἐξῆψε τὴν φαντασίαν τοῦ λαοῦ πλάσασαν τὸ ἑξῆς ᾆσμα. « Ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ μεγάρῳ ἐπὶ τῆς κλίμακος, τῆς ἐρυθρᾶς κλίμακος, ἐφαίνετο τράπεζα μικροτάτη, εἰς τὴν τράπεζαν ἐκάθητο ὁ ὀρθόδοξος Τσάρος Πέτρος Ἀλεξιέβιτς. Ἐνώπιον αὐτοῦ ἵστανται οἱ πρίγκηπες, οἱ βογιάροι. Ὁ ὀρθόδοξος Τσάρος ὁμιλεῖ ὡς ἑξῆς: Ἀκούσατε σεῖς οἱ πρίγκηπες, οἱ βογιάροι· ὑπάρχει τις μεταξὺ ὑμῶν ἐπιθυμῶν νὰ παλαίσῃ μετὰ τοῦ λευκοῦ τσάρου, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὸν τσάρον; ὅλοι οἱ πρίγκηπες, οἱ βογιάροι ἐτρόμαξαν· ὅλοι διεσπάρησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα· ἀλλὰ ἐναντίον αὐτοῦ προβαίνει εἷς νεανίας, δραγὼν εἰκοσιπενταετὴς καὶ λέγει πρὸς τὸν λευκὸν τσάρον: Ἄκουσον, ἄκουσον, τσάρε ὀρθόδοξε Πέτρε Ἀλεξιέβιτς· μὴ διατάξῃς νὰ μὲ τιμωρήσωσι, νὰ μὲ ἀπαγχονήσωσι· διέταξέ με νὰ εἴπω μίαν λέξιν! Ἐπιθυμῶ νὰ παλαίσω μετὰ τοῦ λευκοῦ τσάρου, νὰ διασκεδάσω τὸν λευκὸν τσάρον. — Ἐὰν μὲ καταβάλῃς, νεανία, θὰ σὲ συγχωρήσω, ἐὰν νικηθῆς, θὰ σοῦ κόψω τὴν κεφαλήν. Ὁ νεανίας ἀπήντησε τότε: γεννηθήτω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ τσάρου.

« Ὁ ὀρθόδοξος τσάρος ἐζώσθη τὴν ζώνην τὴν μεταξίνην καὶ ἐξῆλθε μετὰ τοῦ νεανίου δραγῶνος· ἡ πάλη ἤρξατο... Ὁ νεανίας ἀνέτρεψεν αὐτὸν διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς ὑπεστήριξεν αὐτὸν καὶ ἠμπόδισε νὰ ἐγγίσῃ τὴν γῆν τὴν ὑγράν. Ὁ ὀρθόδοξος τσάρος εἶπεν αὐτῷ τότε: Πολλὰς, πολλὰς, συγγνώμας καὶ χάριτας σοὶ προσφέρω διὰ τοὺς μόχθους σου. Τί δῶρον πρέπει τώρα νὰ σοὶ δώσω; χωρία καὶ κτήματα ἢ ἓν κιβώτιον πλῆρες χρυσοῦ; — Δὲν θέλω οὔτε χωρία καὶ κτήματα, οὔτε κιβώτιον πλῆρες χρυσοῦ. Χάρισόν μοι τὴν ἄδειαν νὰ πίνω *ρακῆν*, χωρὶς νὰ πληρόνω, εἰς ὅλα τὰ οἰνοπωλεῖα τοῦ τοῦ στέμματος. »

Ἕτερος κύκλος δημοτικῶν ᾀσμάτων περὶ τοῦ Πέτρου Α' ἀνάγεται εἰς τὴν κατὰ τὴν Ἀζοφικὴν ἐκστρατείαν αὐτοῦ ἣν ἐπεχείρησε πρὸς κατάκτησιν τῶν Ταρτάρων καὶ ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς ἀφετηρία μελλουσῶν σταυροφοριῶν εἰς τὴν ἄλλην Ἀνατολὴν καὶ δὴ καὶ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ ἀνώνυμος ποίησις ἀφοῦ ὕμνησε τὸν τσάρον καὶ τοὺς μαχητὰς αὐτοῦ ἔθηκε καὶ τὸ ἑξῆς ᾆσμα εἰς τὸ στόμα τῶν ὑπηκόων βλεπόντων μετὰ θάμβους διερχομένους τοὺς γενναίους πολεμιστάς. « Ἤδη ἐν τῇ ὁδῷ, τῇ εὐρείᾳ ὁδῷ, ἐπορεύοντο, ἵππευον οἱ Κοζάκοι τοῦ Δὸν, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ γαλινιαίου Δόν. Ἤδη οἱ Κοζάκοι εἶχον ἐξέλθει τῆς Μόσχας. Διατί εἷς ἐξ αὐτῶν ἔμεινεν; ὑπάγει εἰς τὰ μέγαρα τοῦ Κρεμλίνου ἐκβάλλει τὸ κάλυμμα αὐτοῦ τὸ μαῦρον, δέεται ἐνώπιον τῆς εἰκόνος τοῦ Σωτῆρος, κλίνει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, ἰδίως δὲ ἐνώπιον τῶν δημοτικῶν συμβούλων τοῦ τσάρου: Χαίρετε, ὦ σύμβουλοι τοῦ τσάρου! Δότε μοι *ρακῆν* διὰ πεντακόσια ῥούβλια καὶ εἰς τοὺς συντρόφους μου διὰ χίλια ῥούβλια. Οἱ σύμβουλοι ἐκύτταξαν ἀλλήλους. Ὑπῆρξέ ποτε μεταξὺ ἡμῶν τοιοῦτος πότης; — Πῶς ἀμφιβάλλετε ἀδελφοί; εἶναι Κοζάκος τοῦ Δὸν, εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κοζάκων τοῦ Δόν.

— Ἐκόμισαν αὐτῷ *ρακῆν* ὅσης ἤτο ἀνάγκη.

— Ἐμπρὸς, τέκνα, πίετε, πίετε ὅσον ἐπιθυμεῖτε. »

Ἐν τῷ μυθολογικῷ τούτῳ κύκλῳ τῷ ἀναγομένῳ εἰς τὴν κατὰ τὴν Ἀζοφικὴν ἐκστρατείαν περιλαμβάνονται παραδόξως καὶ ᾄσματά τινα ἅπερ δεικνύουσιν ὅτι οἱ χωρικοὶ οἱ προσκληθέντες νὰ μετάσχωσιν αὐτῆς ἐδυσφόρουν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἔκλαιον διότι ἠναγκάζοντο νὰ ἀφήσωσι τὴν οἰκογενειακὴν ἡσυχίαν. Καὶ περὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ Τσερεμετὲφ τοῦ ἥρωος τῆς Πουλτάβας ἀπαντᾶται ᾆσμα δημοτικὸν ἐν ᾧ οὗτος λέγει « ... δὲν ἤθελον νὰ ἀφήσω τὴν Μόσχαν, ἐπεθύμουν νὰ ζῶ ἐν τῇ Μόσχᾳ, νὰ ὑπηρετῶ ἐν τοῖς ἀνακτόροις, νὰ γονυπετῶ ἐνώπιον τῶν θαυματουργῶν ἁγίων, νὰ παραμυθῶ ἐν τῷ γήρατι τὸν πατέρα μου, νὰ βοηθῶ τὴν ἀσθενῆ μου μητέρα καὶ νὰ μὴ ἀποχωρισθῶ (τὸ πρωτότυπον μεταχειρίζεται ἄλλην λέξιν) τῆς νεαρᾶς μου συζύγου. »

Τὰ ῥωσσικὰ ᾄσματα περιέχουσι καὶ τὰ ζωηρὰ δείγματα τῆς δυσαρεσκείας τῶν ὑπηκόων κατὰ τοῦ Αὐτοκράτορος οὗ τινος καὶ τὰς εἰς Εὐρώπην περιηγήσεις ἐνόμιζον οἱ ἁπλοϊκώτεροι ὡς ἀσέβειαν πρὸς τὸ τσαρικὸν ἀξίωμα καὶ τὰς ἐκπολιτιστικὰς μεταρρυθμίσεις ἀπέκρουον ὡς μετ' αὐστηρότητος ἐφαρμοσθείσας. Διὰ τοὺς Ῥώσσους πάντες οἱ ξένοι ἐλογίζοντο καὶ ὠνομάζοντο *Νιέμτσοι* (βωβοὶ) καὶ συνεταυτίζοντο ὑπ' αὐτῶν μετὰ τῶν Σουηδῶν καὶ τῶν Γερμανῶν, οὓς κατ' ἐξοχὴν ἐμίσουν. Ἐκ τοῦ αἱ συνωμοσίαι ἐκεῖναι αἵτινες αἱματηρὰς σελίδας κατέχουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ· ἐκ τούτο

αἱ στάσεις τῶν *στρέλιτς*, τοῦ Ἀστραχὰν, τῶν Κοζάκων τοῦ Δὸν, ἡ προδοσία τοῦ Μαζέππα, καὶ αἱ συνωμοτικαὶ δολοπλοκίαι αἵτινες εἶχον διακλαδωθῆ καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν Αὐτοκρατορικὴν οἰκογένειαν καὶ ὧν ἕνεκα ὁ Πέτρος ἐξέβαλε τὴν σύζυγον καὶ ἐδίκασε τὸν πρεσβύτερον τῶν υἱῶν. Διὰ νὰ ἐννοηθῇ μέχρι πόσου βαθμοῦ εἶχε προβῆ ἡ κατὰ τοῦ τσάρου δυσαρέσκεια μεταφέρομέν τινας τῶν διασπειρομένων τότε ἰδεῶν καὶ φημῶν. « Ἡ ζωὴ εἶναι σήμερον λίαν τραχεῖα, λέγει εἷς ἱερεὺς πρὸς τὸν ἀπόστρατον ἀξιωματικὸν Ἀνίκαν Ἀκιμίτς Ποπώφ. Οἱ παλαιοὶ φόροι εἰσπράττονται αὐστηρότατα, καὶ ὡς νὰ μὴ ἤρκει τοῦτο, οἱ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι ἀρχίζουσι νὰ εἰσπράττωσι δικαιώματα ἐπὶ τῶν λουτρῶν, τῶν καλυβῶν, τῶν μύλων, τῶν μελισσῶν· ἀπαγορεύουσι τὴν ξύλευσιν, καὶ τὴν ἐν τοῖς ποταμοῖς ἁλιείαν· γέγραπται δὲ ὅτι ὁ ἀντίχριστος δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ γεννηθῇ ἐκ τῶν Δανόβο. » Ὁ Ἀνίκας ἀπαντῶν λέγει: « Ὁ ἀντίχριστος ἐγεννήθη. Ἄκουσον: ἡ γενεὰ τῶν Δανόβο σημαίνει τὴν γενεὰν τῶν τσάρων. Ὁ Πέτρος ἐγεννήθη οὐχὶ ἐκ τῆς πρώτης γυναικὸς τοῦ Ἀλεξίου ἀλλὰ ἐκ τῆς δευτέρας: ἐκπορεύεται λοιπὸν ἐκ μοιχείας, διότι ἡ πρώτη μόνον γυνὴ εἶναι νόμιμος. » Καὶ ὁ ἱερεὺς συμπεραίνων λέγει: « γέγραπται ἐν τοῖς βιβλίοις ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀντιχρίστου θὰ ἐπιβληθῶσι μεγάλα βάρη εἰς τὸν λαὸν, τώρα δὲ οἱ καιροὶ εἶναι λίαν σκληροί. » Ἡ ἵδρυσις τῆς Πετρουπόλεως καὶ ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ἱερᾶς μητρὸς Μόσχας ὡς πρωτευούσης τῆς αὐτοκρατορίας προήγαγε τὴν δυσαρέσκειαν εἰς βαθμὸν ὕπατον. Καθ' ἑκάστην προέλεγον ὅτι ἡ Γερμανικὴ αὕτη πρωτεύουσα ἡ ᾠκοδομημένη διὰ χειρῶν αἱρετικῶν, ἔμελλε νὰ ἐξαφανισθῇ, ὅτι εἰς μάτην θέλει ποτὲ ἀναζητηθῇ ὑπὸ τὰ ὕδατα ἡ θέσις τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καταρασθείσης ταύτης πόλεως, καὶ αἱ μεγάλαι πλημμύραι τοῦ 1715 καὶ τοῦ 1721, ὁπότε ὁ Πέτρος ἐκινδύνευσε νὰ πνιγῇ, ἐφαίνοντο δίδουσαι ὑπόστασίν τινα εἰς τὰς φήμας ταύτας. Καὶ δὲν περιωρίζοντο εἰς τὸ νὰ παριστῶσι τὸν τσάρον ὡς ἀντίχριστον, τὴν δὲ μητέρα αὐτοῦ ὡς τὴν *ψευδῆ Παναγίαν*, τὴν μοιχαλίδα τῶν προφητειῶν: κατ' ἄλλους δὲν ἦτο μάλιστα μήτηρ τοῦ Τσάρου, διότι ἔλεγον ὅτι ἐκείνη εἶχε γεννήσει κόρην ἀντὶ τῆς ὁποίας ἀντικατεστάθη ὑποβολιμαίως ὁ υἱὸς βογιαρίνης τινός· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἔκδοσις αὕτη παριστῶσα αὐτὸν ὁπωσδήποτε υἱὸν Ῥωσσίδος δὲν ἐξήγει ἀρκούντως τὴν κλίσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Γερμανικὴν ἐνδυμασίαν, τὰς Γερμανικὰς οἰκοδομὰς καὶ τὰς Γερμανικὰς γυναῖκας, διηγοῦντο ὅτι δὲν ἦτο υἱὸς οὔτε τοῦ πατρὸς οὔτε τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ Γενευησίου τινὸς Λεφὸρ ἢ χειρουργοῦ Γερμανοῦ.

Αἱ στάσεις τοῦ 1698 ἐν Σέτν καὶ τῶν Ἀστραχάνων ἐν Ἀπραξίνῃ τῷ 1705 παρέσχον ἀφορμὴν εἰς μακρὰν σειρὰν δημοτικῶν ᾀσμάτων ἐν οἷς ἀφ' ἑνὸς μὲν κατακρίνονται αἱ διαβολικαὶ γερμανίζουσαι μεταρρυθμίσεις αἱ καθιστῶσαι ἀγνωρίστους τοὺς ἀρχαίους Ῥώσσους, αἱ καταργοῦσαι τοὺς βαθεῖς πώγωνας καὶ τὰς ἀρχαίας ἐλευθερίας, αἱ εἰσαγαγοῦσαι βαρεῖς φόρους καὶ τραχέα συστήματα εἰσπράξεως καὶ θέτουσα εἰς κίνδυνον τὴν ἀρχαίαν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ παρίστανται οἱ ἀντάρται ὡς μετανοοῦντες καὶ ἔρχονται νὰ ὑπηρετήσωσιν ἐκ νέου τὸν λευκὸν τσάρον, ὡς πάντων τῶν κακῶν γινομένων ὑπὸ τῶν διοικητῶν « ἄνευ τῆς διαταγῆς τοῦ τσάρου. » Τὸ διασημότερον ἐπεισόδιον τῆς πάλης ταύτης τοῦ Πέτρου κατὰ τῶν ἀπειθῶν στοιχείων τοῦ Ῥωσσικοῦ κόσμου εἶναι ἡ προδοσία τοῦ Μαζέππα, τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου τῶν Κοζάκων ὅστις γεννηθεὶς ἐν Ποδολίᾳ καὶ καταφυγὼν εἰς Οὐκρανίαν (ἕνεκα ἐρωτικοῦ τινος ἐπεισοδίου) διορισθεὶς δὲ ἡγεμὼν τῆς τελευταίας ὑπὸ τοῦ Πέτρου, οὗ τινος εἶχε κατακτήσει τὴν καρδίαν, ἐπρόδωκεν ἔπειτα αὐτὸν καὶ συνεπολέμησεν ἐν Πουλτάβᾳ μετὰ τοῦ Καρόλου ΙΒ' κατὰ τῶν Ῥώσσων. Τοσοῦτον εἶχεν ἀγαπήσει αὐτὸν ὁ τσάρος ὥστε ὅτε δύο μεγιστᾶνες κατήγγειλαν τὰς συνεννοήσεις αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ῥωσσίας συνελήφθησαν ὡς συκοφάνται, ὁμολογήσαντες δὲ ὑπὸ τὰ βασανιστήρια τὴν δῆθεν συκοφαντίαν αὐτῶν ἀπεκεφαλίσθησαν· ἕτερος ἀντίπαλος τοῦ Μαζέππα ὁ ἡρωϊκὸς Παλέϊ ἐξωρίσθη εἰς Σιβηρίαν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῆς καταγγελίας. Ὅτε δὲ ἀνεκαλύφθη ἡ μεγάλη προδοσία, ἐν Κιέβῳ, ἐν Μόσχᾳ, ἐν ἁπάσαις ταῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Ῥωσσίας ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν κωδώνων καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν λαμπάδων ὁ Μαζέππας ἀφωρίσθη ἐπισήμως, καὶ σήμερον δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὑρίσκεται ἐν τοῖς ἀναθέμασι τῆς Ῥωσσικῆς ἐκκλησίας. Ὁ Μαζέππας μετὰ τὴν ἐν Πουλτάβᾳ καταστροφὴν κατέφυγεν εἰς Βένδερ τῆς Βασσαραβίας, ἔνθα καὶ ἀπέθανε τῷ 1709. Αἱ περιπέτειαι αὗται ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς πληθὺν ᾀσμάτων δημοτικῶν οὕτως ἀγρίων ὥστε ἀποφεύγομεν τὴν δημοσίευσιν καὶ τοῦ ἐλαχίστου αὐτῶν στίχου ἐνταῦθα. Ἡ καλλιτεχνία ἐπραγματεύθη πολυειδῶς τὰ ἐπεισόδια τοῦ Μαζέππα, καὶ ἡ μὲν ζωγραφικὴ ἔπλασεν εἰκόνα τινὰ συχνότατα ἀπαντομένην ἐν τῇ κοινωνίᾳ, παριστῶσαν δὲ τὸν ἄνδρα προσδεδεμένον ὑπτίως ἐπὶ τῆς ῥάχεως ἵππου δρομαίου, καθ' ἃ εἶχε καταδικάσει αὐτὸν ὁ Πολωνὸς ἄρχων, οὗ περ ἠράσθη τὴν σύζυγον, ἡ δὲ ποίησις ἐδημιούργησε τὸ εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ Βύρωνος ὀφειλόμενον δρᾶμα « τὸν Μαζέππαν. »

Ἡ ἐν τῇ Αὐλῇ ἀντίδρασις κατὰ τῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ τσάρου, ἐν ᾗ διέπρεψαν ἰδίως ἡ σύζυγος Εὐδοξία καὶ ὁ υἱὸς Ἀλέξιος, προὐκάλεσε σκιερωτάτας σκηνὰς ἀναπολούσας τὰ ἐπὶ τοῦ Ἰβὰν τοῦ τρομεροῦ ἀνάλογα ἐπεισόδια· καὶ περὶ μὲν τῆς τύχης τοῦ υἱοῦ ἡ συλλογὴ τοῦ Κ. Βεζσονὼφ οὐδὲν περιέχει ἀποφυγοῦσα ἴσως τὴν δημοσίευσιν

αὐτῶν, ὅπως καὶ οἱ Ῥῶσσοι ἱστορικοὶ προσπαθοῦσι νὰ παρέρχωνται ἐν σιωπῇ τὰς λεπτομερείας τῆς δίκης καὶ καταδίκης τοῦ Ἀλεξίου, χάριν τῆς μνήμης τοῦ Πέτρου εἰς ὃν αἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀφηγήσεις περὶ τοῦ θέματος τούτου ἀποδίδουσιν ἀπίστευτον σκληρότητα· διότι λέγεται ὅτι ἀφοῦ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ὁ Ἀλέξιος ἠξιώθη χάριτος καθείρχθη ἔπειτα εἰς τρομερὰν φυλακὴν καὶ ἐκεῖ ἐποτίσθη δηλητήριον, ἢ ἐδάρη ἀνηλεῶς μέχρι θανάτου ἢ ὑπέστη ἄλλα βασανιστήρια ἐπενεγκόντα τὴν ἀποβίωσιν, πειθαναγκασθέντων τῶν παρεστώτων νὰ τηρήσωσι νεκρικὴν σιγὴν, ἧς ἕνεκα οἱ Εὐρωπαῖοι ἱστορικοὶ καὶ νῦν ἔτι ταλαιποροῦνται, ἀλλ' εἰς μάτην, ὅπως ἀποκαλύψωσι τὸ μυστήριον τὸ σκιάζον τὸ γεγονὸς ἐκεῖνο, περιοριζόμενοι μόνον νὰ χαρακτηρίζωσιν αὐτὸ ὡς τὸ τραγικώτερον πάντων τῶν ἐπὶ τοῦ μεγάλου Πέτρου συμβάντων. Περὶ τῆς Εὐδοξίας δὲ ἥτις ἀποπεμφθεῖσα τῆς τε Αὐλῆς καὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς παστάδος ἐκλείσθη εἰς μονήν τινα τοῦ Ῥοστοβίου σώζεται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ἑξῆς ᾆσμα: «Ὁ ἀνηλεὴς σύζυγός μου μὲ ὑβρίζει, μὲ διατάσσει νὰ γείνω μοναχή. Δὲν σὲ ἀγαπῶ πλέον, κόψον τὴν κόμην σου, σὲ μισῶ, ἐνδύθητι τὸ ῥάσον· διὰ τὴν κεκομμένην σου κόμην θέλω σοὶ δώσω ἑκατὸν ῥούβλια, διὰ τὸ ῥάσον σου θὰ σοὶ δώσω χίλια· θὰ σοὶ οἰκοδομήσω κελλεῖον καινουργὲς καὶ μικρόν· θὰ ἔχῃ τρία παράθυρα, τὸ πρῶτον πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, τὸ δεύτερον πρὸς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὸ τρίτον πρὸς τὸν χλοερὸν κῆπον . . . Ἔμπροσθεν τοῦ κελλείου διήρχοντο οἱ γέροντες, οἱ πλάνητες ἀοιδοί, *Καλικί*. Εἶδον μετ' ἐκπλήξεως τὸ κελλεῖον. Τί σημαίνει αὐτὸ τὸ κελλεῖον; τί σημαίνει αὐτὴ ἡ μοναχὴ ἡ τόσον νεαρὰ ἐν τῷ κελλείῳ; Διὰ ποίαν ἁμαρτίαν ἔγεινε μοναχή; Μεγάλην βεβαίως ἁμαρτίαν ἐξιλεόνει. — Φεῦ! φεῦ! πλάνητες ἀοιδοί, ἀνάπηροι ὁδοιπόροι *Καλικί*. Τόσον ὀλίγον πνεῦμα, τόσην ὀλίγην ὀξυδέρκειαν ἔχετε; Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐρωτᾶτε νὰ ἐξετάζητε; Αὐτὸς ὁ τσάρος μοῦ ἔκοψε τὴν κόμην, ὁ Πέτρος Α' μὲ ἐνέδυσε τὸ ῥάσον διὰ τῆς ὀφιδείου αὐτοῦ κακίας . . . .»

Οἱ μετὰ τῆς Σουηδίας καὶ τοῦ ἡρωϊκοῦ αὐτῆς βασιλέως Καρόλου ΙΒ' πόλεμοι δὲν ἐνέπνευσαν ὅσον ἀνέμενέ τις ποίησιν εἰς τοὺς *ἀναπήρους ὁδοιπόρους* καὶ τὸ εἰς τὴν νίκην τῆς Πουλτάβας ᾆσμα ἰδίως εἶναι οὕτως ἄχαρι καὶ ξηρὸν ὥστε δὲν κρίνομεν αὐτὸ ἄξιον μεταφράσεως· σπεύδομεν δὲ δρομαῖοι εἰς περίεργόν τι ᾆσμα τὸ παριζῶν τὸν τσάρον ἐν τῇ συνήθει κυβερνητικῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ δὴ ἐν *διοικούσῃ γερουσίᾳ*. «Ὁ πατὴρ, τὸ φῶς ἡμῶν, ὁ πρῶτος Αὐτοκράτωρ τρέχει ἐντὸς ἁμάξης χρυσῆς, σύρεται ὑπὸ μαύρων ἵππων, φέρει ἔνδυμα μαῦρον, ἔνδυμα πένθους. Φθάνει εἰς τὴν γερουσίαν, εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Κλίμακα. Οἱ γερουσιασταὶ πάντες τρομάζουσι, καὶ ἐκ τοῦ δέους αἱ γραφῖδες πίπτουσιν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν κατὰ γῆς· δάκρυα ῥέουσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Ἐκεῖνος ἵσταται ἐν τῷ μέσῳ τῆς τραπέζης, ἐπικαλεῖται Κύριον τὸν Θεὸν καὶ κάθηται ἐπὶ ἐδωλίου δερματίνου. Λαμβάνει φύλλον χάρτου, οὐχὶ χάρτου κοινοῦ ἀλλὰ *χάρτου μετ' ἀετοῦ* καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς ἕνα κάλαμον ἐκ πτεροῦ κύκνου. Ἄρχεται γράφων ἓν πρωτόκολλον, πέμπει τὸ ἔγγραφον εἰς τὰς ξένας χώρας. Θέλει ἀκόμη πολέμους καὶ μάχας.» Ἄξιος παρατηρήσεως εἶναι ὁ ὑπαινιγμὸς τοῦ πρώτου τῶν φόρων τῶν ἐπιβληθέντων ὑπὸ τοῦ Πέτρου. Ὁ ἐσφραγισμένος αὐτὸς χάρτης, ὁ φέρων τὰ αὐτοκρατορικὰ σήματα τοῦ ἀετοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰκονίζουσιν αὐτὸν ὡς κληρῆρα γράφοντα κλήσεις εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς γῆς, εἰσήχθη εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς γονιμότητος τοῦ Κουρβατόφ. Ὁ λαὸς τῆς Ῥωσσίας παρίστα τὸν Πέτρον, καθὼς καὶ Ἰβὰν τὸν Τρομερὸν ὡς δικαστὴν ἀμείλικτον φοβερώτερον τῆς Δικαιοσύνης, παράδοξον ἔν τε τῇ ἐπιεικείᾳ καὶ τῇ αὐστηρότητι αὐτοῦ, συγχωροῦντα λ. χ. ἕνεκα ὁμολογίας τινὸς κυνικῆς καὶ ἀναιδοῦς, Κοζάκον ὅστις ἐφόνευσε τὸν πατέρα, τὴν μητέρα τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ ὑποχρεῶν αὐτὸν «νὰ δέηται ὑπὲρ τῆς αὐτοκρατείρας»· ἐν ἄλλῳ ᾄσματι πρόκειται περὶ νέου τὸν ὁποῖον οἱ δικασταὶ φυλακίσαντες διατάττουσι νὰ δείρωσι διὰ νὰ ἀναγκάσωσι αὐτὸν νὰ ἀποδώσῃ ἕνα θησαυρόν. Ὁ Πέτρος ἐλευθεροῖ τὸν *καλὸν φίλον*, ὅστις δὲν εἶχε κλέψει ἢ τοὺς κλέπτας. Ὁ Πέτρος κατεδίωξεν ἀπηνέστατα τοὺς καταχραστὰς ἀπαγχονίσας τὸν διοικητὴν τῆς Σιβηρίας πρίγκηπα Γκαγκάριν, ἀποκεφαλίσας τὸν Μαζόλσκην, ὑποβαλὼν εἰς τὸν διὰ τροχοῦ θάνατον τὸν Νεστερὼφ ὃν εἶχε ἐπιφορτίσει νὰ ἐπιτηρῇ τοὺς κλέπτοντας καὶ ὅστις ἔκλεπτε ὁ ἴδιος πλείονα καὶ διατάξας νὰ ξυλισθῇ διὰ κνούτου ὁ Σιαφιρώφ· ὁ εὐνοούμενος Μεντσικὼφ δὲν ἐσώθη ἐκ τοιαύτης θανατικῆς καταδίκης ἢ ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης τελευτῆς τοῦ Αὐτοκράτορος. Περὶ τοῦ Γκαγκάριν σώζεται τὸ ἑξῆς ᾆσμα εἰς τὸ στόμα τῶν Κοζάκων ἀποδιδόμενον. «Ὁ πρίγκηψ Γκαγκάριν κατατρώγει τὸν μισθὸν ἡμῶν, εὐτελῆ μισθὸν, ἄθλιον, μετὰ μόχθου πολλοῦ κερδαινόμενον· ἀπὸ παντὸς ἀνδρὸς λαμβάνει δέκα καὶ πέντε ῥούβλια. Ἐκ τῶν δηναρίων ἡμῶν ἔκτισεν οἰκίαν εἰς τὴν Νεγλίγκην (ἕπεται περιγραφὴ τῆς οἰκίας) . . . Ὁ θεὸς νὰ μοὶ δώσῃ (λέγει ἀποβλέπων εἰς τοὺς ζωντανοὺς ἰχθῦς τοὺς ἐν τῇ δεξαμενῇ αὐτοῦ) νὰ ζήσω καὶ νὰ ὑπηρετήσω εἰς τὴν Σιβηρίαν! θὰ κτίσω καὶ δεύτερον μέγαρον, οὔτε καλλίτερον οὔτε χειρότερον τοῦ μεγάρου τοῦ τσάρου. Διὰ τοὺς λόγους τούτους τοὺς φλυάρους ὁ τσάρος ἐτιμώρησεν αὐτόν».

Ἐν τισιν ᾄσμασιν ὁ τσάρος παρίσταται ὡς ἥρως συνάμα μυθολογικὸς καὶ ὡς θαυματουργὸς ἅγιος, διότι ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ διαχειρίζεται τὰς οὐρανίους δυνάμεις,

κεκτημένος τὰς ἰδιότητας τῶν θεῶν τῆς Σκανδιναυΐας καὶ τῶν ἀποστόλων τοῦ χριστιανισμοῦ. «Ἐν ἀρχῇ (λέγει ᾆσμά τι) τὰ ὕδατα τῆς Λαδόγης ἦσαν ἥσυχα καὶ δὲν ἐγνώριζον θυέλλας (εἶναι ἡ μεγαλητέρα λίμνη τῆς Εὐρώπης, κειμένη μεταξὺ τοῦ Κυβερνείου τῆς Πετρουπόλεως καὶ τοῦ δουκάτου τῆς Φιλλανδίας· εἶναι ἡ τρικυμιωδεστέρα πασῶν λίμνη συγκοινωνοῦσα μετὰ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης καὶ τῆς Νέβας)· ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἡ θεία ὀργὴ εἶχεν ἐγείρει αὐτὴν ὡς ἀσεβῆ φυλὴν θνητῶν, δὲν εὗρε πλέον τὴν ἡσυχίαν, οὐδὲ ἐν καιρῷ εὐδίῳ, καὶ τὰ κύματα αὐτῆς ἐταράσσοντο δι' ἐσωτερικῶν τρικυμιῶν. Ἡ μανία αὕτη διήρκησε μέχρι τοῦ μεγάλου Πέτρου. Ἀλλὰ τότε ὁ *Πίτερ* (οὕτως ὀνομάζεται Ῥωσσιστὶ ὁ Πέτρος) ἐπιβαίνει εἰς πλοῖον καὶ διαποντίζεται ἔν τε τῇ Νέβᾳ καὶ τῇ Λαδόγῃ· αἴφνης τρικυμία ἐγείρεται καὶ θύελλα φοβερά. Ὁ Τσάρος ἐξέρχεται εἰς τὴν ξηράν· περιεκυκλοῦτο ὑπὸ τῶν κυμάτων καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐλιγγιᾷ βλέποντος τὴν κυανῆν θάλασσαν. Ὦ σὺ, γῆ, μῆτερ ὑγρὰ, μὴ συνταράττησαι, μὴ ἀκολουθῇς τὸ παράδειγμα τῆς μωρᾶς αὐτῆς λίμνης. Διατάσσει ἀμέσως νὰ *κρουτίσωσι* καὶ νὰ μαστίσωσι τὰ ἐξηρεθισμένα κύματα. Τὸ μέρος ἔνθα ἐμάστισεν αὐτὴν διὰ τῶν αὐτοκρατορικῶν αὐτοῦ χειρῶν ὠνομάζετο *ξηρὰ ὕφαλος*, ἔκτοτε δ' ὠνομάσθη *ὕφαλος τοῦ τσάρου*. Ἔκτοτε συνάμα ἡ Λαδόγα ἔγεινεν ἥσυχος, ἔχει τὰς ἠρέμους αὐτῆς ἡμέρας ὡς αἱ λοιπαὶ λίμναι καὶ ἰδοὺ πλέομεν ἐπ' αὐτῆς καὶ ἁλιεύομεν ἐν αὐτῇ».

Κατὰ τὸν αὐτὸν κύκλον τῶν ᾀσμάτων ὁ μέγας Πέτρος ἐπισκέπτεται τὰ λείψανα τῶν ἁγίων εἰς τὴν περίφημον μονὴν τοῦ Σολοβὲτς καὶ τὴν τοῦ Κλεμέντσι καὶ ἐξετάζει περιέργως τὰ ὀστᾶ τῶν μεμακαρισμένων διὰ νὰ ἴδῃ ἂν πράγματι εἶναι ἅγια λείψανα. Ὑπὸ τὸν κτύπον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ, σπινθῆρες ἀκτινοβολοῦσιν ἐξερχόμενοι ἐκ τῶν ὀστέων τοῦ ἁγίου Ἰωνᾶ· τότε δὲν ἀμφιβάλλει πλέον καὶ διατάσσει νὰ κατασκευάσωσιν αὐτοῖς θήκην. Ἐνταῦθα ὁ μυθολογικὸς τσάρος παρίσταται ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν ἱστορικὸν, διότι ὁτὲ μὲν πράγματι ἀπεκάλυπτεν εἰς τὸν λαὸν κληρικόν τινα δόλον καὶ ἐξήγει εἰς αὐτὸν τοὺς μηχανισμοὺς Παναγίας τολμώσης νὰ δακρυρροῇ ἄνευ *οὐκαζίου*, ὁτὲ δὲ ὡδήγει, μετὰ μεγάλης πομπῆς, ἐν τῇ ἐκ τῶν κυμάτων ἐξελθούσῃ πρωτευούσῃ αὐτοῦ, τὴν ἀργυρᾶν θήκην τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου-Νέφσκη καὶ σήμερον ἔτι φέρουσαν τὴν αὐτοκρατορικὴν αὐτοῦ σφραγῖδα. Οἱ ἅγιοι ὅμως ἐδυσφόρουν ἐνίοτε ἐπὶ τῇ ἀδιακρίτῳ αὐτοῦ περιεργείᾳ. «Ὅτε ὁ μέγας Πέτρος ἐξῆλθε τοῦ Σολοβὲτς, λέγει ᾆσμά τι, τρικυμία ἠγέρθη καὶ τὰ νέφη ἐκάλυψαν τὸν οὐρανόν. Ὁ Πέτρος ἐκύμαινεν οὕτως ἐπὶ ὀκτὼ ὅλας ἡμέρας· δὲν ἐφαίνετο πλέον οὔτε ἀκτὴ οὔτε ξηρά. Τὴν νύκτα τῆς ἐννάτης ἡμέρας ἐνυπνιάσθη. — Τσάρε, λέγει φωνή τις, ἐπεσκέφθης τὴν μονὴν τοῦ Σολοβὲτς· διὰ τί δὲν ἔκλεισας διὰ τῶν χειρῶν σου τῶν βασιλικῶν τὴν θήκην τῶν ἁγίων; — Ὁ Τσάρος ἠγέρθη τοῦ ὕπνου καὶ διηγήθη τὸ ὄνειρον εἰς τοὺς ναύτας. Αἴφνης, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀφηγήσεως, ὁ οὐρανὸς αἰθριάζει καὶ ὀλίγα μίλια μακρὰν τοῦ πλοίου καθορᾶται ἡ μονὴ τοῦ Σολοβὲτς. Ὁ Πέτρος ἀποβαίνει εἰς αὐτὴν, τελεῖ λειτουργίαν εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων, κλείει τὴν θήκην αὐτῶν διὰ τῶν ἡγεμονικῶν αὐτοῦ χειρῶν καὶ λαμβάνει τὴν κλεῖδα μεθ' ἑαυτοῦ».

Ἀλλ' ὅσον θαυματουργὸς καὶ ἂν ἦτο ὁ μέγας Πέτρος ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ· τὴν τελευτὴν αὐτοῦ συνώδευσαν τρομεραὶ ἐθνικαὶ ἀλγηδόνες καὶ οἱ πλάνητες ἀνάπηροι, οἱ *Καλικί*, ἔπρεπε νὰ ζωγραφήσωσι τὸ πάνδημον πένθος. Ἐν τῇ ψαλμῳδίᾳ διακρίνονται αἱ αὐταὶ περίπου εἰκόνες καὶ βάσεις ποιητικαὶ πρὸς τὰς χρησιμευσάσας εἰς τοὺς θρήνους τοὺς συντεθέντας κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰβάν. Ἐν πολλοῖς τῶν διὰ τὸν Πέτρον πενθίμων ᾀσμάτων ἡ θρηνώδης φωνὴ τῶν χαλκῶν κωδώνων δὲν ἀντηχεῖ εἰς τὴν Πετρούπολιν, εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῶν ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου, ἀλλὰ εἰς τὴν Μόσχαν, εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀναλήψεως, εἰς τὸν Πύργον Ἰβὰν τοῦ μεγάλου. Οἱ ἀοιδοὶ ἠγνόουν ὅτι ὁ πρῶτος αὐτοκράτωρ εἶχεν ἐγκαταλίπει τὴν παράδοσιν καὶ ἐγκαινίσει ἐν τῇ πρωτευούσῃ νέαν σειρὰν αὐτοκρατορικῶν τάφων. Ἰδοὺ ἐν τούτοις ἓν ᾆσμα μᾶλλον πρωτότυπον αἰνιττόμενον τὴν ἀδέλφωσιν τοῦ τσάρου μετὰ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ καὶ τὸν μετριόφρονα ἐκεῖνον βαθμὸν, τοῦ *λοχαγοῦ τῶν βομβαρδιστῶν* εἰς ὃν ἠρκεῖτο μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Ἀζοφικῆς χώρας: «Παρ' ἡμῖν, ἐν τῇ ἁγίᾳ Ῥωσσίᾳ, ἐν τῇ ἐνδόξῳ πόλει τοῦ *Πίτερ*, ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῶν ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου, πρὸς τὰ δεξιὰ, εἰς τὸν τάφον τῶν τσάρων νεαρὸς στρατιώτης ἵσταται φρουρός. Ὄρθιος διελογίζετο καὶ διαλογιζόμενος ἤρξατο κλαίων· ἔκλαιε καὶ ἐνόμιζες ὅτι ποταμὸς ἔρρει· ὠλόλυζε, καὶ ἐνόμιζες ὅτι ἤκουες κύματα συγκρουόμενα. Κατάβρεκτος ἐκ δακρύων ἀνέκραξε, φεῦ! μῆτερ ἡμῶν, ὑγρὰ γῆ! ἀνοίχθητι πανταχόθεν, ἀνοίχθητε σανίδες τοῦ φερέτρου, καὶ σὺ, τσάρε ὀρθόδοξε, ἐγέρθητι. Παρατήρησον, Δέσποτα, τὸν φρουρόν σου, παρατήρησον ἅπαν τὸ στράτευμά σου, πῶς τὰ συντάγματα εἶναι ἐν τῇ τάξει αὐτῶν, καὶ πάντες οἱ συνταγματάρχαι μετὰ τῶν συνταγμάτων αὐτῶν καὶ πάντες οἱ ταγματάρχαι ἐπὶ τῶν ἵππων αὐτῶν, οἱ λοχαγοὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λόχων, οἱ ἀξιωματικοὶ ἐνώπιον τῶν οὐλαμῶν, οἱ σημαιοφόροι ὑπὸ τὰς σημαίας. Περιμένουσι τὸν συνταγματάρχην αὐτῶν, τὸν *συνταγματάρχην τοῦ συντάγματος Πρεσβραγένσκη, τὸν λοχαγὸν τῶν βομβαρδιστῶν*».

Ἕτερα δὲ ᾄσματα ἐκφράζουσιν οὐ μόνον τὴν θλῖψιν τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἀνησυχίας, τὰς προδοσίας, τὸ πικρὸν αἴσθημα τῆς

ρωσσικῆς παρακμῆς ἐκλιπόντος τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς στίχοις: «Ἐγέρθητι τοῦ φερέτρου σου, τσάρε λευκὲ τῆς Ῥωσσίας . . . . Δὲν κυβερνᾷ πλέον ἡμᾶς τσάρος, δὲν δίδει ἡμῖν τὸν νόμον, ἡγεμὼν Ῥῶσσος· ὁ διοικῶν ἡμᾶς καὶ ἀποβάλλων τὸν νοῦν εἶναι ὁ Βιρὲν, ὁ κακὸς τύραννος, ὁ ἐπάρατος Γερμανός· ἐγέρθητι, τσάρε, ἡμέτερε ἥλιε. Εἰπὲ ἔστω καὶ μίαν λέξιν εἰς τὰ συντάγματά σου, εἰπὲ αὐτοῖς νὰ ἐκβάλωσι πᾶσαν ἀκαθαρσίαν *Πίτερ, ἐκ τῆς κυριάρχου σου πόλεως, ὁδήγησον ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν τῆς Πρωσσίας· θὰ ἀναγκάσωμεν αὐτοὺς νὰ σωφρονισθῶσιν*». Ὁ Συλλογεὺς Κ. Ῥεζσουνὼφ φρονεῖ ὅτι χεὶρ ἐγγραμμάτου διεσκεύασεν ὁπωσοῦν τὸ ἀσμάτιον τοῦτο σκοπίμως. Ὁ δὲ Γάλλος συγγραφεὺς τῆς πραγματείας ἐξ ἧς ἠρανίσθημεν τὸ κεφάλαιον τοῦτο τοῦ Ἡμερολογίου Κ. Ῥαμβὼ φαίνεται ἀποδεχόμενος τὴν παρατήρησιν ταύτην. Τὸ κατ' ἐμὲ, οὐδεμίαν σκέψιν ἰδίαν ἔχων νὰ φέρω, ἀφίνω εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ κρίνῃ τὰ εἰκότα καὶ περὶ τῆς γνησιότητος ἢ μὴ τοῦ τελευταίου θρήνου καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος ἐν γένει τῶν ὀρθοδόξων Ῥώσσων, ὡς εἰκονίζεται οὗτος ἐν τοῖς ἀτέχνοις πάνυ ἀλλὰ πιστότατα μεταφρασθεῖσι δημοτικοῖς ᾄσμασι τῆς Ῥωσσίας [1].

Η ΣΙΒΗΡΙΑΝΗ ΝΕΑΝΙΣ.

Μετάφρασις Δ. Γ. Μοστράτου.

Συνέχεια· ἴδε σελ. 219.

Καθ' ὅλον τὸν μακρὸν τοῦτον πλοῦν, ἀπέφυγε, τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὁδηγοῦντος, πολλὰς ἀμηχανίας, ἄνευ δὲ τῆς βοηθείας ἐκείνης, μόνη οὖσα, ἤθελε περιπέσει καὶ εἰς μείζονας κινδύνους. Ἀλλ' ὅμως ἔσχε τὸ ἀτύχημα ν' ἀσθενήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, διαβαίνων τὰ στενὰ καὶ ν' ἀναγκασθῇ νὰ καταλύσῃ, ἔν τινι πολιχνίῳ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Khama. Οὕτως ἡ Πρασκοβία παρεδόθη αὖθις ταῖς ἰδίαις δυνάμεσι, στερηθεῖσα πάσης ἀντιλήψεως. Καὶ μέχρι μὲν τῆς μετὰ τοῦ Βόλγα συμβολῆς τοῦ ποταμίου ἐκείνου ἐγένετο αἰσία ἡ διαπόρθμευσις, ἀλλ' ὅμως πέραν τῆς συμβολῆς, τὸ πορθμεῖον, ἀνερχόμενον πρὸς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ἐρρυμουλκεῖτο ὑφ' ἵππων. Κατὰ ταύτην τὴν τελευταίαν διάβασιν, μέγιστος κίνδυνος ἠπείλησε τὴν ὁδοιπόρον.

Ἐκραγείσης σφοδρᾶς θυέλλης, ἐκ τῶν συχνὰ εἰς τὰς χώρας ἐκείνας ἐπισκηπτουσῶν, οἱ ἐρέται, ἀπομακρύνοντες τῆς ὄχθης τὸ πορθμεῖον, ὤθησαν αὐτὴν βιαίως διὰ τῆς πηδαλίου τόπον ἐπεχούσης μακρᾶς κώπης, ἣν δυστυχῶς δὲν κατώρθωσαν ἀμέσως ν' ἀποσύρωσι. Πλεῖστοι ἐπιβάται ἐκάθηντο ἐπ' ἐκείνης τῆς πλευρᾶς, ὅθεν ἐγένετο ἡ ὤθησις· τὸ πορθμεῖον ἔκλινε, τρεῖς δ' ἐπιβάται, ἐν οἷς καὶ ἡ νεᾶνις, ἀνετράπησαν εἰς τὸν ποταμόν.

Τὴν Πρασκοβίαν πάραυτα ἀνείλκυσαν, οὐδὲν κακὸν παθοῦσαν· ἀλλ' αἰδουμένη ἡ κόρη ν' ἀλλάξῃ ἐνδύματα ἐνώπιον τοσούτων ἀνθρώπων, ἀφῆκεν αὐτὰ νὰ στεγνωθῶσιν ἐπ' αὐτῆς.

Τοῦτο τὸ δυστύχημα ἐπήνεγκε σφοδρὸν κατάρρουν, ἐξ οὗ μεγάλως ἔπαθεν ἡ ὑγίεια τῆς νεάνιδος.

Ἡ Πρασκοβία, ἅμα ἀφικομένη εἰς Nijeni, εὑρέθη ἄγνωστος καὶ ἀπροστάτευτος, διότι, σκοποῦσα νὰ μὴ διατρίψῃ ἐνταῦθα, δὲν εἶχε λάβει πρὸς οὐδένα τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης συστατικὰ παρὰ τῶν τῆς Αἰκατερινουπόλεως γυναικῶν ἐκείνων, αἵτινες εἶχον διατάξει τὸν ὁδηγὸν νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀπὸ Nijeni ἐξακολουθήσεως τῆς πορείας αὐτῆς.

Οἱ πορθμεῖς ἀπεβίβασαν ἐπὶ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ τὴν κόρην καὶ τὴν μικρὰν αὐτῆς ἀποσκευήν, γενομένην μείζονα τῇ φροντίδι τῆς κυρίας Μιλέν. Ἀπέναντι τῆς γεφύρας, δι' ἧς συνήθως ἀποβαίνουσιν ἐπὶ τὴν ὄχθην τοῦ Βόλγα, ὑψοῦνται ἐπὶ περιωπῆς ναὸς καὶ μονὴ γυναικῶν. Ἡ Πρασκοβία ἐπορεύθη αὐτόσε, ἵνα ὡς συνήθως προσευχηθῇ, σκοποῦσα ἔπειτα νὰ ζητήσῃ που τῆς πόλεως κατάλυμά τι.

Εἰσερχομένη εἰς τὸν ναόν, ὃν ὑπέλαβεν ἔρημον ἀνθρώπων, ἐνωτίσθη, διὰ τοῦ κιγκλιδώματος, τῶν τελευταίων ἑσπερινῶν ὕμνων τῶν μοναχῶν· ἡ συγκυρία αὕτη ἔδοξεν αὐτῇ λίαν εὐοιώνιστος.

—Ἐάν ποτε, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν, ἐπακούσῃ μου ὁ Θεὸς τὰς εὐχάς, ὁμοίως θέλω περιβληθῇ τὸν μοναχικὸν πέπλον, διότι οὐδὲν ἄλλο ἔργον ὑπολείπεταί μοι ἢ εὐχαριστεῖν τῇ Προνοίᾳ ἐπὶ ταῖς εὐλογίαις αὐτῆς.

Ὁ ἥλιος ἤδη κατεδύετο, ὅτε ἡ κόρη ἐξῆλθε τοῦ ναοῦ, οὗ πρὸ τοῦ πυλῶνος ἔστη ἐπί τινα χρόνον, θαυμάζουσα τὸ πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτῆς ἀνελισσόμενον λαμπρότατον θέαμα.

Ἐξ οὗ τόπου ἡ κόρη ἐθεᾶτο, ἡ παρὰ τὴν συμβολὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν, Ὄκα καὶ Βόλγα, κειμένη πόλις Nijeni Novogerod, ἐμφανίζει ἓν τῶν ὡραιοτάτων τοῦ κόσμου πανοραμάτων· ἡ δ' ἔκτασις αὐτῆς καὶ τὸ μεγαλεῖον ἐφαίνοντο πρὸς τὴν κόρην ἀπέραντα καὶ δέος αὐτῇ ἐνέβαλλον.

Ἡ Πρασκοβία, ἐξ Ἰσχίμης ἀναχωροῦσα, εἶχε φαντασθῆ μόνον τοὺς μέλλοντας αὐτῆς φυσικοὺς κινδύνους· ὅθεν ἐκ προτέρων ἤδη εἶχε προαλειφθῆ κατὰ τῆς πείνης καὶ παντὸς δριμυτάτου ψύχους, ναὶ μὴν καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ θανάτου· ἀλλ' ὅμως, ἐξ οὗ χρόνου εἶχεν ἀρχίσει γνωρίζουσα τοὺς ἀνθρώπους, διεώρα ἤδη ἄλλης τινὸς φύσεως προσκόμματα, ὧν οὐδὲ δι' ὅλης τῆς γενναιοψυχίας αὐτῆς ἠδύνατο νὰ ὑπερτερήσῃ.

Διαφυγοῦσα ἤδη τὴν ἔρημον, προηγεῖτο τὴν φρικώδη ἐκείνην ἐρημίαν τῶν μεγάλων πόλεων, ἔνθα ὁ πένης μένει μόνος, ἐν μέσῳ τῷ πλήθει καὶ ἔνθα, ὡσεὶ κωλυόμενος ὑπὸ φοβερᾶς τινὸς γοητείας, βλέπει περὶ ἑαυτὸν ὀφθαλμοὺς μὴ ὁρῶντας καὶ ὦτα μὴ ἀκούοντα τῶν στεναγμῶν αὐτοῦ. Ἐξ οὗ δὲ χρόνου εἶχε γνωρίσει τὰς γυναῖκας τῆς Αἰκατερινουπόλεως, νέον τι εὐπρεπείας συναίσθημα καὶ μικρά τις ἴσως ὑπερηφανία, πλείονα πόνον παρεῖχον αὐτῇ πρὸς τὸ ὑποφέρειν τὰς ἐκ τῶν περιστάσεων ἀνάγκας.

— Φεῦ! ἔλεγε διανοουμένη, ποῦ θὰ εὕρω φίλας ὡς ἐκείνας, ἀφ' ὧν ἀπεχωρίσθην; Ἤδη ἀπέχω αὐτῶν ἐπέκεινα τῶν χιλίων βερστίων. Τί θὰ γείνω ἅμα φθάσα εἰς Πετρούπολιν, ὅταν πλησιάσω πρὸς τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον, ἀφοῦ ἐδῶ τρέμω νὰ ἐμφανισθῶ εἰς ἄθλιόν τι ξενοδοχεῖον; . . .

Αὗται αἱ σκέψεις τόσον βιαίως ἐγεννήθησαν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς, ὥστε νῦν τὸ πρῶτον ἐκυριεύθη ὑπὸ παντελοῦς ἀπενθαρρύνσεως, δάκρυα δὲ ἀμέσως ἔρρευσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς. Ἀναμιμνησκομένη τοῦ πατρός, ὃν ματαίως ἴσως εἶχεν ἐγκαταλίπει, ἐπληροῦτο ἄλγους, πόθου καὶ τρόμου.

Ἀλλ' ὅμως οὐ μετὰ πολὺ ἐπετίμησεν ἑαυτῇ ἐπὶ τῇ ἀδυναμίᾳ καὶ τῇ ἐπὶ τὸν Θεὸν ἀπιστίᾳ, αἰτησαμένη συγγνώμην παρὰ τοῦ φύλακος αὐτῆς ἀγγέλου.

—Καὶ βεβαίως αὐτός, ἔλεγε μετέπειτα, περὶ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου λαλοῦσα, μοὶ ἐνέπνευσε τὴν ἰδέαν νὰ εἰσέλθω πάλιν εἰς τὸν ναόν, ἵνα ζητήσω παρὰ Θεοῦ τὸ ἀπολεσθέν μου θάρρος.

Πράγματι δὲ πάλιν εἰσῆλθεν, ἐπικαλεσομένη τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν μοναχή τις ἡτοιμάζετο νὰ κλείσῃ τὴν θύραν· αὕτη θαυμάσασα τὴν αἰφνιδίαν τῆς ξένης νεάνιδος ὁρμήν, διότι δὲν εἶχεν εἰδεῖ αὐτὴν ἡ Πρασκοβία, ἅμα δὲ καὶ τῶν προσευχῶν αὐτῆς τὴν ἐγκάρδιον καὶ διάπυρον ἔκφρασιν, προσῆλθεν αὐτῇ, ἠρώτησε καὶ ἤγγειλεν ὅτι ἔμελλε νὰ κλείσῃ τὴν ἐκκλησίαν.

Ταραχθεῖσά πως ἡ νεᾶνις, ἀφελῶς ἐξηγήσατο τὴν αἰτίαν τῆς εἰς τὴν ἐκκλησίαν βιαίας εἰσελεύσεώς της, δηλώσασα ἅμα ὅτι λίαν ἀνιαρὰ ἤθελεν ἀποβῆ αὐτῇ ἡ εἰς ξενοδοχεῖον καταφυγὴ καὶ παρακαλέσασα νὰ γείνῃ δεκτὴ ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ἔστω καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς μικροῖς κελλίοις.

Ἡ θυρωρὸς ἀπεκρίνατο ὅτι δὲν ἐδέχοντο μὲν ξένους ἐν τῇ μονῇ, ἡ ἡγουμένη ὅμως ἠδύνατό πως νὰ βοηθήσῃ αὐτῇ.

—Μόνον κατάλυμα ζητῶ διὰ τὴν νύκτα ταύτην, ὑπέλαβεν ἡ Πρασκοβία, ἐμφανίζουσα βαλάντιον, περιέχον ὀλίγα τινὰ χρήματα. Ἐλεήμονες κυρίαι μοὶ παρέσχον πόρους, πρὸς ἀποφυγὴν ἐλεημοσυνῶν ἐπί τινα χρόνον, ζητῶ δὲ τὴν προστασίαν τοῦ μοναστηρίου μόνον διὰ ταύτην τὴν νύκτα. Αὔριον θὰ ἐξακολουθήσω τὸν δρόμον μου.

Ἡ μοναχὴ ἀπεφάσισε νὰ προσαγάγῃ αὐτὴν τῇ ἡγουμένῃ. Ἡ σεβασμία αὕτη γυνὴ προσηύχετο, ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον αὐτῆς. Ἡ μὲν θυρωρὸς ἔκλινε τὰ γόνατα παρὰ τὴν θύραν καὶ δὲν προέβη ἔσω ἡ δὲ Πρασκοβία ἐμιμήθη αὐτήν, ἱκετεύσασα τὸν Θεὸν νὰ καταστήσῃ αὐτῇ εὐμενῆ τὴν ἡγουμένην.

Ἡ ἡγουμένη, ἀποπερατώσασα τὴν προσευχήν, προσῆλθε τῇ νεάνιδι, γονυπετούσῃ ἔτι καὶ καλοκἀγαθικώτατα ἀνήγειρεν αὐτήν. Ἡ Πρασκοβία ἐφανέρωσεν αὐτῇ τὸ ἴδιον ὄνομα καὶ τῆς πορείας αὐτῆς τὸν σκοπόν, δείξασα ἅμα καὶ τὸ διαβατήριον καὶ αἰτησαμένη φιλοξενίαν διὰ τὴν ἐπερχομένην νύκτα. Ἡ αἴτησις αὐτῆς εἰσηκούσθη.

Τὴν νεάνιδα παραχρῆμα περιεστοίχισαν διάφοροι μοναχαί, ἐκ περιεργείας ἐλθοῦσαι πρὸς τῆς ἡγουμένης τὰ δώματα· πρὸς δὲ τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας αὐτῶν ἐρωτήσεις ἀποκρινομένη, τοσοῦτον ἀφελῶς, φυσικῶς καὶ εὐγλώττως ἀφηγήσατο τὰς ὀδύνας τῆς πορείας αὐτῆς, ὥστε ἔρρευσαν τὰ δάκρυα τῶν ἀκροωμένων· ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης μεγάλως διεφέροντο ἐπὶ τῇ ὁδοιπόρῳ, μεριμνῶσαι περὶ αὐτῆς καὶ ἐνθέρμως αὐτὴν περιποιούμεναι.

Ἡ ἡγουμένη παρέσχεν αὐτῇ κατάλυμα ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς δωματίῳ, ἀπ' ἐκείνης δὲ τῆς ὥρας, διενοήθη νὰ κρατήσῃ αὐτὴν ἐν τῇ μονῇ, ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων αὐτῆς δοκίμων.

Ἡ Πρασκοβία ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἐσκόπει νὰ γείνῃ μοναχή, ἅμα τῇ αἰσίᾳ ἐκβάσει τοῦ ἔργου αὐτῆς.

Εἴπομεν ἤδη προηγουμένως ὅτι, πρὶν ἢ ἔτι φθάσῃ εἰς Αἰκατερινούπολιν, ὑπελάμβανεν ὅτι ἡ πόλις Κίεβον ἔκειτο παρὰ τὴν εἰς Πετρούπολιν ἄγουσαν, διὸ καὶ εἶχεν ἀποφασίσει ἐν τούτῳ τῷ Κιέβῳ ν' ἀφοσιωθῇ, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐπιχειρήσεώς της. Ἤλπιζε δ' ὅτι ἔμελλε, διαβαίνουσα, νὰ θεωρήσῃ τὰς περιβοήτους κατακόμβας, νὰ προσκυνήσῃ τὰ ἐν αὐταῖς λείψανα τῶν ἁγίων(*) καὶ ἐκ προτέρων νὰ προσδιορίσῃ ἑαυτῇ θέσιν, ἔν τινι τῶν μονῶν τοῦ Κιέβου, ἐν ᾗ ἔμελλε νὰ κλεισθῇ.

Ἀλλ' ὅμως ἤδη, ἅμα τὴν πλάνην αὐτῆς κατανοήσασα, πάνυ ῥᾳδίως ἐξελέξατο, ὡς ὕστατον καταφύγιον, τὴν ἐν Nijeni μονήν. Τοῦτο δὲ μόνῃ τῇ ἡγουμένῃ ὑπέσχετο, ἀρνηθεῖσα νὰ παράσχῃ, ὡς ἤδη αὐτὴν ἐβίαζον, τὴν πρὸς τοῦτο ἐπίσημον εὐχήν.

---

1 Τῶν ἐτῶν πάντων Ἡμερολόγιον.

(*) Αἱ ἐν Κιέβῳ κατακόμβαι εἶνε εὐρεῖαι ὑπόγειαι στοαί, συνεχεῖς τῇ μητροπόλει· τὰς ἱερουργίας τελοῦσιν ἐν αὐταῖς μοναχοὶ παλαιοῦ καὶ πλουσίου μοναστηρίου. Ἐν τοῖς ὑπογείοις ἐκείνοις διαφυλάσσονται πολυπληθέστατοι Ἕλληνες ἅγιοι, ὧν τὰ ἀνέπαφα σώματα, τὰ ὑπὸ τῶν πιστῶν προσκυνούμενα, ἐπισκέπονται ὑπὸ βαρυτίμων φορεμάτων, μενόντων ἀκαλύπτων τῶν ποδῶν, χειρῶν καὶ προσώπων. Αἱ ἀπεξηραμμέναι σάρκες παρεμφέρουσι σχεδὸν τῷ χρώματι καὶ τῇ στερεότητι πρὸς τὸ ἀνακάρδιον ξύλον.

— Μήπως γνωρίζω, ἀπεκρίνατο, τί ὁ Θεὸς ἀπαιτεῖ παρ' ἐμοῦ; Εἰλικρινῶς θέλω καὶ ποθῶ ἐδῶ νὰ τελειώσω τὰς ἡμέρας μου· ἂν δὲ τοῦτο εἶνε τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, τίς δύναται νὰ ἐναντιωθῇ;

Ἀλλ' ἀπεφάσισε νὰ διατρίψῃ ἡμέρας τινὰς ἐν Nijeni, χάριν ἀναπαύσεως καὶ πορισμοῦ μέσων πρὸς τὸ ἀπελθεῖν εἰς Μόσχαν· μετ' οὐ πολὺ ὅμως κατεβλήθη ὑπὸ τῶν παθημάτων αὐτῆς καὶ ἐνόσησεν ἐπικινδύνως. Ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Βόλγαν πτώσεως, σφοδρότατος βὴξ δεινῶς αὐτὴν ἐμάστιζε, νῦν δὲ κακοήθης πυρετὸς παραχρῆμα ἐκυρίευσεν αὐτῆς. Ἀλλὰ καίτοι οἱ ἰατροὶ οὐδεμίαν διεώρων σωτηρίας ἐλπίδα, ἐκείνη οὐδαμῶς οὐδέποτε συνεταράχθη.

— Δὲν φρονῶ, ἔλεγεν, ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα μου καὶ ἐλπίζω ὅτι ὁ Θεὸς θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ τελειώσω τὸ ἐμὸν ἔργον.

Πράγματι δ' ἀνέρρωσεν, εἰ καὶ λίαν βραδέως καὶ διῆλθεν ἐν τῇ μονῇ τὸ ὑπολειπόμενον ἔαρ. Διατελοῦσα ἔτι ἀδύνατος δὲν ἠδύνατο οὔτε πεζῇ νὰ ὁδοιπορήσῃ, οὔτε εἰς ταχυδρομικὴν νὰ ἀνέλθῃ ἅμαξαν· ὅθεν, ἀποροῦσα χρημάτων πρὸς ἐκμίσθωσιν ἁρμοδίου ὀχήματος, ἠναγκάσθη ν' ἀναμείνῃ τὸν καιρὸν τῆς χαμουλκίας (*), ἵνα κατορθώσῃ νὰ πορευθῇ εἰς Πετρούπολιν, ἀποφεύγουσα τὰς ἐκ τῶν συνήθων ὀχημάτων παρενοχλήσεις.

Τὸν χρόνον τῆς ἐν τῇ μονῇ διατριβῆς διῆλθεν αὐστηρῶς συμμορφουμένη πρὸς τῆς μονῆς τὰς διατάξεις καὶ παρευρισκομένη ἐν ταῖς τελεταῖς λίαν ἐπιμόνως· ἴσως δὲ τοῦτο ἀνέκοψέ πως τὴν ταχεῖαν ἀνάρρωσιν αὐτῆς.

Οὕτω προσφερομένη καὶ περὶ τὴν τελείωσιν τῶν σπουδῶν αὐτῆς ἐνδελεχῶς μελετῶσα, ἐπεσπάσατο ἑαυτῇ τὴν ὑπόληψιν τῆς τε ἡγουμένης καὶ τῶν μοναχῶν, αἵτινες, ἀληθῶς αὐτὴν ἀγαπήσασαι, οὐδαμῶς πλέον ἀμφέβαλλον ὅτι ἔμελλέ ποτε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῆς, ἐπανερχομένη εἰς τὴν μονήν, ἵνα γένηται μοναχή.

Ἦλθε τέλος πάντων ὁ καιρὸς τῆς ἐν χειμῶνι ὁδοιπορίας καὶ ἡ νεᾶνις ἀνεχώρησεν εἰς Μόσχαν, ἐπιβᾶσα κεκαλυμμένου τινὸς ἐφολκίου μετ' ἄλλων τινῶν, τὴν αὐτὴν ὁδὸν πορευομένων.

Ἡ ἡγουμένη, ἡ μὴ δυνηθεῖσα νὰ πείσῃ αὐτὴν νὰ παραιτηθῇ τὸν σκοπόν της, ἔδωκεν αὐτῇ συστατικὸν γράμμα πρός τινα τῶν ἐν Μόσχᾳ φίλων αὐτῆς, τὴν δεσποινίδα Σ***, διαβεβαιωσαμένη ἅμα τὴν νεάνιδα ὅτι ἠδύνατο ἀδιστάκτως καὶ ἐν παντὶ καιρῷ νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν οἶκον ἐκείνης, ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ τύχῃ δεξιώσεως πεφιλημένης θυγατρός, μεθ' οἱανδήποτε ἔκβασιν τῆς πορείας αὐτῆς.

Ἡ Πρασκοβία ἀφίκετο εἰς Μόσχαν αἰσίως καὶ εὐτυχῶς, ἡ δὲ κυρία Σ*** ἄριστα αὐτὴν περιεποιήθη καὶ ἐκράτησεν ἐπί τινας ἡμέρας, ἵνα πορίσῃ αὐτῇ συνοδοιπόρον μέχρι Πετρουπόλεως.

Καὶ ὄντως ἀνεχώρησε μετ' ἐμπόρου εἰς ὃν ἀνῆκον οἱ ὁδοιπορικοὶ ἵπποι καὶ ὃς διέτριψε καθ' ὁδὸν εἴκοσιν ὅλας ἡμέρας.

Ἡ Πρασκοβία, πρὸς ταῖς συστατικαῖς ἐπιστολαῖς, ταῖς ὑπὸ τῶν ἐν Αἰκατερινουπόλει γυναικῶν ἐπιδοθείσαις αὐτῇ, ἔλαβε καὶ ἑτέραν παρὰ τῆς κυρίας Σ*** πρὸς τὴν ἡγεμονίδα Τ***, βαθύγηρων καὶ σεπτὴν γυναῖκα.

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ πόροι αὐτῆς ὅτε ἀφίκετο εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐν μέσῳ Φεβρουαρίῳ, ὀκτωκαίδεκα μῆνας ἀπὸ τῆς ἐκ Σιβηρίας ἀναχωρήσεώς της· ὑπὸ τοσαύτης δ' ἐνεπνέετο γενναιοψυχίας καὶ τηλικαύτην ἔτρεφεν ἐλπίδα, ἡλίκην καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ὁδοιπορίας αὐτῆς.

Κατέλυσε δὲ παρὰ τῷ συνοδοιπόρῳ, παρὰ τὴν διώρυγα Αἰκατερίνσκη καὶ ἐπί τινα χρόνον διετέλει ὡς ἀπολωλυῖα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ πόλει, ἀγνοοῦσα τί τὸ ποιητέον καὶ τίς ὁ τρόπος τῆς τῶν συστατικῶν ἐπιδόσεως. Οὕτως ἀπώλετο πολύτιμος χρόνος.

Ὁ ἔμπορος, περὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἀσχολούμενος, οὐδόλως ἐμερίμνα περὶ αὐτῆς, καίτοι εἶχεν ἀναλάβει νὰ εὕρῃ ποῦ κατῴκει ἡ ἡγεμονὶς Τ***. Ἀλλά, πρὶν ἢ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην, ἠναγκάσθη νὰ πέλθῃ εἰς Ῥίγαν, καταλιπὼν τὴν Πρασκοβίαν τῇ προστασίᾳ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός· αὕτη δὲ καλῶς μὲν πρὸς τὴν κόρην προσεφέρετο, οὐδεμίαν ὅμως παρέσχεν ἀρωγὴν τῷ ἔργῳ αὐτῆς.

Τὸ γράμμα τῆς κυρίας Γ*** ἐπεστέλλετο πρός τινα κύριον, κατοικοῦντα ἐκεῖθεν τοῦ Νεύα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ διεύθυνσις ἀκριβῶς ὡρίζετο, ἡ Πρασκοβία σὺν τῇ φιλοξενούσῃ αὐτὴν ἀνεχώρησαν εἰς Wassili-Ostrow (*), ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τοῦ ἐμπόρου τὴν ἀναχώρησιν. Ἀλλ' ὁ Νεύας ἤδη συνεκλονεῖτο, ἤγγιζεν ἡ παγετολυσία καὶ δὲν ἐπετρέπετο πλέον ἡ διάβασις ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας.

Ὅθεν ἡ κόρη ἐπανέστρεψε περιαλγὴς ἐπὶ τῷ ἀντιξόῳ συμβεβηκότι.

Ἀλλ' ἐνῷ διετέλει ἐν τοιαύτῃ ἀμηχανίᾳ, τῶν ἐπισκεπτομένων τις τὸν οἶκον τοῦ ἐμπόρου λίαν ἀτόπως καὶ ἀκαίρως συνεβούλευσεν αὐτῇ νὰ προσαγάγῃ αἴτησιν τῇ γερουσίᾳ, πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς δίκης τοῦ πατρός της, ὑποσχόμενος ἅμα νὰ εὕρῃ τινὰ πρὸς σύνθεσιν τῆς αἰτήσεως.

Ἡ Πρασκοβία ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν, ἀναμνησθεῖσα ὅτι εἶχέ ποτε εὐδοκιμήσει ἡ πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς Τοβόλσκης ἐπισταλεῖσα αἴτησις αὐτῆς.

Ἀλλὰ νῦν ἡ μὲν αἴτησις ἐγράφη κακῶς, ἀμοιροῦσα τῶν νενομισμένων καὶ συνήθων τύπων, τῇ δὲ Πρασκοβίᾳ οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἀνεκοινώθη πληροφορία περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἔμελλε νὰ ἐμφανίσῃ αὐτήν. Ὅθεν αὕτη ἡ περὶ τῆς ἐπιδόσεως ἀναφορᾶς σκέψις ἐκώλυσεν αὐτὴν τοῦ ἐπιδοῦναι, μετὰ τῆς ἀναγκαίας δραστηριότητος, τὰ συστατικὰ αὐτῆς γράμματα, δυνάμενα ἴσως ν' ἀποβῶσιν αὐτῇ πολλῷ χρησιμώτερα.

Ἡ χάριν ἐξαιτουμένη περισπούδαστος ἡμῖν νεᾶνις, ἐπορεύθη, πρωΐᾳ τινί, εἰς τὴν γερουσίαν, τὴν ἀναφορὰν μετὰ χεῖρας ἔχουσα, ἀνέβη τὴν μεγάλην κλίμακα καὶ προὐχώρησε μέχρις ἑνὸς τῶν διαμερισμάτων τῆς γραμματείας· ἀλλ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ τηλικούτου πλήθους, περιέστη εἰς δεινὴν ἀμηχανίαν, ἀγνοοῦσα πρὸς τίνα ν' ἀποταθῇ.

Οἱ μὲν πρὸς οὓς προσῆγε τὴν αἴτησιν γραμματεῖς, ἓν μόνον ἔρριπτον ἐπ' αὐτῆς βλέμμα καὶ αὖθις ψυχρῶς καὶ ἀπαθῶς ἐξηκολούθουν γράφοντες· ἕτεροι δέ, ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτῇ συναντῶντες, ἀντὶ ν' ἀκούσωσιν ἢ νὰ λάβωσι τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς, ἀπέστρεφον ἀπ' αὐτῆς τὸ πρόσωπον, ὡς ἀπό τινος τὴν διάβασιν κωλύοντος κίονος ἢ ἐπίπλου.

Ἀλλ' ἐπὶ τέλει τῶν ἀπομάχων τις, φύλαξ τοῦ σφραγιδοφυλακείου, ταχέως διατρέχων τὴν αἴθουσαν, συναπηντήθη τῇ νεάνιδι καὶ κλίνας πρὸς δεξιάν, ἵνα διαβῇ, ἐν ᾧ χρόνῳ καὶ ἡ Πρασκοβία πρὸς δεξιὰν ἐπίσης ἐκλινεν, ἵνα ἐκεῖνος διέλθῃ, συνεκρούσθη σφοδρῶς πρὸς τὴν κόρην. Ἐν ἀθυμίᾳ δὲ διατελῶν ὁ γηραιὸς ἐκεῖνος φύλαξ, ἠρώτησεν αὐτὴν τί ἤθελεν. Ἡ νεᾶνις ἔδειξε τὴν αἴτησιν, ἱκετεύουσα αὐτὸν νὰ προσαγάγῃ αὐτὴν τῇ γερουσίᾳ· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, ὑπολαβὼν αὐτὴν ἐπαίτιδα, ἐδράξατο τῆς χειρὸς καὶ ἐξέβαλεν αὐτὴν ἔξω, μηδὲ λέξιν ἀποκρινάμενος.

Ἡ κόρη δὲν ἐτόλμησε καὶ πάλιν νὰ εἰσέλθῃ, κατατρίψασα, ἐπὶ τῆς κλίμακος, τὴν ἐναπολειφθεῖσαν ἑωθινὴν ὥραν, διότι ἐσκέπτετο νὰ ἐμφανίσῃ τὴν αἴτησιν τῷ πρώτῳ τυχόντι γερουσιαστῇ. Εἶδε δὲ πλείστους ἄνδρας, κατερχομένους τῶν ἁμαξῶν, ἀναβαίνοντας τὴν κλίμακα, ἄστρα ἔχοντας ἐπὶ τοῦ στήθους, πάντας σπαθοφόρους, ὑψηλὰ ἔχοντας ὑποδήματα καὶ τὴν αὐτὴν μονοστολίαν, πλήν τινων, ἐπωμίδας φερόντων.

Ἡ νεᾶνις αὐτοὺς μὲν ὑπέλαβεν ἀξιωματικοὺς καὶ στρατηγούς, ἐξηκολούθει δὲ καραδοκοῦσα γερουσιαστοῦ τινὸς ἔλευσιν, ὃν ἐφαντάζετο ἔχοντα δῆθεν ἰδιάζον τι γνώρισμα καὶ οὕτως οὐδενὶ προσήγαγε τὴν ἑαυτῆς αἴτησιν.

Ἀλλ' ἐν τέλει, περὶ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀπῆλθον, ἡ δὲ Πρασκοβία, μόνη ὑπολειφθεῖσα, ἀπῆλθε τελευταία, θαυμάζουσα ὅτι εἶδε μὲν τοσοῦτον πλῆθος ἐν τῇ γερουσίᾳ, οὐδενὶ δὲ συνήντησε γερουσιαστῇ.

Ἀναστρέψασα οἴκαδε, ἀνεκοινώσατο τὴν ἐπὶ τούτῳ ἔκπληξιν αὐτῆς τῇ γυναικὶ τοῦ ἐμπόρου, ἥτις μετὰ κόπου κατώρθωσε νὰ ἐννοήσῃ ἡ κόρη ὅτι οἱ γερουσιασταὶ εἶνε ὅμοιοι τοῖς λοιποῖς τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅτι ὅσους εἶχεν εἰδεῖ ἦσαν αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ γερουσιασταί, οἷς ἔδει νὰ ἐγχειρίσῃ τὴν ἑαυτῆς ἀναφοράν.

Τῇ ἐπαύριον ἡ νεᾶνις ἦτον ἐπὶ τῆς κλίμακος, καθ' ἣν ὥραν εἰσήρχετο ἡ γερουσία, προσήγαγε δὲ τὸ ἔγγραφον αὐτῆς πᾶσι τοῖς ἐρχομένοις, ἵνα μηδεὶς τῶν γερουσιαστῶν διαλάθῃ αὐτήν, καίτοι ἀκόμη ἀμφέβαλλέ πως περὶ τῆς φύσεως τῶν ἀνδρῶν τούτων· ἀλλ' οὐδεὶς ἠξίωσε νὰ λάβῃ τὴν αἴτησιν.

Ἐν τούτοις εἶδεν ἐν τέλει ἐρχόμενόν τινα πολύσαρκον, φέροντα ἐρυθρὰν μὲν θώμιγγα, ἐρυθρὰν δὲ μονοστολίαν ἄστρα ἑκατέρωθεν τοῦ στήθους καὶ ξίφος παρὰ τὴν πλευράν.

— Τώρα, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ τὴν χάριν ἐξαιτουμένη νεᾶνις, ἢ αὐτὸς εἶνε γερουσιαστής, ἢ οὐδεὶς τοιοῦτος ἐπὶ γῆς ὑπάρχει.

Προσελθοῦσα δ' αὐτῷ προσήγαγε τὸ ἔγγραφον καὶ ἱκέτευσε νὰ διεξέλθῃ αὐτό· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔστη πρὸ τῆς ἀνόδου, τῶν ὑπηρετῶν τις τοῦ γερουσιαστοῦ πρᾴως αὐτὴν ἀπεμάκρυνεν, ὁ δὲ κύριος, ὑπολαβὼν αὐτὴν ἐπαίτιδα, εἶπεν

— Ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ, καὶ ἀνέβη τὴν κλίμακα.

Οὕτως ἐπὶ δεκαπενθημερίαν ἤρχετο καὶ ἀπήρχετο ἡ κόρη, ἄνευ πλείονος ἐπιτυχίας. Πολλάκις ἀποκάμνουσα, διότι ἵστατο ὀρθία ἐπὶ ψυχρᾶς καὶ ὑγρᾶς κλίμακος, συνεσπειροῦτο ἐπί τινος τῶν βαθμίδων, ἵνα θερμαίνῃ τοὺς καταψύχρους αὐτῆς πόδας· προσεπάθει δὲ νὰ διακρίνῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου διαβατῶν τε καὶ ὑπηρετῶν σημεῖά τινα συμπαθείας καὶ ἀγαθότητος, ἅπερ καὶ πράγματι ἤθελε διακρίνει, ἂν οἱ ἄνθρωποι ἐγνώριζον τὴν κατάστασιν αὐτῆς.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσι σύγασις τῆς κοινωνίας. Πενία καὶ ὄλβος, εὐτυχία καὶ ἔνδεια διασταυροῦνται μὲν ἀδιαλείπτως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δρόμου, οὐδέποτε ὅμως ὁρῶσιν ἀλλήλας, ὡσεὶ δύο ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένοι κόσμοι, μηδεμίαν σχέσιν ἔχοντες. Καὶ ὅμως μεταξὺ τῶν κόσμων τούτων ἡ θεία πρόνοια ἔταξεν, ὡς διαλείποντά τινα συγκοινωνίας σημεῖα, εὐαρίθμους γενναίας καὶ συμπαθεῖς ψυχάς.

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, τῶν ὑπαλλήλων τις τῆς γερουσίας, ἰδὼν βεβαίως πρό τινος τὴν νεάνιδα, ἔστη παρ' αὐτήν, ἔλαβε τὴν αἴτησιν καὶ ἐξήγαγε τοῦ θύλακος αὐτοῦ δέμα τι χαρτίων. Ἡ δύστηνος Πρασκοβία ἤλπισε πρὸς ὥραν τινά, ἀλλὰ τὸ δέμα ἦτο δέμα χαρτονομισμάτων, ἐξ ὧν ἐκεῖνος ἔλαβεν ἓν πέντε ῥουβλίων, ἐνέθηκεν αὐτὸ εἰς τὴν ἀναφορὰν καί, δοὺς τὸ ὅλον τῇ ἱκετευούσῃ, εἰσῆλθεν αὖθις εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐξηφανίσθη.

Ἐμβρόντητος ἡ Πρασκοβία συνέκλεισε τὸ χαρτονόμισμα καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια.

(*) Οὕτω καλεῖται ὁ καιρός, καθ' ὃν αἱ ὁδοὶ εἶνε διαβαταὶ τοῖς ἑλκήθροις.

(*) Τὴν νῆσον τοῦ Βασιλείου, κειμένην πρὸς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Νεύα.

— Πέποιθα, ἔλεγέ ποτε τῇ φιλοξενούσῃ αὐτήν, ὅτι, ἂν συνηριθμεῖτο τοῖς γερουσιασταῖς ἀδελφός τις τῆς κυρίας Μιλέν, ἤθελε λάβει, καὶ μὴ γνωρίζων με, τὴν αἴτησίν μου.

Αἱ ἐπελθοῦσαι τοῦ Πάσχα ἑορταί, καθ' ἃς δὲν συνεσκέπτετο ἡ Γερουσία, παρέσχον τῇ νεάνιδι εὐκαιρίαν καὶ ἀνάπαυσιν· τὸν χρόνον τοῦτον κατηνάλωσε εὐχομένη τῷ Ὑψίστῳ.

Τὸ θεοσεβὲς τοῦτο ἔργον ἀσκοῦσα, ἐπανελάμβανε τὰς ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ αὐτῆς δεήσεις. Τόσον δ' εἰλικρινὴς ἦτον ἡ πίστις αὐτῆς, ὥστε, καθ' ἣν ἡμέραν ἐκοινώνησε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ἐπανῆλθεν οἴκαδε μετὰ τῆς πεποιθήσεως ὅτι ἡ γερουσία ἔμελλε νὰ δεχθῇ τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς, ἅμα ἐμφανιζομένην. Ταύτην δὲ τὴν πεποίθησιν ὡς βεβαιότητα ἀνεκοινώσατο τῇ γυναικὶ τοῦ ἐμπόρου.

Ἀλλ' ἡ γυνὴ αὕτη οὐδαμῶς ἐπεδοκίμαζε τὴν ἐλπίδα αὐτῆς, συμβουλεύουσα τῇ νεάνιδι νὰ παραιτηθῇ τὰ σχέδια ἐκεῖνα. Καὶ ὅμως, ἔχουσα ἀνάγκην νὰ ὑπάγῃ, τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐνάρξεως τῶν τῆς γερουσίας ἔργων, εἰς τὸ ἀγγλικὸν παραποτάμιον τείχισμα καὶ βλέπουσα τὴν Πρασκοβίαν βαίνουσαν πεζῇ εἰς τῆς γερουσίας τὸ μέγαρον, ἀνεβίβασεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἰδίου droschky. (*)

— Δὲν ἐννοῶ, ἔλεγε καθ' ὁδὸν πρὸς τὴν Πρασκοβίαν, διατί δὲν σοῦ ἀφαιροῦσι τὸ θάρρος τοσαῦται μάταιαι ἀπόπειραι. Ἂν ἤμην ἐγώ, θὰ ἔστελλον εἰς τὸ καλὸν καὶ γερουσίαν καὶ γερουσιαστάς, οἱ ὁποῖοι τίποτε ὑπὲρ σοῦ δὲν θὰ πράξωσι· δὲν θὰ ἐπιτύχῃς περισσότερον, παρ' ὅσον ἐὰν δώσῃς τὴν ἀναφοράν σου πρὸς τοῦτον τὸν ἀνδριάντα.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἐδείκνυε πρὸς τὴν κόρην τὸν πλησίον που κείμενον ἀνδριάντα Πέτρου τοῦ Μεγάλου.

— Ἐλπίζω, ἀπεκρίνατο ἡ Πρασκοβία, ὅτι θὰ μὲ σώσῃ ἡ ἐμὴ πίστις. Σήμερον θὰποταθῶ τελευταῖον πρὸς τὴν γερουσίαν, βεβαίως δὲ θὰ γείνῃ δεκτὴ ἡ ἀναφορά μου. Ὁ Θεὸς εἶνε παντοδύναμος. Ναί, ὁ Θεὸς εἶνε παντοδύναμος, εἶπε κατελθοῦσα τοῦ droschky, καὶ δύναται, ἂν θέλῃ, νὰ βιάσῃ τὸν σιδηροῦν τοῦτον ἄνδρα νὰ κύψῃ καὶ νὰ λάβῃ τὴν ἀναφοράν μου.

Πρὸς ταῦτα ἐγέλασε μὲν ἄσβεστον ἡ τοῦ ἐμπόρου γυνή, ἐγέλασε δὲ καὶ ἡ νεᾶνις, κατασταλέντος τοῦ οἴστρου αὐτῆς. Καὶ ὅμως δὲν εἶχεν εἰπεῖ ἄλλο τι, ἢ ὅ,τι ἐφρόνει.

Ἐνῷ δ' ἐθεώρει τὸν ἀνδριάντα, ἡ συνοδοιπόρος ὑπέδειξεν αὐτῇ ὅτι ἡ γέφυρα τοῦ ἐγγυτάτω που ῥέοντος Νεύα, εἶχεν ἐκ νέου ζευχθῆ· ἀνάριθμα ὀχήματα ἤρχοντο καὶ ἐπορεύοντο εἰς Wassili-Ostrow.

(*) Μικρὸν τετράτροχον χαμηλὸν ὄχημα, ἐπέχον ὀν τόπον τὸ παρὰ Γάλλοις cabriolet, δίτροχον τοῦτο καὶ μόνιππον.

— Ἔχεις τὴν πρὸς τὴν κυρίαν Λ*** συστατικὴν ἐπιστολήν; ἠρώτησε τὴν νεάνιδα· δὲν βιάζομαι ποσῶς καὶ δύναμαι νὰ σὲ ὁδηγήσω μέχρι τῆς θύρας αὐτῆς.

Ἦτον ἀκόμη ἐνωρίς, διὸ καὶ συνήνεσεν ἡ Πρασκοβία. Διέβησαν τὴν γέφυραν· ὁ ποταμός, ὁ πρὸ δεκαπενθημερίας ὅμοιος πρὸς πεδιάδα πάγων κινητῶν, ἦτο νῦν καθαρὸς πάσης χιόνος, ὧν δὲ καὶ κεκαλυμμένος ὑπὸ παντοίων πλοίων καὶ πλοιαρίων, κατέθελξε τὴν νεάνιδα.

Τὸ πᾶν περὶ αὐτὴν ἐκινεῖτο, ὁ δὲ καιρὸς ἦτον ὑπέρλαμπρος· ἡ κόρη ἠσθάνετο αὔξουσαν τὴν γενναιοψυχίαν αὐτῆς, αἴσια οἰωνιζομένη περὶ τῆς μετ' ὀλίγον ἐπισκέψεώς της.

— Μοὶ φαίνεται, ἔλεγεν, ἀσπαζομένη τὴν ὁδηγὸν αὐτῆς, ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε μετ' ἐμοῦ καὶ ὅτι δὲν θὰ μ' ἐγκαταλείψῃ.

Ἡ Πρασκοβία κατέλαβε τὴν κυρίαν Λ*** γινώσκουσαν ἤδη τὰ περὶ αὐτῆς τε καὶ τῆς ἀφίξεώς της ἔκ τινος ἐξ Αἰκατερινουπόλεως ἐπιστολῆς. Ἡ κυρία εὐμενῶς ἐπέπληξε τὴν νεάνιδα, ὅτε ἔμαθεν ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἦτον ἐν Πετρουπόλει.

Ἡ Πρασκοβία, τυχοῦσα ἐγκαρδίου καὶ φιλικωτάτης δεξιώσεως, ζωηρῶς ἀνεμνήσθη τοῦ οἴκου τῆς κυρίας Μιλὲν καὶ τῆς μετὰ τῆς γυναικὸς ταύτης εὐαρέστου ἀναστροφῆς. Γνωρισθεῖσα δὲ νῦν καὶ οἰκειωθεῖσα, ἀπεκάλυψεν ὃν εἶχε σκοπὸν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἑαυτῆς πατρὸς καὶ ἀφηγήσατο ὁπόσον ματαίως ἐμόχθει πορευομένη εἰς τὴν γερουσίαν.

Ὁ Κύριος Λ***, διεξελθὼν τὴν αἴτησιν, ἀπεφήνατο ὅτι δὲν ἦτο κατὰ τὰ νόμιμα συντεταγμένη.

— Οὐδείς, εἶπε, δύναται νὰ σοὶ βοηθήσῃ κάλλιον ἐμοῦ ἐν ταύτῃ σου τῇ ἀνάγκῃ· τῶν στενοτάτων τις συγγενῶν μου κατέχει σπουδαίαν θέσιν ἐν τῇ γερουσίᾳ· μάθε ὅμως, ὡς ἄλλη ἀρχαία γνωρίμη καὶ φίλη μου, ὅτι ἀπό τινος χρόνου οὐδόλως σχετιζόμεθα, ἐν διενέξει ποτὲ διατελέσαντες. Ἐν τούτοις ἡ εὐκαιρία εἶνε κατάλληλος καὶ ἡ διένεξις ἐλαχίστου ἀξία, ὅθεν οὐδόλως θὰ διστάσω ν' ἀποταθῶ αὐτῷ. Ἔπειτα ἔχομεν Πάσχα καὶ θὰ χαρῶ πολύ, ἂν σὺ γείνῃς αἰτία τῆς συμφιλιώσεώς μας.

Ἡ νεᾶνις ἔμεινε μέχρι τοῦ δείπνου, εἰς ὃν κατὰ μικρὸν προσῆλθον πλεῖστοι συνδαιτυμόνες, εὐμενέστατα τῇ Πρασκοβίᾳ διατεθέντες. Ἀλλὰ καθ' ἣν ὥραν ἡτοιμάσθησαν νὰ παρακαθήσωσι περὶ τὴν τράπεζαν, ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς συγγενής, αἴφνης ἐνεφανίσθη εἰς τὸ ἑστιατόριον, ἐπιφωνῶν τὸ Christos voscres, κατὰ τὸ ἐν τῷ Πάσχα ἔθος (*).

(*) Εἴθισται ἐν Ῥωσσίᾳ τοὺς φίλους καὶ γνωρίμους ἀσπάζεσθαι, ἅμα πρῶτον συναντωμένους ἐν τῇ ἑβδομάδι τοῦ Πάσχα. Ὁ προθυμότερος καὶ μᾶλλον σπεύδων τῶν συναντωμένων λέγει ἀσπαζόμενος Christos voscres (Χριστὸς ἀνέστη) καὶ ὁ ἕτερος ἀποκρίνεται Voïstino voscres (ἀληθῶς ἀνέστη).

Οὐδεὶς ἐλέχθη λόγος ἑκατέρωθεν, οὐδεμία δικαιολογία, ἀλλ' εἰλικρινέστατοι ἐδόθησαν περιπτύξεις καὶ ἀσπασμοί.

Ὁ κ. Λ***, ἐπωφελούμενος τὸν εὐμενῶς διατεθειμένον συγγενῆ αὐτοῦ, συνέστησεν αὐτῷ τὴν Σιβηριανὴν νεάνιδα.

Καθ' ἅπαντα τὸν δεῖπνον διελέχθησαν περὶ τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς νέας, ἅπαντες δ' ἀπεφήναντο ὅτι οἱ συμβουλεύσαντες αὐτῇ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν, κακὴν ὁδὸν εἶχον ὑποδείξει.

Εἶπον δ' ὅτι πλεῖστον χρόνον ἤθελε καταναλώσει ἡ τῆς τοῦ πατρὸς δίκης ἐπιθεώρησις, τηρουμένων πασῶν τῶν τῆς δικαιοσύνης διατυπώσεων καὶ πάντων τῶν νενομισμένων καὶ ὅτι πολλῷ λυσιτελεστέρα ἤθελεν ἀποβῆ ἡ ἄμεσος ἐπίκλησις τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ αὐτοκράτορος. Ὅθεν ὑπέσχοντο νὰ ἐξεύρωσι, τοῦ χρόνου προϊόντος, τὸν πρὸς τὴν ἐπίκλησιν ταύτην πρόσφορον τρόπον καὶ παρήγγειλαν αὐτῇ νὰ μὴ περιπλακῇ καὶ πάλιν εἰς τὰς ἐν τῇ γερουσίᾳ περιπετείας, ἡ περὶ ὧν ἀφήγησις εἰς μεγάλην θυμηδίαν εἶχεν ἐμβάλει τὴν ὁμήγυριν ἐκείνην.

Ἡ κυρία Λ*** ἀπέστειλε, περὶ τὸ ἑσπέρας, τὴν νεάνιδα, τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ ὑπηρέτου αὐτῆς, εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἐμπόρου.

Ἡ Πρασκοβία, εἰς τοῦ φιλοξενοῦντος αὐτὴν ἐπανακάμπτουσα, ἐθαύμαζεν ἀναλογιζομένη πῶς ἡ θεία Πρόνοια εἶχε πέμψει αὐτὴν εἰς τοῦ κ. Λ***, κατὰ τὴν ὥραν τῆς τῶν δύο συγγενῶν συμφιλιώσεως, ὡς ἵνα καταστήσῃ αὐτοὺς εὐμενεῖς αὐτῇ τῇ ἰδίᾳ. Διερχομένη δὲ πρὸ τῆς γερουσίας, ἀνεμνήσθη ὅτι εἶχεν εὐχηθῆ τῷ Θεῷ νὰ μὴ ἐπέστρεφε πλέον ἐκεῖσε, εἰμὴ ἅπαξ μόνον.

— Ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν, ἐποίησέ μοι πλείονα ὧν εἶχον παρ' αὐτοῦ ζητήσει, διότι οὐδ' ἅπαξ πλέον θέλω ἐπιστρέψει εἰς τὴν γερουσίαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ σιδηροῦς οὗτος ἀνήρ, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, καλὸν ἐποίησέ με, εἶπε, θεωροῦσα τὸν ἀνδριάντα Πέτρου τοῦ Μεγάλου· διότι ἄνευ αὐτοῦ ἴσως δὲν θὰ ἔβλεπον ὅτι ἡ γέφυρα ἦτο καὶ πάλιν ἐζευγμένη, οὕτω δὲ δὲν ἤθελον γνωρίσει τοὺς ἀγαθοὺς τούτους φίλους, οἵτινες ὑπέσχοντό μοι τὴν ἑαυτῶν ἀρωγήν· ἐλπίζω δέ, τῇ προστασίᾳ αὐτῶν, νὰ τύχω τῆς ἐλευθερίας τοῦ πατρός μου.

Οὗτοι ἦσαν τῆς Πρασκοβίας οἱ διαλογισμοί, ἡ δὲ διάπυρος αὐτῆς πίστις κατηύθυνε καὶ ἐχειραγώγει πάντα αὐτῆς τὰ βήματα.

Ἐντοσούτῳ, καίτοι σπουδαίως διέφερε τοῖς ἐν Wassili-Ostrow φίλοις ἡ νεᾶνις ἡμῶν, οὐχ ἧττον ἡ εὐτυχία αὐτῆς ἔμελλε νὰ ἐκπηγάσῃ ἀλλοθέν ποθεν.

Ὁ τὴν Πρασκοβίαν φιλοξενῶν ἔμπορος εἶχεν ἐπανέλθει πρὸ ἡμερῶν τινων ἐκ Ῥίγας καὶ εἶχεν ἐκπλαγῆ, καταλαβὼν αὐτὴν ἔτι παρ' αὐτῷ διατρίβουσαν· ὅθεν προσεπάθησεν ἀμέσως νὰ εὕρῃ ποῦ κατῴκει ἡ ἡγεμονὶς Τ***, πρὸς ἣν εἶχεν ἡ νέα συστατικὰ γράμματα. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἐκείνη ἡ γυνή, ἤδη προγινώσκουσα ὅτι προσεχῶς ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ἡ νεαρὰ ὁδοιπόρος, ὁλονὲν αὐτὴν ἀνέμενε.

Ὁ ἔμπορος εὗρε τὴν ἡγεμονίδα καὶ ἔλαβε τὴν ἐντολὴν ν' ἀγάγῃ πρὸς αὐτὴν τὴν Πρασκοβίαν.

Αὕτη δὲ μετὰ πολλῆς θλίψεως κατέλιπεν ὃν ἐπὶ διμηνίαν κατῴκησεν οἶκον, μάλιστα δὲ τὴν ἀγαθὴν τοῦ ξενώσαντος αὐτὴν γυναῖκα· ἀλλ' ὅμως ἡ προστασία ἡγεμονίδος τοσοῦτον ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας αὐτῆς, ὥστε ὁ πανίσχυρος οὗτος καὶ περισπούδαστος λογισμὸς τάχιστα κατενίκησε τὸ ἄλγος αὐτῆς.

Ἕπεται τὸ τέλος.

XAVIER DE MAISTRE.

ΡΩΜΑΝΤΙΚΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ

τοῦ βίου τοῦ πρώην ἐμίρου τῆς Ἀφγανίας Σὲρ Ἀλῆ.

Πρὸς βορρᾶν τῆς Καβούλης ὑπάρχει εὐρεῖα χώρα στεππῶν, ἀγρῶν χέρσων, πεδιάδων ἀπεράντων, κατοικουμένη ὑπὸ τῶν νομάδων Κιργισίων. Πρὸ δώδεκα σχεδὸν ἐτῶν, κύριος τῶν ἐρήμων τούτων ἦν χάνης τις τάρταρος, ὀνομαζόμενος Δαούδ. Ὁ Δαοὺδ οὗτος εἰσήρχετο εἰς τὸ θθον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν πολυαρίθμων ἄλλοτε τέκνων του τῷ ἔμενον μόνον μία θυγάτηρ, ἡ πριγκήπισσα Ἐμινὲ, καὶ δύο υἱοί. Οὗτοι ζωηροὶ εἰς τὰς μάχας, εὐκίνητοι καὶ σκληροὶ ὡς λεοντιδεῖς, ἔχοντες τὸν ὀξὺν ὀφθαλμὸν τοῦ ἱέρακος, γενναῖοι, ῥωμαλέοι, ἦσαν ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀπελπισία συνάμα τοῦ Δαούδ.

Ἡμέραν τινὰ χειμερινὴν, καθ' ἣν σφοδρὸς καὶ ψυχρὸς ἀὴρ ἔπνεεν ἐπὶ τῆς χιονοσκεποῦς πεδιάδος, ἐνῷ στρόβιλοι χιόνος ἐμάστιζον τὰ πρόσωπα καὶ ἀπέκρυπτον τὸ φῶς, οἱ δύο γενναῖοι ἱππεῖς ἐξῆλθον πρὸς θήραν. Μόλις ὅμως ἀπεμακρύνθησαν τῶν σκηνῶν, ἡ κατήφεια τοῦ καιροῦ ἐπενήργησεν ἐπ' αὐτούς· ἰδέαι ὀλέθριαι κατέθλιψαν τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐρίσαντες δι' ὄνομα γυναικός τινος, ὥρμησαν ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἑτέρου μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος, ὥστε ἀμφότεροι κατέπεσαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ στήθη διάτρητα ἔχοντες.

Ἡ πριγκήπισσα λοιπὸν Ἐμινὲ ἔμενε κληρονόμος· ὁ γέρων Δαοὺδ ἀπεκάλει νῦν αὐτὴν «Γλυκὺ φῶς», ἢ «Παρηγορίαν τῶν ὀφθαλμῶν μου». Ἦν ὅμως κατάδηλον ὅτι ἀλλαχοῦ ἐπλανᾶτο ὁ νοῦς του. Ἐσκέπτετο τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. Ἐσπέραν τινα καθ' ἣν ὁ ὠχρὸς ἥλιος ἔλιπε κιργισίων λειμώνων ἐπαργύρου τοὺς λόφους, διέταξε νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν πρὸ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐνῷ ἔστρεφε εἰς

τὰς χεῖράς του τὸ ἐξ ἠλέκτρου κομβολόγιον, ἐξέβαλε στεναγμὸν, τὸν τελευταῖον.

Ὁ Δαοὺδ ἦν μωαμεθανός. Ἡ Ἐμινέ, θυγάτηρ Κιρκασίας ὀρθοδόξου, ἦν καθολική. Εἶχεν ἀσπασθῆ τὸν χριστιανισμὸν κατηχηθεῖσα ὑπὸ μοναχῆς τινος τοῦ τάγματος τοῦ St-Vincent-de-Paul, τῆς ἀδελφῆς Στεφανίας. Ἡ Στεφανία λοιπὸν αὕτη ὑπῆρξεν ἡ σύντροφος ἡ παρηγοροῦσα τὴν Ἐμινὲ ἐν τῇ λύπῃ της. Οἱ Κιργίσιοι ἐσεβάσθησαν τὸ πένθος αὐτῆς. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν μηνῶν, ἠθέλησαν ὅπως ἡ ἡγεμονὶς αὐτῶν ὑπανδρευθῆ.

Ἐν τούτοις ὁ Σὲρ Ἀλῆς, ἐμίρης τῆς Καβούλης, ἐπεθύμει σφόδρα νὰ προσαρτήσῃ τὰς στέππας εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Δαοὺδ ἐφάνη αὐτῷ εὐκαιρία λίαν εὐνοϊκή. Δὲν ἐγνώριζε τὴν Ἐμινέ· τί ὅμως ἠδύνατο νὰ ἦναι μία γυνὴ δι' αὐτὸν ἀνατεθραμμένον κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον; Ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη πάραυτα.

Ὁ Σὲρ Ἀλῆς ἦτο εἷς τῶν καθαροτέρων τύπων τῆς ἀραβικῆς φυλῆς μεμιγμένης τῇ μογγολικῇ· ἐὰν ἡ ὄψις αὐτοῦ ἦν ὑπερήφανος καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ εὐγενὲς, ἦν ἐπίσης γενναῖος τὸ πνεῦμα καὶ εὐρὺς τὴν διάνοιαν. Ἐγνώριζε πολλὰς γλώσσας μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὴν γαλλικήν· ἠγάπα τὰς τέχνας, ἔτι δὲ, ἐνίοτε ἦν καὶ ποιητής. Εἶχε γράψει ἐρωτικὰ καὶ πολεμικὰ ᾄσματα. Ἡ φήμη αὐτοῦ ἦν διαδεδομένη μακράν.

Ὁπότε ἡ Ἐμινὲ ἔμαθεν ὅτι ὁ ἰσχυρὸς αὐτῆς γείτων ἐπλησίαζε, ἐταράχθη σφόδρα. Ἠσθάνετο καλῶς ὅτι, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ συλλυπηθῆναι αὐτὴν, ὁ Σὲρ Ἀλῆς ἤρχετο ὅπως ἐπισκεφθῇ τὰς χώρας αὐτῆς ἴσως μὲ ὀπισθοβουλίαν τοῦ κατακτῆσαι αὐτάς. Τέλος ἠναγκάσθη νὰ καταπνίξῃ τὴν λύπην καὶ νὰ κρύψῃ τοὺς λογισμοὺς αὐτῆς. Ὅτε ὁ Σὲρ Ἀλῆς ἐφάνη μακρόθεν μετὰ τῆς συνοδίας του, ἡ ἡγεμονὶς ἐξῆλθεν εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ καθημένη ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς ἀραβικοῦ ἵππου. Ἡ Ἐμινὲ ἦν ἐνδεδυμένη κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον, ἀλλ' ἀφελῶς οὐχὶ ὡς αἱ λοιπαὶ γυναῖκες. Βλέπων τις αὐτὴν προβαίνουσαν οὕτω ἐν ταῖς ἐρήμοις, ἐν μέσῳ τῆς βαρβάρου ταύτης πομπῆς ὑπὸ τὸν κρότον τῶν τυμπάνων ἐν μέσῳ τῶν μονοτόνων καὶ θορυβοδῶν τούτων μελῳδιῶν, περιστοιχουμένων ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων αὐτῆς φερόντων ποικιλόχροα καὶ παράδοξα ἐνδύματα, θὰ ἔλεγεν ὅτι ἦν ἡ βασίλισσα τοῦ Σαβά.

Ἡ ὑποδοχὴ ὑπῆρξεν ἀνταξία τῆς τε φιλοξενούσης ὡς καὶ τοῦ φιλοξενουμένου· τὰ πάντα ἐγένοντο μετὰ μεγαλοπρεπείας καὶ σιωπηλῆς ἀξιοπρεπείας. Τὸ ὑπὸ τὴν σκηνὴν δεῖπνον διήρκεσεν ἐπὶ μακρὸν, καὶ οὐδὲ λέξις ἀντηλλάγη ἐν αὐτῷ· κατὰ τὸ τέλος αὐτοῦ ἡ μουσικὴ ἐπαιάνισεν ὀλίγον. Τὴν ἐπιοῦσαν, ἅμα τῇ αὐγῇ, ἡ Ἐμινὲ καὶ ὁ Σὲρ Ἀλῆς ἀνεχώρησαν διὰ τὴν θήραν. Ἐπέστρεψαν περὶ τὴν μεσημβρίαν λίαν ἀπηυδηκότες· τὴν ἑσπέραν εἶδον αὖθις ἀλλήλους ἐν τῷ δείπνῳ, καὶ ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις ὡς καὶ τὴν προτεραίαν. Μόνον ἡ Ἐμινὲ περιεστοιχεῖτο νῦν ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς αὐτῆς ἀκολουθίας, ἤτοι δεκάδος νέων χάνηδων ἐχόντων ῥίνα ἱέρακος, ὀφθαλμὸν ἀετοῦ, ἄλλως τε ἀπαθῶν ὡς οἱ φακίραι.

Ὁ Σὲρ Ἀλῆς ὑπῆρξε τὴν ἑσπέραν ταύτην μᾶλλον εὐπροσήγορος καὶ εὔχαρις ἢ ποτέ· ἀπήγγειλεν αὐτοσχεδίους τινὰς στίχους περὶ τῆς εὐτυχίας ἣν ᾐσθάνετο γνωρίσας τέλος τὴν γείτονα αὐτοῦ καὶ ἐνῷ ἀπήγγειλε τοὺς στίχους αὐτοῦ μετὰ τῆς συνεσταλμένης ἐκείνης ζωηρότητος, καὶ τῆς κρυφίας ζέσεως τῶν ἀράβων ποιητῶν, προσέβλεπε τοσοῦτον ἀσκαρδαμυκτεὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς δυστυχοῦς Ἐμινὲ ὥστε θὰ ἔλεγέ τις ὅτι μόνον αὐτοὶ ἦσαν ἡ πηγὴ ὅθεν ἤντλει τὴν φαντασίαν αὐτοῦ.

— Προφυλάχθητι! εἶπε τὴν ἐπιοῦσαν ἡ μάγισσα τῶν Κιργισίων εἰς τὴν ἡγεμονίδα.

— Ἀδελφή μου, εἶπεν ἡ Στεφανία, μὴ λησμονήσῃς ὅτι εἶσαι χριστιανή.

Καὶ ὁ Σὲρ Ἀλῆς κατέστη σκεπτικός. Εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ μελαγχολίας· ὅπως διασκεδάσῃ δ' αὐτὴν, ἐξῆλθεν εἰς στρατιωτικὴν ἐπιθεώρησιν. Ἐν τούτοις ὁ χρόνος παρήρχετο, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἔλθωσιν ἐκ Καβούλης ζητοῦντες αὐτόν. Ὁ λαὸς αὐτοῦ ἀνησυχῶν, ἀνεκάλει αὐτόν. Ὤφειλε λοιπὸν νὰ καταλίπῃ τὴν στέππην ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν, τοῦ χειμῶνος παρελθόντος, ἐπήρχετο τὸ ἀνθηρὸν ἔαρ!... Ὁ Ἐμίρης δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναχωρήσῃ.

Ἐξεμυστηρεύθη λοιπόν. Ὡμίλει κάλλιστα τὴν ἀραβικὴν ἐκείνην γλῶσσαν, ἥτις φαίνεται οὖσα αὐτὴ αὕτη ἡ γλῶσσα τοῦ ἔρωτος. Ἑσπέραν τινὰ χλιαρὰν, ἐκάθηντο πρὸ τῆς σκηνῆς· οἱ ἀστέρες ἔλαμπον εἰς τὸν οὐρανόν· ὁ Σὲρ Ἀλῆς ἤρξατο διὰ λαμπρῶν στίχων, διὰ θερμῶν καὶ περιπαθῶν φροφῶν, νὰ ἐκφράζῃ τὸ πάθος αὐτοῦ. Ἐποιήσατο χρῆσιν πασῶν τῶν καταλλήλων φράσεων, κατέθηκεν εἰς τοὺς πόδας τῆς Ἐμινὲ τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

Αὕτη ἤκουεν αὐτοῦ σιγῶσα, ἡ ψυχὴ ὅμως αὐτῆς ἐθέλγετο καὶ ἤδη ὑπέκυπτεν. Καὶ αὕτη ἠγάπα! Καὶ αὕτη ἐπίσης συνέλαβεν ἐν τῷ νῷ σκοτεινὰς σκέψεις, ὧν ἡ ἔννοια ἦν μυστήριον, ἀλλ' ὧν τὸ θέλγητρον ἦν ἰσχυρὸν καὶ γλυκύ! Πᾶν ὅτι ἔλεγεν ὁ Σὲρ Ἀλῆς αὕτη τὸ ἐνόει, τὸ ἐπεδοκίμαζε... Βραδύτερον ὁπότε ἡ ὁρμὴ νομίμου πάθους θὰ ἐπέτρεπε τὰς ὁμολογίας! ὦ! καὶ αὕτη ἐπίσης θὰ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τὰς χιλίας ἀποχρώσεις αἵτινες χρωματίζουσι τὰ πρίσματα τῶν ψυχῶν· καὶ αὕτη ἐπίσης θὰ εὕρισκε τοὺς θωπευτικοὺς λόγους ἔτι καὶ τὰς ἐκστάσεις αὐτάς.

— Θέλω σὲ ὁδηγήσει εἰς τὴν πόλιν μου· θὰ ἦσαι ἡ βασίλισσα· θὰ ζήσωμεν ἡμέρας εὐλογημένας· σύμπας ὁ βίος ἡμῶν ἔσται ὡς κῆπος!

Οὕτως ὡμίλει ὁ Σὲρ Ἀλῆς.

Αἱ ἡμέραι παρήρχοντο, ἡ Ἐμινὲ ἠθέλησε νὰ σκεφθῇ. Ἤθελε νὰ ἀγαπᾶται μόνη, νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν Σὲρ Ἀλῆν νὰ ἀποπέμψῃ τὸ χαρέμιον αὐτοῦ. Οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην, διότι ἐφοβεῖτο ἐπανάστασιν τοῦ λαοῦ του ὅστις θὰ ἐξεθρόνιζεν αὐτόν. Ὁ γάμος δὲν ἐτελέσθη λοιπὸν, καὶ ὁ Σὲρ Ἀλῆς ἐπέστρεψεν ἀπηλπισμένος εἰς Καβούλην.

Ἡ λύσις τοῦ ῥωμαντικοῦ τούτου ἐπεισοδίου εἶναι πασίγνωστος ἐν ταῖς στέππαις, ἔνθα διηγοῦνται αὐτὴν ὑπὸ τὰς σκηνὰς πίνοντες *κουμι* καὶ ἀκούοντες τὸν *ταμπουρᾶν*.

Ἡ ἀδελφὴ Στεφανία εὐκόλως κατέδειξεν εἰς τὴν ἀτυχῆ Ἐμινὲ ὅτι ὑπάρχουσι θλίψεις ἃς μόνος ὁ Θεὸς παρηγορεῖ, μόνος οὗτος ἔχει τὸ μυστήριον τοῦ θεραπεύειν πληγάς τινας.

Ἡ ἡγεμονὶς Ἐμινὲ ἔλαβε τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ τάγμα τῶν ἀδελφῶν τοῦ St-Vincent-de-Paul· ἡ ἡμέρα αὕτη ὑπῆρξεν ἡμέρα λυπηρὰ διὰ τὸν ἀνθρώπινον ἔρωτα, ἡμέρα χαρᾶς διὰ τοὺς θείους ἔρωτας.

Διὰ συμβολαίου ἐπιδοκιμασθέντος ὑπὸ τῶν ταρτάρων χάνηδων ἡ Ἐμινὲ ἐκληροδότει πάσας τὰς χώρας αὐτῆς εἰς τὸν Σὲρ Ἀλῆν. Οὗτος ἐδέξατο, καὶ ἔκτοτε ὑπερήσπισε πάντοτε τὰς στέππας κάλλιον ἴσως ἢ ὅσον ὑπερήσπιζε τὴν Καβούλην.

Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ γράψαντος τὴν αὐθεντικὴν ταύτην διήγησιν, ὁ Ἐμίρης διέταξε νὰ κομίσωσιν ἐνώπιον αὐτοῦ μικρὰν πυξίδα πεποικιλμένην χρυσῷ καὶ πολυτίμοις λίθοις, καὶ ἤνοιξεν αὐτήν. Ἡ πυξὶς περιεῖχε λαμπρὰν μέλαιναν κόμην· ἦτο ἡ κόμη τῆς Ἐμινέ.

Κατέκτησεν αὐτὴν αὐτὸς οὗτος, ἀπειλήσας ὅτι θὰ κατακαύσῃ τὸ μοναστήριον· ἐγνώριζεν ὅτι ἡ περιβολὴ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἐπιβάλλει τὴν θυσίαν τῆς κόμης εἰς ἐκείνην ἥτις δὲν θὰ ζήσῃ πλέον ἀλλ' ἢ διὰ μόνον τὸν Θεὸν, καὶ ἔφριξεν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι τοιοῦτον λείψανον δυνατὸν νὰ ἀπολεσθῇ.

Κλείων τὴν πυξίδα ὁ Ἐμίρης εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς λάμποντας καὶ ἀπλανεῖς· ἄνθρωπος ὡς αὐτὸς δὲν ἠδύνατο νὰ κλαύσῃ.

Τίς οἶδεν ἐὰν τὸ μυστήριον τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ δὲν εὑρίσκηται ὁλόκληρον ἐν τῇ ἀφηγήσει ταύτῃ; ἐὰν τὸ πρὸς τοὺς χριστιανοὺς μῖσος δὲν διηθύνε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν διπλωματίαν;

Ὁπωσδήποτε, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ Ἐμινὲ ἔλαβε τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐπεδίωξεν ὁ Σὲρ Ἀλῆς μέχρι θανάτου τὸν σκοπὸν τοῦτον: τὴν ἀποδίωξιν δηλ. τῶν Ῥώσσων καὶ τῶν Ἄγγλων.

Τὰς λεπτομερείας τοῦ ῥωμαντικοῦ τούτου ἐπεισοδίου διηγήθη τῷ κ. Ernest Lavigne αὐτὸς οὗτος ὁ Σὲρ Ἀλῆς πατὴρ τοῦ νῦν ἐμίρου Γιακοὺπ χάν. Ὁ κ. Lavigne διέμεινεν ἐπὶ μακρὸν ἐν Καβούλῃ καὶ εἶχε στενὰς σχέσεις μετὰ τοῦ ἐμίρου· ἐγγυᾶται δὲ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν αὐθεντικότητα τῆς διηγήσεως ταύτης.[1]

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.

... Ἤρχιζεν ὡραία Κυριακὴ τοῦ Ἰουνίου· ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶδον ἐκ τοῦ βάθους τῆς κλίνης μου διὰ τῶν παραθύρων ὅτι ὁ ἥλιος ὑψωθεὶς ἤδη μοῖράς τινας ἄνω τοῦ ὁρίζοντος ἔρριπτε μακρὰς σκιὰς ἀπὸ τῆς κορωνίδος τῆς ἔναντι οἰκίας ἐπὶ τῶν παραθυροφύλλων. Μοὶ ἐφάνη ὅμως πρῶτον ὅτι ἤλλαξεν ἡ συνήθης σκυθρωπὴ καὶ ἀμαυρὰ πρόσοψις τῆς οἰκίας ταύτης· ἦτο φαιδροτέρα, κομψοτέρα σήμερον· ἐκτὸς δὲ τούτων μοὶ παρίστατό πως ἀπομεμακρυσμένη πλειότερον τοῦ συνήθους, ὡσανεὶ κύζησε διὰ νυκτὸς ἡ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν παραθύρων τοῦ δωματίου μου ἀπόστασις· εἶναι δὲ γνωστὸν μετὰ πόσης ἀκριβείας ἀντιλαμβάνεται τῶν μεταβολῶν τούτων τῶν διαστάσεων πάντοτε σχεδὸν τὸ ἀνθρώπινον ὄμμα· πρὸς στιγμὴν ὑπέθεσα ὅτι ἔβλεπα ὀπτασίαν ἢ ὅτι ἐξακολουθοῦσιν αἱ ἀόριστοι ἐκεῖναι φαντασιοπληξίαι, αἱ συμπληροῦσαι τὸ μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως χάσμα· ἔτριψα τὰ ὄμματα ὅμως καὶ ἐβεβαιώθην ὅτι ἤμην ἔξυπνος· διὰ μιᾶς ἀνετινάχθην ἔξω τῆς κλίνης καὶ τρέχων κίνδυνον νὰ ἐκτεθῶ εἰς τῶν γειτόνων τὰ βλέμματα μὲ τὴν λεπτὴν στολὴν ἣν φέρει τις τὸ ἔαρ κοιμώμενος ὑπὸ θερμοκρασίαν 25° Κελσίου, ἐρρίφθην δι' ἑνὸς ἅλματος εἰς τὸ παράθυρον. Ὁποῖον θέαμα παρουσιάσθη ἐνώπιόν μου! Ἐνόμισα ὅτι διελύθη ἐν ἀκαρεῖ ὁμίχλη τις ἡ ὁποία πρὶν περιεπλανᾶτο πέριξ τῆς κεφαλῆς μου, ὅτι ἤρθη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ὁ διαφανὴς πέπλος διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ἔβλεπον πρὶν, ὅτι νέος ὁρίζων ἠνοίχθη πρὸ ἐμοῦ ἐν ᾧ πάντα τ' ἀντικείμενα ἦσαν διαυγέστερα, καθαρώτερα, εὐρύτερα. Ἰδοὺ τί εἶδον: Ἡ στενὴ καὶ ἀνώμαλος ὁδὸς Δ-ς, ἥτις σήμερον ἔτι ἐξακολουθεῖ οὖσα τόσον μελαγχολικὴ ὅσον ὅτε κατῴκει αὐτὴν πρὸ εἰκοσιπενταετίας ὁ Θεόφιλος Γωτιὲ καὶ παρεπονεῖτο δι' αὐτὸ, ἐγένετο νῦν διπλασία τὸ εὖρος, εὐθεῖα, ὁμαλὴ, καθαρωτάτη, ἔχουσα λιθόστρωτον ἐκ κυβικῶν γρανιτῶν, πεζοδρόμια ἐκ λείας ἀσφάλτου, ἑκατέρωθεν δὲ στοῖχον νεαρᾶς δενδροστοιχίας. Εὐσταλεῖς οἰκίαι ἰσοϋψεῖς ἐκόσμουν αὐτὴν καθ' ὅλον τὸ μῆκος, μετὰ σεμνῶν ἀναλογιῶν καὶ εὐγενοῦς συμμετρίας ὡρισμένου ἀρχιτεκτονικοῦ ῥυθμοῦ· οἱ δυσειδεῖς καὶ μονότονοι ἐξῶσται τῆς χθὲς εἶχον ἐξαφανισθῆ μεθ' ἁπάσης αὐτῶν τῆς βαρβάρου ἀκολουθίας. Αἱ τεχνηέντως ἐσχεδιασμέναι κορωνίδες τῶν στεγῶν, τὰ εὔρυθμα γεῖσα τὰ καθορίζοντα τὰς ὀροφὰς, αἱ ἄβραι ἅμα

1 Βυζαντινὸν ἡμερολόγιον 1880.

καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἀναλογίαι τῶν παραθύρων, τὸ εἶδος τῆς ἐπιχρίσεως δι' ἀργιλώδους ἀμμοκονίας παριστώσης ἐν ταύτῃ μὲν τῇ προσόψει λελαξευμένα λεῖα καὶ στιλπνὰ πεντελικὰ μάρμαρα συγκεκολλημένα ἀλλήλοις διὰ λεπτοῦ ἁρμοῦ, κατὰ τὸν ἀρχαϊκὸν ἁπλοῦν καὶ εὐγενῆ τύπον, ἐν ἐκείνῃ δὲ λίθους ἀζέστους ἐπὶ τὸ φυσικώτερον καὶ προεξέχοντας, ὧν αἱ βαθέως τετμημέναι πλευραὶ παρήγαγον ζοφερὰς σκιὰς καὶ ἐνετύπουν εἰς τὴν πρόσοψιν ῥωμαντικὸν καὶ ζωηρὸν ὕφος, τὰ ἐκ γλυκέος ἀφρογαλακτίνου χρώματος γύψου πεπλασμένα ἁρμονικὰ συμπλέγματα κομψῶν ἀγαλματίων καὶ κοσμημάτων προσφυῶν ἐλατηρίων περιστολίζοντα τὰ ὑπερήφανα τόξα τῶν θυρῶν — ἰδοὺ τί παρίστατο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου· καὶ ὅλα ταῦτα καινουργῆ καὶ ἀπαστράπτοντα καὶ ὅλα κανονικά, κομψά, ἁρμονικά, ἔρρυθμα. — Δὲν ἠδυνάμην ἔτι νὰ πεισθῶ ὅτι τοιαύτη θαυμασία ἀλλοίωσις συνέβη ἀκριβῶς εἰς ταύτην τὴν πλαγίαν ὁδὸν καταστήσασα αὐτὴν τὴν ὡραιοτέραν ὅλης τῆς Κωνσταντινούπολεως· κύψας ὅμως τὴν κεφαλὴν ἐκτὸς τοῦ παραθύρου προσέβλεψα πρὸς τὴν « Μεγάλην ὁδὸν τοῦ Πέρα », ἣν ὀλίγου δεῖν δὲν ἀνεγνώριζον ἐν τῇ παρουσιασθείσῃ πρὸ τῶν ὀμμάτων μου νέᾳ εἰκόνι τοῦ πανοράματος· ἐνῷ δὲ πρὶν ἐλάχιστόν τι τεμάχιον αὐτῆς μόλις ἐφαίνετο ἐκ τοῦ δωματίου μου, ἡ νέα αὕτη προοπτικὴ παρουσίαζε μέγα καὶ εὐρὺ τμῆμα καὶ δενδροστοιχίας πυκνὰς καὶ ὁρίζοντα ἀνοικτὸν καὶ φαιδρὸν καὶ πέραν αὐτῆς τὸ βαθὺ κυανοῦν χρῶμα τοῦ Βοσπόρου καὶ εἰς τὸ ἀπώτερον τέρμα τοῦ ὁρίζοντος τὰς ἁπαλὰς σκιαγραφίας τῶν Πριγκηπονήσων. . .

Ἐννοήσας εὐθὺς ὅτι μεγάλη τις μεταβολὴ ἐπῆλθεν ἐν τῇ πόλει ἐνεδύθην ἐν τάχει καὶ ὥρμησα ἐκτὸς τοῦ θαλάμου καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν ὁδόν· ἀλλ' εἶναι αὐτὴ ἡ σκοτεινὴ καὶ μελαγχολικὴ ὁδὸς Δ-ς ἢ ἐν ἀγνοίᾳ μου μετηνέχθην αἴφνης εἴς τινα παράπλευρον τῆς βιενναίας Ringstrasse; Ἂς ἀνέλθω πρὸς τὰ ἄνω· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τῆς « Μεγάλης ὁδοῦ τοῦ Πέρα », ἥτις ὅμως δὲν φέρει πλέον τὸ ἄχαρι τοῦτο ὄνομα ἀλλὰ καλεῖται νῦν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν κομψῶν πλακῶν ἑκάστης διασταυρώσεως, « Κεντρικὴ λεωφόρος »· καὶ εἶναι πράγματι λεωφόρος, εἶναι βουλεβάρτον ἔχουσα ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, ἤτοι κατὰ μῆκος τοῦ ἄξωνος, ἀνεσκαμμένον ἁπαλὸν καὶ παχὺ χῶμα πρὸς χρῆσιν τῶν ἱππέων, ἑκατέρωθεν λιθόστρωτα ἐκ γρανίτου διὰ τὰ ὀχήματα καὶ παραπλεύρως ἑκατέρου τούτων εὐρύχωρα καὶ λεῖα πεζοδρόμια ἐξ ἀσφάλτου μετ' ἀμμοκονίας· τὸν ἱππόδρομον σκιάζει καθ' ὅλον τὸ μῆκος δενδροστοιχία ἐκ μεγάλων φιλλειρῶν, ὧν δὲν ὑπάρχει σπάνις ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ὁ ἄξων τῆς λεωφόρου δὲν εἶναι εὐθύγραφος ἀλλὰ κάμπτει κατὰ διάφορα διαστήματα, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτενῆ, ἀκολουθῶν περίπου τὴν φυσικὴν ἐπίπεδον καμπύλην τῆς ῥάχεως τοῦ λόφου ἐφ' οὗ εἶναι ᾠκοδομημένον τὸ ἄστυ τοῦ Πέρα. Ἀλλ' ἡ τεθλασμένη αὕτη γραμμὴ ἀποτελοῦσα ἀνοικτὸν πολύγωνον, οὗ τὸ κέντρον κεῖται ἀριστερᾷ τῷ ἀνιόντι, ἁρμόζει ἁρμονικώτατα εἰς τὸν ἐν γένει ῥυθμὸν τῆς Κων/πόλεως, ἔνθα ἔκ τε τοῦ θερμοῦ κλίματος καὶ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἐδάφους αἱ ἀπέραντοι εὐθεῖαι γραμμαὶ θὰ ἦσαν λίαν μονότονοι καὶ ψυχραί.

Ἦτο λίαν εὐρεῖα ἡ κεντρικὴ αὕτη λεωφόρος, τοῦτο δὲ ἕνεκα τοῦ σημαντικοῦ ὕψους τῶν ἐπ' αὐτῆς οἰκῶν, καθότι ὅσῳ κεντρικωτέρα καὶ μᾶλλον συχναζομένη τυγχάνει ὁδός τις, τόσῳ μᾶλλον ζητοῦσιν οἱ κάτοικοι νὰ κερδίσωσιν ἐκ τοῦ ὕψους ἔκτασιν ἥτις θὰ τοῖς ἐστοίχιζε λίαν ἀκριβὰ ἂν ἐλαμβάνετο ἐκ τῆς ἐπιφανείας, ὅσῳ δὲ ὑψηλότεραι εἰσὶν αἱ οἰκοδομαὶ τοσῷ μᾶλλον εὐρυτέρα ὀφείλει νὰ ᾖ ἡ ὁδός, τοῦτο δ' ἕνεκα λόγων ὑγιεινῆς. Ὁ ἀὴρ, ὁ καθαρὸς καὶ ζωογόνος ἀὴρ πρέπει ἐν ἀφθονίᾳ νὰ διέρχηται διὰ τῆς ὁδοῦ καὶ διὰ τῆς εὐεργετικῆς αὐτοῦ πνοῆς νὰ καθαρίζῃ τὰ ρυπαρὰ αὐτῆς μέρη, νὰ διαλύῃ τὰ μολύσματα, νὰ μεταδίδῃ πανταχοῦ ζωὴν καὶ εὐεξίαν. Ἐκτὸς τοῦ ἀέρος ἀνάγκη ἀπόλυτος αἱ θαλπεραὶ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες νὰ ἐφάπτωνται τῆς οἰκίας καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος ἀπὸ τῆς κωρονίδος μέχρι τῶν παραθύρων τοῦ ἰσογαίου καὶ διὰ τῶν θερμῶν αὐτῶν περιπτύξεων ν' ἀφαιρῶσι τὴν ὑγρασίαν καὶ νὰ ἐπιχέωσιν φῶς καὶ θερμότητα. Οὕτω λοιπὸν τὸ εὖρος τῆς ὁδοῦ διατελεῖ ἐν στενοτάτῃ σχέσει μετὰ τοῦ ὕψους τῶν ἐπ' αὐτῆς οἰκιῶν, καθολικὸς δὲ κανὼν ἐπικρατεῖ ὅπως ἡ ὁδὸς ᾖ τόσον εὐρεῖα ὅσον ὑψηλαὶ εἰσὶν αἱ ἐπ' αὐτῆς οἰκίαι, ὁ δὲ κανὼν οὗτος τηρεῖται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον αὐστηρῶς, ἀναλόγως τῶν διαφόρων κλιμάτων· ἐν ταῖς βορείοις μὲν χώραις, ἔνθα τὸ ἡλιακὸν θάλπος εἶναι ποθεινὸν, αὐστηρότερον, χαλαρώτερον δὲ ἐν ταῖς μεσημβρινᾶς, ὅπου τὸ θέρος αἱ καυστικαὶ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες καταντῶσιν ὀχληραὶ καὶ οἱ κάτοικοι ποθοῦσι τὰς σκιερὰς στενὰς ὁδούς. Ὡς ἐκ τούτου εὐρύτεραι μὲν εἰσὶν αἱ πόλεις τοῦ βορρᾶ, ἐνῷ οἱ ὑπὸ μεσημβρινὰ κλίματα οἰκοῦντες ὡς ἐξ ἐνστίκτου οἰκοδομοῦσι στενὰς τὰς ὁδοὺς τῶν πόλεών των. Καὶ ἡ « Κεντρικὴ Λεωφόρος » λοιπὸν, σχῆμα ἀνοικτοῦ πολυγώνου ἔχουσα μετ' ἀμβλυτάτων γωνιῶν, δὲν ἦτο μὲν τόσον πλατεῖα ὅσον τὰ παρισινὰ μεγάλα βουλεβάρτα καὶ ἡ βιενναία Ring, παρεῖχεν ὅμως ἄνετον χῶρον εἰς τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἁμαξῶν, τῶν ἱππέων καὶ τῶν πεζῶν. Αἱ δὲ οἰκοδομαὶ αὐτῆς; Ὦ! δὲν ἔβλεπες πλέον ἐκεῖνον τὸν κυκεῶνα τῆς προηγουμένης κακοζήλου καὶ φαύλης συζεύξεως παντοειδῶν ἀρχιτεκτονικῶν ῥυθμῶν, τὰ νόθα ἐκεῖνα καὶ ἐξαμβλωματικὰ γεννήματα συνδυασμῶν ἀνεπιλογίστων, τὸ φίρδην μύγδην, τ' ἀηδῆ συμπλέγματα λιθίνων καὶ πηλοκτίστων οἰκιῶν, ἀλλ' εἶχες ἐνώπιόν σου δύο στοίχους μεγαλοπρεπῶν καὶ

σοβαρῶν οἰκοδομῶν, γνωστοῦ καὶ ὡρισμένου ῥυθμοῦ, σεμνοῦ τὴν ὄψιν καὶ καταλλήλου εἰς τὸ κλίμα καὶ τὰς ἄλλας ἀναλογίας τῆς πόλεως, ῥυθμοῦ παρεμφέροντος τῷ νῦν ἐν Ἀθήναις καλλιεργουμένῳ, μετὰ ἐλαφρῶν τινων ἐπὶ τὸ ἀνατολικώτερον παραλλαγῶν καὶ ἀλλοιώσεων. Ποῦ μὲν μάρμαρα λαξευτὰ εἰς τὴν πρώτην ὀροφὴν, ἐπερχόμενα μετὰ τὰς ἐπὶ τὸ φυσικώτερον ἀζέστους ἀφεθείσας πέτρας τῆς ἰσογαίου ζώνης, ποῦ δὲ σειραὶ ἀρχαιοπρεπῶν κιόνων διαφόρων ῥυθμῶν εἰς τὰ διάφορα ὕψη, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς στατικῆς καὶ τῆς καλαισθησίας τεθειμέναι, ἀλλαχοῦ ἑδραῖα, ἐλεύθερα ῥωμαϊκὰ τόξα στέφοντα τὰ εὔρυθμα παράθυρα, ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῶν διαστημάτων μικρὸν ἐκ τοῦ τοίχου προέχουσαι ῥαδιναὶ ῥαβδωταὶ παραστάδες, ἀλλοῦ ὀγκώδεις ἀλλ' ἀνάλογοι καὶ σύμμετροι μορφαὶ ἀτλάντων ὑποβασταζόντων ἐξώστας μαρμαρίνους, ἀλλοῦ δὲ μαρμάρινα πολυτελῆ κιγκλιδώματα (balustrades) ἐνιαχοῦ μετὰ χαριέντων ἀγαλμάτων κεκοσμημένα καὶ τόσα ἄλλα. Εἶναι μεγαλοπρεπὲς τὸ θέαμα τῆς ὡραίας ταύτης λεωφόρου, τῆς ὁποίας αἱ κατὰ διάφορα διαστήματα διακλαδιζόμεναι πλάγιαι ὁδοὶ ἀνοίγουσι φαιδρὰν ἄποψιν δεξιᾷ μὲν πρὸς τὰς μαγευτικὰς ῥωπογραφίας τοῦ κλασικοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Προποντίδος ἀριστερᾷ δὲ πρὸς τὸ γλυκύθυμον μελαγχολικὸν θέαμα τῶν βορείων κλιτύων τῶν περιστεφουσῶν τὸν πρᾷον Κεράτειον κόλπον, τὸν ἔχοντα ὕφος ποταμοῦ μᾶλλον ἢ βραχίονος θαλάσσης! Ἀλλ' ἡ ἔκπληξίς μου ηὔξανεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὅσῳ προχωρῶν πρὸς τὰ ἐπάνω ἀπήντων ποικιλώτερον θέαμα καὶ ὁλονὲν νέαι εἰκόνες τοῦ φυσικοῦ καὶ ζῶντος πανοράματος ἀνελίσσοντο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Καὶ ἔβλεπον τεθαμβωμένος μαρμαρίνους καλλιπρεπεῖς καὶ σεμνοὺς ναοὺς, καὶ ὡραῖα θέατρα ὧν ἡ πρόσοψις ἦν πεποικιλμένη διὰ τῆς ἐπ' ἐσχάτων ἐπιμελῶς φιλοτεχνουμένης πολοχρωματικῆς τῶν ἀρχαίων τέχνης, καὶ εὐρύχωρα μετὰ μεγάλων ἀναλογιῶν δημόσια οἰκοδομήματα, καὶ ἐνιαχοῦ τῆς λεωφόρου ἔμπροσθεν ὑπουργείου τινὸς, ἢ ἐν τῷ κέντρῳ τῶν πολλαχοῦ διακοπτουσῶν αὐτὴν μικρῶν πλατειῶν ἀνδριάντας χαλκοὺς ἢ μαρμαρίνους, καὶ ἁρμονικὰ συμπλέγματα ἐκ μυθολογικῶν ἐλατηρίων περιξ καλλικρούνου τινὸς κρήνης καὶ τὰ πλούσια ἐκεῖνα καταστήματα, τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ οὐχὶ συνεχῶς ἀλλ' εἰς διαφόρους ὁμάδας κατεσπαρμένα, ἐν οἷς πωλοῦνται ἀντικείμενα τῆς καλλιτεχνίας, τοῦ κόσμου καὶ τῆς πολυτελείας καὶ ἔβλεπον εἰς ἑκάστην καμπὴν τοῦ πολυγώνου νέας εἰκόνας, νέας διαποικίλσεις τοῦ γνωστοῦ ῥυθμοῦ καὶ ὁλονὲν προὐχώρουν καταληφθεὶς ὑπὸ ἀκορέστου δίψης περιεργείας ἵνα ἴδω ἔτι περισσότερα. Αἴφνης, ἔν τινι νέᾳ καμπῇ βλέπω ἀντὶ οἰκιῶν καὶ οἰκοδομῶν μέρος σύδενδρον καὶ λίαν εὐρὺ πέριξ τοῦ ὁποίου οὐδὲ ἴχνος οἰκοδομῆς ὑπῆρχεν ἀλλὰ μόνον δένδρα, θρονία, διάδρομοι καὶ θάμνοι· ἦτον ἀνάπαυλα τῆς εὐθυγραμμίας, ἦτο μικρὸν δάσος, parc, τεχνητὸν ἄλσος· κυκλικὴ πλατεῖα διαμέτρου τετραπλασίου τοῦ εὔρους τῆς ὁδοῦ, ἐν δὲ τῷ κέντρῳ αὐτῆς πελώριον σύμπλεγμα χαλκῶν ἀγαλμάτων ἀλληγορικῆς τινος ὑποθέσεως καὶ πέριξ αὐτοῦ κυκλικῶς τεθειμένα θρονία καὶ περαιτέρω τὸ κομψὸν ἄλσος, μετὰ ὑψηλῶν δένδρων, θάμνων καὶ ἐξωτικῶν ἀνθέων, δεξιῶς διῃρημένον δι' ἀκτινοειδῶν διαδρόμων καλυπτομένων ὑπὸ λεπτοῦ στρώματος ψάμμου χονδρῆς. Τὸ δασίδριον τοῦτο ἦν βεβαίως ὄχι μόνον τὸ κάλλιστον κόσμημα τῆς λεωφόρου ἀλλὰ καὶ τὸ ὠφελιμώτερον καὶ εὐεργετικὸν δῶρον διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ ἄστεος. Πόλις ἄνευ κήπων εἶναι κοιτὶς μολυσμάτων καὶ νόσων μιασματικῶν· οἱ ἄγγλοι λέγουν ὅτι οἱ κῆποι καὶ τὰ squares εἶναι οἱ πνεύμονες τοῦ Λονδίνου· squares δὲ λέγονται σύδενδροι πλατεῖαι κείμεναι ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς πόλεως. Ὡς τὸ ζῶον διὰ τῶν πνευμόνων οὕτως ἡ πόλις ἀναπνέει διὰ τῶν κήπων, τὰ δὲ δένδρα εἶναι τὰ βρόγχια, ἅπερ ἀπομυζῶσιν ἐκ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος τὸ ἐπιβλαβὲς τῷ ἀνθρωπίνῳ ὀργανισμῷ ἄζωτον ἀφίνοντα ἐλεύθερον τὸ ζωογόνον ὀξυγόνον. Ἀλλ' ὡς ἐν πᾶσι, οὕτω καὶ ἐν τούτῳ ἡ φύσις συνέδεσε τὸ ἀγαθὸν μετὰ τοῦ καλοῦ, τὸ ὠφέλιμον μετὰ τοῦ ὡραίου, καθότι οἱ κῆποι καὶ τὰ ἄλση οὐ μόνον συντελοῦσιν εἰς τὸ ὑγειινὸν τῶν πόλεων ἀλλ' εἶναι καὶ ἓν τῶν κυριωτέρων στοιχείων τοῦ καλλωπισμοῦ των. Ἀπαυδᾷ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ὄμμα πλανώμενον εἰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις χειροτεχνημένης ἀνοργάνου ἀψύχου ὕλης, αἴφνης συναντᾷ ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τοῦ ἀνοργάνου ὄγκου τὸ ζωντανὸν πράσινον χρῶμα τῶν δένδρων, βλέπει τὴν ἐλαφρὰν καὶ χαριεστάτην κίνησιν τῶν κλώνων, τὸ οὖς ἀκούει τὸ ἡδὺ ψιθύρισμα τῶν σαλευομένων φύλλων καὶ ἡ ἔνστικτος τῷ ἀνθρώπῳ καλαισθητικὴ ἀπαίτησις ἱκανοποιεῖται ἐπὶ τῇ ἁρμονικῇ ταύτῃ συζεύξει τῆς ὀργανικῆς καὶ ἀνοργάνου φύσεως, ἑκατέρας ὡραίας καὶ ὑψηλῆς, ἑκατέρας συμμέτρου καὶ ἐρρύθμου.

Ἐν τῇ ἀνακαινισθείσῃ πόλει ὁ ὑπὸ τῆς ὑγειινῆς ἅμα καὶ τῆς εὐρυθμίας ὑπαγορευόμενος οὗτος κανὼν ἐτηρήθη μετ' εὐλαβείας, ἡ δὲ μήτηρ φύσις ἀφειδῶς ἐπιδαψιλεύουσα τὴν εὐεργετικὴν προστασίαν της ἀνέπτυξε θαυμασίως ταῦτα τὰ κηπάρια, τὰ ἄλση καὶ τοὺς δρυμῶνας. Ὑπῆρχον δὲ ἱκανὰ τοιαῦτα σκιερὰ καταφύγια ἐν τῷ ἄστει τοῦ Πέρα· ἐν πρώτοις ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα σύδενδρος πλατεῖα, κατὰ τὸ εἶδος τῶν ἀγγλικῶν squares διερρυθμισμένη, εἶτα ὁ περὶ τὰ Μνηματάκια ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ λόφου δεξιῶς κατὰ τὰς προηγουμένας ἡμέρας φυτευθεὶς κομψὸς κῆπος τῆς δημαρχίας, οὗ τὰ ὑψικόρυφα καὶ πυκνὰ δένδρα, μετὰ τοῦ βαθέος πρασίνου χρώματός των νομίζεις ὅτι ἀποτελοῦσι συνέχειαν τῶν περαιτέρω τὸ μονῆρες τουρ-

κικὸν νεκροταφεῖον σκιαζουσῶν σοβαρῶν κυπαρίσσων, κῆπος τερπνὸς ἐν τῇ μελαγχολίᾳ του, μελαγχολικὸς ἐν τῇ τερπνότητί του ὅσον τερπνοὶ καὶ μελαγχολικοὶ εἶναι οἱ τὰς ἀριστερὰς ἀκτὰς τοῦ κερατείου περιστρέφοντες λοφίσκοι, οἱ χλοεροὶ, ἠρέμα κλίνοντες καὶ ἐνιαχοῦ ὑπὸ πενθίμων κυπαρίσσων καλυπτόμενοι. Ἐκτὸς δὲ τῶν δύο τούτων κήπων ὑπῆρχε τὸ θαυμασιώτερον κόσμημα τοῦ νέου ἄστεος, ἤτοι τὸ μέγα τεχνητὸν δάσος, ὅπερ ἐφ' ὅλου τοῦ ὀροπεδίου τοῦ Ταξειμίου ἐξαπλούμενον ἐκάλυπτε τὰς ἑκατέρωθεν κλιτύας καὶ φάραγγας καὶ ἐξετείνετο μέχρι Ταταούλων καὶ Βεσικτασίου. Οἱ Παρίσιοι ἔχουσι τὸ βουλόνειον δάσος, τὸ Λονδῖνον τὸ Hyde-Park, ἡ Βιέννη τὸ Prater, τὸ Βερολῖνον τὸ δάσος τοῦ «Ζωολογικοῦ κήπου», πᾶσα σχεδὸν δευτερεύουσα καὶ τριτεύουσα εὐρωπαϊκὴ πόλις ἔχει ἀμέσως παρὰ τὰ προπύλαια εὐρύχωρον δάσος φυσικὸν ἢ τεχνητὸν ὥστε ἡ βασιλὶς τῶν πόλεων, τὸ ἄστυ αὐτῆς, ἦτο ἀδύνατον νὰ στερῆται τοιούτου. Καὶ ὑπῆρχον ἐντὸς αὐτοῦ εὐρεῖαι ἁμαξιτοὶ ὁδοὶ καὶ ἰδιαίτεροι ἱππόδρομοι καὶ μονήρεις δενδροστοιχίαι διὰ ρεμβώδεις καὶ φιλοσοφικοὺς περιπάτους καὶ ῥύακες ἐρωτίλως στρέφοντες τὸν αὔλακά των διὰ μέσου τεχνητῶν χαραδρῶν καὶ ἄντρων ἐξ ἀποτόμων φυσικῶν βράχων συγκεκολλημένων καὶ γήλοφοι κατασκέπαστοι ἐκ φυτῶν ἐξωτικῶν καὶ ποικιλοχρόων ἀνθέων· ἐνιαχοῦ δὲ στύλοι φέροντες ἐπιγραφὰς ἐδείκνυον τὰ ὑψηλότερα μέρη τοῦ τεχνηέντως καὶ ἐπιχαρίτως ἀνωμάλου ἐδάφους, ἀφ' ὧν ἐξ ὑψηλοτέρας σκοπιᾶς ἀπήλαυες τῆς μεγαλοπρεποῦς τῶν πέριξ θέας καὶ ἔβλεπες τὸ πάντοτε καινὸν θέαμα τοῦ νεαροῦ γέροντος Βοσπόρου, τὴν ἀένναον κίνησιν τοῦ ῥεύματός του καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ σαλευομένων πολυποικίλων σκαφῶν καὶ τὴν ἀειθαλῆ φαιδρότητα τῶν ποιητικῶν ἀκτῶν του· μόνος ὁ περιδιαβάσας ἐντὸς τοῦ δάσους τούτου καὶ ἰδὼν μεταξὺ τοῦ κυανολεύκου χρώματος τοῦ βοσπορικοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γλαυκῆς προποντιάδος θαλάσσης ἀνελισσαμένην ὡς θεατρικὴν εἰκόνα τὴν Κων/πολιν, μόνος οὗτος ἐννοεῖ ὁπόσον τὰ θέλγητρα αὐτῆς ἀνεδείχθησαν λαμπρότερα ὑπὸ τὴν καινουργῆ ἐσθῆτα ἣν ἐνεδύσατο!

Ἀλλ' ἱκανῶς περιειργάσθην τοὺς κήπους· ἐπανελθὼν εἰς τὴν «Κεντρικὴν λεωφόρον» ἐτράπην ἐπί τινα πλαγίαν ὁδὸν καὶ περιεπλανήθην ἀρκετὴν ὥραν ἐπὶ τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν αὐτῆς συνοικειῶν, ἰδοὺ δὲ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν παρατηρήσεών μου: Ὅλον τὸ Πέραν ἦτο ᾠκοδομημένον ἐπὶ τῇ βάσει μὲν πάντοτε τοῦ παλαιοῦ σχεδίου, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστημονικῆς ὁδοποιΐας καὶ τῆς εὐρύθμου ἀρχιτεκτεκτονικῆς· ὁ σκελετὸς ἦτο πάντοτε ὁ αὐτὸς, ἡ διασκευὴ ὅμως μεταβληθεῖσα ῥιζικῶς καθίστα καὶ αὐτὸν ἔτι ἀγνώριστον. Αἱ μεγαλοπόλεις δὲν οἰκοδομοῦνται ἐπὶ τῇ βάσει προδιαγεγραμμένου σχεδίου, ἀλλ' ἡ βελτίωσις τῶν προβαίνει κλιμακηδὸν ἀπὸ βαθμίδος εἰς ἀνωτέραν· οὐδεμία μεγαλόπολις οὔτε αὐτοὶ οἱ Παρίσιοι ἐγεννήθησαν ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας, λέγει ὁ Κάρολος Βλάν. Ἡ βάσις διατηρεῖται οὕτω, αἱ μεγάλαι διευθύνσεις ἃς αὐτὰ τὰ ἔνστικτα τῶν κατοίκων ἐνετύπωσαν μένουσιν ἀνεξάλειπτοι, ὅσον δὲ καὶ ἂν καλλωπισθῇ ἡ ἀρχέγονος φυσιογνωμία μετὰ σοβαρὰν παρατήρησιν διακρίνεται πάντοτε. Αἱ σκολιαὶ ἀτραποὶ εἶχον ἐκλείψει, τετράγωνα δὲ κανονικὰ, ὀρθαὶ γωνίαι καὶ ἐπίπεδοι ὁδοὶ ἀντικατέστησαν αὐτάς· παραπλεύρως τῆς Κεντρικῆς λεωφόρου, ὅπου ἦν πρότερον ἡ ὁδὸς «Ταρλάμπασι» ἔβλεπες νῦν εὐρὺ βουλεβάρτον, κατὰ μῆκος τοῦ ὁποίου ἐγείροντο κομψαὶ ἀστικαὶ οἰκίαι ὧν τὰ ἰσόγαια κατεῖχον καταστήματα πολυτελῆ νεωτερισμῶν· ἐδῶ ἦτο ἡ ποικίλη ἀγορὰ, ἐν ᾗ συνωθεῖτο τὸ καλὸν φῦλον καὶ ἡ Fashion τῆς πόλεως. Ἐντεῦθεν δὲ πλάγιοι δρόμοι ἦγον κάτω ἐπὶ τῆς κλιτύος καὶ κατέληγον εἰς τὴν φάραγγα τῆς Εὐαγγελιστρίας. Τὸ μιασματικὸν ἐκεῖνο βορβορῶδες ῥεῦμα εἶχε μετατραπῆ διὰ αὔλακος ἐξ ἀπωτέρου σημείου διοχετεύοντος ἄφθονον ὕδωρ καὶ διὰ διαφόρων ὑδροτεχνικῶν μέσων πρὸς αὔξησιν τῆς ταχύτητος τῆς ῥοῆς, εἶχε μετατραπῆ λέγω εἰς εὐρὺ ῥύακα ταχέως ῥέοντα καὶ συμπαρασύροντα τὰς ἀκαθαρσίας τῶν πέριξ εἰς τὸν κεράτειον, ἔνθα ἐξήμει αὐτάς· εἰς ἱκανὴν δὲ ἀπὸ τῆς φάραγγος ταύτης, τῆς ἀποτελούσης τὸ μεταξὺ Πέρα καὶ Ταταούλων σύνορον, ἀπόστασιν οὐδεμία ὑπῆρχεν οἰκοδομὴ ἀλλ' ἀπέραντα ἀγροκήπια ἐξετείνοντο, ἀρδευόμενα ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῶν κλιτύων. Ἐκ τοῦ βάθους ταύτης τῆς φάραγγος ἀνήρχετο ὁμαλῶς καὶ δι' ἀναλόγου κλίσεως μεγάλη τις λεωφόρος πρὸς τὴν ῥάχιν τοῦ λόφου τοῦ Πέρα, ἤτοι τὴν Κεντρικὴν λεωφόρον, τέμνουσα αὐτὴν καθέτως εἰς τὸ σημεῖον ἔνθα ἔκειτο πρότερον τὸ γνωστὸν μέγαρον Γαλατᾶ Σεράϊον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς εὐθεῖαν γραμμὴν πάντοτε ἔχουσα τὸν ἄξονα κατήρχετο διὰ Γενη-Τσαρσίου εἰς Γαλατᾶν καὶ ἔληγεν ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς προκυμαίας τοῦ Τοπ-Χανέ. Αὗται αἱ δύο λεωφόροι, αἱ διαχαυρούμεναι κατ' ὀρθὴν γωνίαν ἐνώπιον τοῦ Γαλατᾶ Σεραΐου, ἤτοι ἡ Κεντρικὴ λεωφόρος, ἡ ἀρχομένη ἀπὸ Ταξειμίου καὶ κατὰ πολυγωνικὴν σειρὰν καταλήγουσα εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν τοῦ Πύργου τοῦ Γαλατᾶ καὶ ἡ ἐν λόγῳ τοῦΓενι-Τσαρσίου, ἡ τέμνουσα εἰς κατατομὴν τὸ ἄστυ τοῦ Πέρα ἦσαν αἱ δύο κυριώτεραι ἀρτηρίαι τοῦ ἐντεῦθεν τοῦ κερατείου τμήματος τῆς πόλεως.

Τοιαύτη ἡ περιπλάνησίς μου ἐν Πέρᾳ· ἀποτέλεσμα γενικὸν τῶν παρατηρήσεων μου εἶναι ὅτι καίτοι ἀραιωθεισῶν σημαντικῶς τῶν οἰκοδομῶν, ἕνεκα τοῦ σημαντικοῦ εὔρους τῶν ὁδῶν ἐπαισθητὴ ἦτο ἡ συμπύκνωσις τῶν οἰκιῶν· τὰ προηγούμενα χάσματα ἐξέλειπον παντελῶς, τὰ ἀπόκεντρα

προηγουμένως μέρη τῶν κλιτυῶν λόφων τοῦ Πέρα μετεβλήθησαν εἰς ζωηρὰς, εὐπρεπεῖς καὶ κοσμίας συνοικίας, κατ' οὐδὲν διαφερούσας τῶν τοῦ κέντρου· ἦτο προφανὴς ἡ τάσις τῆς συγκεντρώσεως· οἱ κάτοικοι τῆς Κων/λεως ἐνόησαν τέλος ὅτι ὤφειλον νὰ συμπυκνοθῶσι, νὰ συμπληρόσωσι τὰ ἐντὸς τῆς πόλεώς των ὑπάρχοντα χάσματα καὶ νὰ συνοικίσωσιν οὕτω πόλιν ἐντὸς στενοτέρου χώρου συνέχουσαν τὸν αὐτὸν πληθυσμὸν ἐπαισθητῶς ἐλαττωμένης τῆς ἀνίας τῶν μακρῶν ἀποστάσεων. Ἀλλ' ἡ Κων]λις ἐκ φύσεως εἶναι προοωρισμένη νὰ ᾖ ἀχανὴς πόλις, νὰ ᾖ τὸ Λονδῖνον τῆς Ἀνατολῆς, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς θὰ ὦσι πάντοτε καταδεδικασμένοι μᾶλλον νὰ ἐφευρίσκωσι μέσα συγκοινωνίας πρὸς συντόμευσιν τῶν ἀποστάσεων ἢ μέσα πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν ὁλοσχερῆ ἀπάλειψιν τῶν ἀποστάσεων τούτων. Αἱ ἀκταὶ τοῦ κερατείου θὰ κατοικοῦνται πάντοτε, οἱ δὲ κάτοικοι τῶν θελκτικῶν τοῦ Βοσπόρου ὀχθῶν οὐδέποτε θὰ πεισθῶσι νὰ ἐγκαταλείπωσιν αὐτὰς ἵνα συνοικισθῶσι πλησίον τοῦ τόπου τῶν βιοποριστικῶν αὐτῶν ἔργων. Ἐδῶ ἡ καλαισθεσία δεσπόζει τῆς πρακτικότητος· οἱ κάτοικοι προτιμῶσι νὰ ὦσι δοῦλοι τῶν ἀποστάσεων ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅπως ἡ δουλεία αὕτη τοῖς παρέχει τὴν ἐλευθέραν ἀπόλαυσιν τῆς ὡραιοτέρας φυσικῶς καλλονῆς τῆς ὑφηλίου.

Ἕπεται τὸ τέλος.

Γ. ΚΑΤΣΕΛΙΔΗΣ.

ΜΗ ΦΟΝΕΥΕΤΕ ΤΟΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΥΜΩΝ.

Ἡ φύσις, ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς ἁρμονικῆς αὐτῆς ἐνεργείας, ἀναμφιβόλως ἤγετο ὑπὸ τοῦ ἀμερολήπτου πνεύματος τῶν ἀπαρασαλεύτων αὐτῆς αἰωνίων νόμων. Ἡ ἰδέα τῆς ὑπεροχῆς καὶ τῆς κυριαρχίας, τὴν ὁποίαν συνέλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἀναγνωρίσας ἑαυτὸν ὡς τὸ τελειότερον τῶν ἐπὶ γῆς ὄντων, ὤφειλεν ὅπως θᾶττον ἢ βράδιον ὑποστῇ τὸν ἔλεγχον τοῦ χωροῦντος ἐκπολιτιστικοῦ ἔργου τῆς φύσεως. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν τοῦτο ἔργον, εἰς τὴν κατανόησιν τῶν φυσικῶν νόμων συνιστάμενον ἐσκόπει νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν θέσιν αὐτοῦ, τουτέστιν τὴν διαγωγὴν ἣνπερ ὤφειλεν οὗτος νὰ τηρῇ ἀπέναντι τοῦ ἐπιλοίπου ἐξωτερικοῦ κόσμου. Τὸ ἔργον ὅπερ ἡ φύσις ἀνελάμβανεν ἐνταῦθα ἦν μέγα· τὰ δὲ μέσα ἅπερ ὤφειλεν νὰ διαθέσῃ πρὸς ἐπίτευξιν αὐτοῦ ἔδει ὡσαύτως νὰ ὦσιν ἰσχυρότατα. Κατιδοῦσα τὴν δύναμιν τῶν ἠθικῶν τοῦ ἀνθρώπου ἰδιοτήτων, τουτέστιν τὴν ἐπιδεκτικότητα τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν, ἤρξατο ἐπιδρῶσα ἐπὶ τούτων διὰ τρόπου ἀλανθάστου. Ἦτο ἀδύνατον ἵνα ὁ ἄνθρωπος, ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ περιόδῳ, ἐν τῷ ὕπνῳ οὕτως εἰπεῖν, τῆς πνευματικῆς του ἐνεργείας, ἐρευνήσῃ διὰ τῆς μελέτης καὶ ἀνεύρῃ τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα πρὸς τὰ λοιπὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὄντα, ἐὰν ἡ φύσις ἐν τῇ ἐξόχῳ αὐτῆς καὶ μεγαλοφυεστάτῃ προνοίᾳ δὲν ἐφρόντιζεν ὅπως, διὰ τῶν ἐπαγωγῶν θελγήτρων ἀφ' ἑνὸς καὶ διὰ τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ τιμωρίας αὐτῆς ἐξ ἄλλου προσελκύσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τὴν ὁδὸν ἣν ὤφειλεν οὗτος νὰ διατρέξῃ. Καὶ ὄντως, ἐξετάζοντες ἔστω καὶ κατ' ἐπιπολλῆς τὰ πράγματα θέλομεν εὐχερῶς ἰδῆ ὅτι τὸ χρήσιμον, τὸ ὠφέλιμον, τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν καθόλου ζωὴν δι' ἐφυεστάτου τρόπου συνεδέθη μετὰ τοῦ τερπνοῦ, τοῦ ὡραίου, τοῦ ἡδονικοῦ. Εἰς πᾶν ὅ,τι δὲ περιττὸν καὶ ἐπιζήμιον προσήφθη ἡ μορφὴ τῆς δυσειδείας καὶ τῆς ἀπογοητεύσεως, τὸ αἴσθημα τῆς ὀδύνης δι' ὧν ἡ φύσις, οἱονεὶ δι' ἀσπίδος, προασπίσατο τὸ ἔργον τῆς ἁρμονίας αὐτῆς. Φυσικώτατα, ὁ ἄνθρωπος ἐτρέπετο ἐπὶ τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα δι' ὧν τοσαύτας ἀπήλαυε τέρψεις καὶ ἱκαναποιεῖ τὸ ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ ἐπιβαλλόμενον δυσάρεστον καὶ ὀδυνηρὸν αἴσθημα, ἀπετρέπετο δέ ἀπὸ τῶν ἀπηγορευμένων καὶ προησπισμένων ὑπὸ τῆς φύσεως διότι θᾶττον ἢ βράδιον ἐφηρμόζοντο ἐπ' αὐτοῦ τὰ *σχετικὰ ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ* αὐτῆς *νόμου*.

Οὕτω λοιπὸν βαθμηδὸν ὁ ἄνθρωπος ποδηγετούμενος ὑπὸ τῶν ὑλικῶν τούτων περιπτώσεων, ἐκαλεῖτο ἀδιαλλείπτως ἐπὶ τὴν θέσιν ἣν ὤφειλε νὰ καθέξῃ ἐν ταῖς μετὰ τῶν ἄλλων ζώων σχέσεσιν αὐτοῦ. Ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῆς φύσεως καὶ ἑκάστοτε ἔκθαμβος ἀνεκάλυπτε τὸν λόγον τῶν φαινομένων πρὸς ἃ ὡς ἐξ ἐνστίκτου μέχρι τοῦδε ἐφέρετο. Ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ εἶδε τελούμενον τὸ μέγα τῆς ἁρμονίας ἔργον, τὴν ἐπιτεινομένην ταύτην καταπληκτικὴν τῶν φαινομένων ἀλληλεγκύην καὶ κατενόησεν ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐν τῇ φύσει ὑπάρχει, ὑπάρχει καὶ εἶνε, ἐν τῷ εἴδει αὐτοῦ, ἐν τῇ χρησιμότητι, ἐν τῷ προορισμῷ αὐτοῦ, ἐντελὲς καὶ ἀπαραίτητον· ὅτι δὲν ἐπλάσθησαν πάντα χάριν αὐτοῦ, ὡς ἐνόμιζε πλανώμενος ἄλλοτε ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ὅτι ὅπως οὗτος, ἐπίσης καὶ τὰ λοιπὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὄντα ἀναγκαῖοι ἐτέθησαν παράγοντες πρὸς διατήρησιν τῆς ἁρμονίας, τοῦ Stato quo τούτου τῆς φύσεως, ὅτι, οὐδὲν ἧττον, οὐδεμίαν χαίρει σχετικὴν ἐν τῇ φύσει προτίμησιν, ἀλλ' ἐν ἴσῃ μοίρᾳ μετὰ τῶν ἄλλων ὄντων ἀπολαμβάνει τῆς ὑπὸ τῆς φύσεως ἐπιδαψιλευομένης προνοίας.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἤρξατο νὰ ἐπιδρᾷ ὁ λόγος ἐπὶ τοῦ ὁρμεμφύτου τοῦ ἀνθρώπου, τὸ δ' ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τῆς φύσεως νὰ λαμβάνῃ τὴν δέουσαν αὐτοῦ ἐφαρμογήν. Ἐν ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἀπέβλεψεν πρὸς ἑαυτὸν ὁ ἄνθρωπος ὡς πρὸς μικρὸν μέλος τῆς μεγάλης ἐν τῇ φύσει οἰκογενείας μεθ' ἧς ὥρισται νὰ συμβιῇ, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἔπεισεν ἑαυτὸν ὅτι δι' ὅντινα λόγον ἡ φύσις διὰ τὸν ἄνθρωπον, διὰ τὸν αὐτὸν καὶ οὗτος διὰ τὴν φύσιν ἐγένετο, ἐπε-

δόθη αὐτῷ ἐπισήμως ἡ ἀναγόρευσις λογικοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ὄντος. Ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὅστις τὸ πρὶν περιεβάλλετο τὴν εἰκόνα τῆς ἀγριότητος καὶ τῆς θηριωδίας καὶ διὰ τῶν ὀνύχων καὶ τῶν ὀδόντων αὐτοῦ ἐπάλαιε πρὸς τὸν πάνθηρα καὶ τὴν ἄρκτον, ὁ ἄνθρωπος τῆς βίας καὶ τῆς ἁρπαγῆς, τοῦ φόνου καὶ τῆς ἐξοντώσεως πάσης ζωῆς, ὁ ἴδιος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, τίς ἤθελε τὸ πιστεύσει, μετὰ μακρὰν τῶν αἰώνων σταδιοδρομίαν ὤφειλε μετὰ θαυμασμοῦ ν' ἀποκαλυφθῇ πρὸ ἑνὸς μύρμηκος!

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἤρξατο ἡ ἀληθὴς ὑπεροχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς.

*
* *

.... Ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἤδη ἐπεκράτει ἐν τῇ μάχῃ τῶν ἐόλων ὁ βορρᾶς, καὶ μόλις περὶ τὴν αὐγὴν ἐγκατέλιπε τὴν μανίαν αὐτοῦ συνθηκολογήσας μετὰ τῶν ἀντιπάλων ἀνέμων. Ἄπειρος πληθὺς ἐφαρπαγέντων νεκρῶν φύλλων ἐκάλυπτε τὸ πεδίον τοῦτο τῆς μάχης, οἱ δὲ κορμοὶ τῶν ἀπογυμνωθέντων δένδρων ἐφαίνοντο ὡσεὶ ῥιγοῦντες εἰς τὸ πρῶτον τοῦ φθινοπώρου ψύχος. Οὔτε τὰ ῥόδα τῆς Ἠοῦς, οὔτε τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ χρυσᾶ βέλη ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τις τὴν πρωΐαν ταύτην, διότι πλατέα μέλανα νέφη ὡσεὶ πελώριοι ἀπὸ τοῦ βορρίου πόλου κατακρημνιζόμενοι βράχοι, συνωθοῦνται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ διαχέουσι παχεῖαν ἐπὶ τῆς γῆς σκιάν. Οἱ τρυφεροί, οἱ φιλοπαίγμονες τῶν δασῶν ψάλται διατί δὲν ἐφάνησαν σήμερον; Διατί δὲν ἠκούσθησαν τὰ περιπαθῆ των ᾄσματα καὶ οἱ ἐλαφροί των πτερυγισμοὶ διατί δὲν ἀφύπνησαν τὴν κοιμωμένην εἰσέτι αὔραν; Σιγὴ ἀόριστος, μυστηριώδης σιγή, ὡσεὶ διακοπτομένη ὑπὸ μυρίων πλανωμένων παραπόνων ἐγαπλοῦται νεκρικὴ ἐκπέμπουσα ἀπὸ τῶν στέρνων αὐτῆς τοσούτους μυχείους στόνους ἐκπνέοντας ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τὸ διάστημα. Παρισταμένη ἡ φύσις οὕτωσεὶ μεγαλειοτάτη οὕτωσεὶ ἐπιβλητικὴ ἐν τῇ μελαγχολίᾳ αὐτῆς, ἀναμφιβόλως κατέχεται ὑπὸ ἐνδομύχου τινος βαθυτάτης θλίψεως. Ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ ὑστάτου σημείου τοῦ ὁρίζοντος, ἔνθα τὸν οὐρανὸν συγκεχυμένον βλέπετε ἑνούμενον μετὰ τῆς κορυφῆς τῶν σκιερῶν ἐκείνων ὀρέων, ἐκεῖ ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἤδη ἐστήθησαν μυρία ἰκριώματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων διὰ τοῦ σκληροτέρου τρόπου ἐσφαγιάσθησαν χιλιάδες ἀθώων πλασμάτων. Τὰ θύματα ταῦτα ἦσαν οἱ τρυφεροί, οἱ φιλοπαίγμονες τῶν δασῶν ψάλται. Ἡ δὲ φύσις κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἐτέλει τὴν πρώτην κηδείαν αὐτῶν.

Χαίρετε διαφανεῖς σκιαὶ τῶν πτηνῶν, ψυχαὶ φαιδραί, πτερυγίζουσαι εἰς τὸ ἄπειρον καὶ ἀναλυόμεναι εἰς τοσαῦτα μυρικὰ ᾄσματα σβεννύμενα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Πλάστου.

*
* *

Ἡ φύσις ἀείποτε ἐπῆλθε τιμωρὸς τῶν παραβιαζομένων αὐτῆς αἰωνίων νόμων. Οὕτως ὑβριστικῶς διαρρηχθέντος τοῦ ἔργου τῆς ἁρμονίας αὐτῆς οὐδὲν ὑπελείπετο πλέον ἢ ἡ βαρεῖα καὶ ἀδυσώπητος τῆς ἐκδικήσεως μάστιξ.

Πλήθη ἐντόμων παντοίων ἀτελεύτητα ὡσεὶ ἀναβιώσαντα ἀπὸ τοῦ θανάτου τοσούτων καταγραφέντων πτηνῶν, ἐπῆλθον πανστρατιᾷ κατὰ τοῦ τρυφεροῦ τῶν φυτῶν βασιλείου φέροντα τὴν φθορὰν καὶ τὸν θάνατον. Πολλὰ ἐν τοῖς εἴδεσιν αὐτῶν καὶ ποικίλα ἐν τῇ πανοπλίᾳ των, ἐτράπησαν ἕκαστα ἐπὶ ἰδίας τῶν φυτῶν τάξεις, τουτέστιν ἐπὶ ἐκείνας ἔνθα εὕρισκον τὴν τροφὴν αὐτῶν ἀποζῶντα καὶ διατηρούμενα ἀπὸ τῆς καταστροφῆς ἐκείνων. Λεγεῶνες μακραὶ γεωρύχων σκωλήκων ὑποχθονίως διολισθαίνουσαι διεπέρων ἀπομυζῶσαι τῶν φυτῶν τὰς ῥίζας, ἐν ᾧ πυκνὰ καμπῶν φλοιοθρυτῶν καὶ βομβύκων στίφη ἐξηφάνιζον τὰ φύλλα καὶ ὑπενόμευον τὸν φλοιὸν τῶν δένδρων.

Τὸ κακὸν ἦτο ἔτι μεῖζον, διότι ἀναρίθμητοι μικροσκοπικῶν ἐντόμων λαοὶ ἀδιαλλείπτως πολλαπλασιαζόμενοι κατέπνιγον τὴν ἀτμοσφαίραν τοῦ φυτοῦ καὶ ἥρπαζον καὶ τὴν ὑστάτην αὐτοῦ πνοήν.

Ἀπέναντι τοῦ πολέμου τούτου τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὁ ἄνθρωπος; Τί ἠδύνατο ν' ἀντιτάξῃ εἷς οὗτος ἀπέναντι ἀκαταμαχήτου ἐχθροῦ ἀνυπολογίστως κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὑπερτέρου; Τί ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρήσῃ κατὰ τοῦ ὑποχθονίου τούτου τῶν ἐντόμων κόσμου, τοῦ ἀθορύβως καὶ μετὰ τοσαύτης δεξιότητος ἐργαζομένου; Ἔβλεπεν τὰ φυτὰ αὐτοῦ μοιραίως ὑποκύπτοντα τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ ἵστατο μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας μὴ δυνάμενος ν' ἀντιπαραταχθῇ ὁ ἄνθρωπος πρὸς μίαν κάμπην! Φεῦ! τὸ καταστρεπτικὸν τῶν ἐντόμων ἔργον ἐπέπρωτο νὰ μὴ περατώσῃ μέχρις ἐνταῦθα τὸν δρόμον του. Διαρρήξας ἅπαξ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀρχικῶς μεταξὺ τῶν ὄντων ὑφισταμένην ἁρμονίαν ὤφειλεν ὅπως ἓν πρὸς ἓν ὑποστῇ τ' ἀποτελέσματα τῆς ὑπ' αὐτοῦ προκληθείσης ταύτης διαταράξεως. Πένης πλέον καὶ ἄνευ ἄρτου ἐπὶ πολλὰς ἀποκοιμηθεὶς νύκτας ἠγέρθη ἐν μιᾷ αὐτῶν περίφοβος ὁ ἄνθρωπος ἀφυπνισθεὶς ὑπὸ μυρίων ὑποκώφων τρυγμῶν σατανικῶς ἀπηχούντων ἐν τῇ βαθείᾳ τῆς νυκτὸς σιωπῇ. Ἐρρίγησε μέχρι τῶν ὀστέων του καὶ ᾐσθάνθη ὑπὸ τοὺς πόδας του ὡσεὶ ὑπομοχλευόμενον τὸ ἔδαφος. Τὰ ζοφερὰ τῶν ἐντόμων στίφη κατέτρωγον τὰς δοκοὺς τῆς κατοικίας του.

Ἡ ἀναχέτησις τῆς καταστρεπτικῆς ταύτης τάσεως, μεθ' ἧς ὁ βδελυρὸς τῶν ἐντόμων κόσμος ἐπέπεσε κατὰ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἀναμφιβόλως ἦτο ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων, ἐκ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἐπειγόντων ἐκείνων καὶ ὑψίστης σημασίας ἔργων, ἐν οἷς ἡ ἀπειλουμένη ἀνθρωπότης ὤφειλεν ὅπως ἐπιζητήσῃ τὴν σωτηριώδη αὐτῆς ἀπαλλαγήν. Τοῦ κατὰ τῶν ἐντόμων ὅμως τούτου πολέμου καθ' ὑπερβάλλοντα λόγον ἀνίσου ὄντος, ἐπάναγκες καθίστατο ὅπως, μετὰ μεγίστης περισκέψεως ἐνεργήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐγκαίρως προσερχόμενος εἰς ὑποστήριξιν τῶν προσπαθειῶν τῆς φύσεως τεινούσης μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὴν ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν ἐπαναγωγὴν τῆς παρεκκλινάσης αὐτῆς ἁρμονίας καὶ προσλαμβάνων ἰσχυρὸν ὑπὸ τῆς φύσεως ὑποδεικνυόμενον σύμμαχον.

Ἀλλὰ τίς ἤθελεν εἶσθαι ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ ὁ προωρισμένος διὰ τὸν ἄνθρωπον σύμμαχος; Εἶχε πλασθῆ ποτὲ ἄραγε ὧν οὕτω προσφυὲς, οὕτω τέλειον διὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἐπιχείρησιν; Τίς ἤθελεν ἔχει τὰς λεπτὰς καὶ θαυμασίας ἐκείνας ἰδιότητας δι' ὧν καὶ μόνον θ' ἀντιπαρατάσσετο κατ' ἐχθροῦ τόσῳ φοβεροῦ καὶ τόσῳ μεγάλου; Ποῖος ἀκάματος καὶ ἀεικίνητος ὀργανισμὸς πεπροικισμένος μὲ τὴν ταχύτητα τῆς ἀστραπῆς καὶ μὲ τοῦ ἀέρος τὴν εὐκινησίαν ἤθελεν εὑρεθῇ ὅπως πανταχοῦ καὶ ταυτοχρόνως διώκῃ τὸν διεσπαρμένον καὶ ὑπεκφεύγοντα ἐχθρόν του; Ποῖος ὀφθαλμὸς αἰθέριος καὶ ἰσχυρὸς ἤθελεν ἀπὸ τοῦ ὕψους κατοπτεύσει καὶ συμπεριλάβει τὸ ἄπειρον τῶν ἐντόμων πλῆθος ἢ ποῖον ταχὺ καὶ λεπτὸν βλέμμα ἀλανθάστως ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὸν ἕρποντα ἢ τὸν ἱπτάμενον, τὸν ὀρύσσοντα ἢ τὸν ἐν μικρᾷ φύλλου πτυχῇ ἐνεδρεύοντα καὶ ἀδιόρατον ἐχθρόν του; Ποῖον τέλος ἐλαφρὸν οὖς, ποία οὕτως εἰπεῖν εὐαίσθητος χορδὴ ἠδύνατό ποτε νὰ δονισθῇ ὑπὸ τοῦ ἀσθενεστάτου θορύβου τοῦ ἐμφωλεύοντος ἐντόμου, καὶ ποία δεξιοτάτη τότε χεὶρ ἀλανθάστως ἤθελε τεθῇ ἐπὶ τοῦ κρυπτομένου κακούργου;

Ὁ μέγας, ὁ ὑπεράνθρωπος οὗτος σύμμαχος ὁ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου οὕτωσεὶ ἐκζητούμενος εἶναι ὁ τρυφερὸς καὶ συμπαθὴς τῶν μικρῶν πτηνῶν κόσμος. Τὰ πολύκλαυστα ταῦτα τοῦ ἀνθρώπου θύματα!

Ἔλεος διὰ τὰ μικρὰ πτηνά! ἔλεος διὰ τὰ κατακρεουργούμενα, τὰ φυλακιζόμενα, τὰ ἀποτυφλούμενα ἀθῶα ταῦτα τῆς φύσεως πλάσματα! Ὦ σεῖς οἱ ὁποῖοι θορυβῶδες καθ' ἑκάστην ἐπὶ φιλοζωΐᾳ ἐπιδείκνυσθε, σεῖς οἵτινες τόσον συχνὰ διεκδικεῖτε δικαιώματα ἐπὶ τῆς δάφνης τοῦ ποιητοῦ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ψάλητε ἓν πτηνὸν, διατί δὲν ἔχετε καὶ τὴν μικρὰν γενναιότητα ὅπως μὴ ἁρπάσητε καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ; Διατί δὲν πνίγετε ἓν λαίμαργον τῆς κοιλίας σας αἴσθημα, διατί δὲν θυσιάζετε ἓν χαμερπὲς καὶ ψωραλέον κέρδος, διατί δὲν ἀποστερεῖσθε μιᾶς αἱμοχαροῦς διασκεδάσεως διὰ νὰ σώσητε ἓν μικρὸν πτηνὸν, ἕνα μέγα φίλον σας, ἕνα ἀνεκτίμητον εὐεργέτην σας;

Εὐγενεῖς ψυχαὶ διατηροῦσαι λαμπρὸν τῆς ζωῆς τὸ αἴσθημα, καρδίαι ἀλγοῦσαι πρὸς ὅ,τι σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον, ἐνσταλάξατε, σεῖς τοὐλάχιστον, εἰς τὴν ἐπερχομένην νεαρὰν τῶν τέκνων ὑμῶν γενεὰν, τὸ ἁγνὸν τῆς φιλοζωΐας αἴσθημα, τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ μικρὰ ἄκακα πτηνά, διδάσκουσαι οὕτω τὸ πρῶτον σωτηριῶδες βῆμα πρὸς τὴν ὑψίστην τῶν ἀρετῶν, τὴν φιλανθρωπίαν.

Ν. ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΣ.

Η ΛΕΞΙΣ GREC.

Ἐν Γαλλίᾳ ἡ λέξις GREC, Ἕλλην, εἶναι συνώνυμος τοῦ ἐν χαρτοπαιγνίῳ ἀπατεῶνος κυρίως, ἐν γένει δὲ τοῦ ἐπιτηδείου κλέπτου. Κατὰ τὸν «Ἀγγελιαφόρον» τῆς Βιέννης, ἐφημερίδα ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Αὐστρίας, γαλλιστὶ ἐκδιδομένην, ὁ κόμης Βασίλειος Βαλσαμάκης ἀνεκάλυψεν ἔν τινι σπανίῳ καὶ παλαιῷ βιβλίῳ, κατὰ τὸ 1788 ἐκδεδομένῳ, τὴν ἀρχὴν, ἐξ ἧς ἐπήγασεν ἡ προσωνυμία αὕτη καὶ ἥτις ἔχει ὡς ἑξῆς:

Περὶ τὰ μέσα τῆς βασιλείας Λουδοβίκου ΙΔ'. ὅτε ἡ λαμπρότης καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς Αὐλῆς του, ὡς καὶ τὸ ἐλευθέριον τοῦ μεγάλου τούτου βασιλέως, ἐφείλκυον πανταχόθεν τῆς Εὐρώπης οὐ μόνον τοὺς εὐφυεῖς καὶ πολυμαθεῖς ἄνδρας. ἀλλὰ καὶ τοὺς τυχοδιώκτας, εἷς τῶν εὐγενῶν παρουσίασεν εἰς τὴν Αὐλὴν ἕλληνά τινα, ὀνόματι Ἀλέξιον Ἀποῦλον, γνωστότερον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Γραικῦλος». Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ Ἀνατολῖται ἦσαν τοῦ συρμοῦ καὶ ταχέως κατώρθωσεν ὁ Ἀποῦλος ν' ἀποκτήσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ βασιλέως. Φαίνεται ὅτι ὁ Ἕλλην οὗτος ἦτο εὐφυὴς καὶ εἶχε ταξειδεύσει ἐφ' ἱκανὸν εἰς τὴν Ἀνατολὴν γνωρίσας ἐκ τοῦ πλησίον τοὺς Ἰνδοὺς, παρ' ὧν εἶχε διδαχθῇ τὴν τερατουργίαν καὶ τὴν θαυματοποιΐαν· ἡ συναναστροφὴ τοῦ Ἀπούλου ἦτο λίαν εὐχάριστος· ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ καθίστα αὐτὴν εὐχαριστοτέραν, ἦτο συλλογή τις πολυτίμων σπανίων λίθων τὴν ὁποίαν εἶχε, καὶ περὶ ἧς μέγας ἐγίνετο λόγος ἐν τῇ Αὐλῇ· ἐκτὸς δ'ὅλων τούτων ἦτον ἐλευθέριος καὶ πλεῖσται τῶν ἐν τέλει κυριῶν ἠράσθησαν αὐτοῦ.

Ἰδίως ἐκέκτητο ἔξοχόν τι κάλαϊν περὶ οὗ πλεῖστα διηγοῦντο.

Ὁ λίθος οὗτος, ἔλεγον, εἶχε τὴν ἰδιότητα νὰ θεραπεύῃ τοὺς πυρετοὺς καὶ νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν νεότητα εἰς ὅν τινα τὸν ἔφερεν.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔφθασαν εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ βασιλέως ὅστις ἐπιθυμήσας νὰ ἴδῃ τὸ ἀλεξιτήριον τοῦτο ἔπεμψεν ἕνα τῶν εὐγενῶν του ὅπως τὸ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Ἀπούλου.

Ὁ εὐγενὴς οὗτος ἦν ὁ Σαὶντ-Ἀνιὰν ὁ εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως, ὅστις μεταβὰς παρὰ τῷ Ἕλληνι προέτεινεν αὐτῷ νὰ τῷ πωλήσῃ τὸν διαγείραντα τὴν περιέργειαν τοῦ κυρίου του λίθον.

— Εὐαρεστήθητε νὰ εἴπητε τὴν τιμήν του, λέγει τῷ Ἀπούλῳ, καὶ τὸν ἀγοράζω ἄνευ συμφωνίας.

— Ὄχι, ἀπαντᾷ οὗτος, ὡρκίσθην εἰς τὰ δωρήσαντά με αὐτὸν, ὅτι οὐδέποτε θέλω χωρισθῆ τούτου, εἰμὴ μόνον ὅπως σώσω τὴν ζωὴν δυστυχοῦς τινος, ἢ ἐὰν τὸν χάσω εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον· ὥστε ἂν θέλητε νὰ λάβητε τὸν λίθον τοῦτον πρέπει νὰ μοὶ τὸν κερδήσητε.

— Λοιπόν; λέγει ὁ Σαὶντ-Ἀνιὰν, προσδιωρίσατε τὸ ποσὸν διὰ τὸ ὁποῖον θέλετε παίξει.

— Ἀρχίσωμεν ἀπὸ ἑκατὸν σκοῦδα, λέγει ὁ Ἕλλην, καὶ ἤρχισαν νὰ παίζουν.

— Ὁ Σαὶντ-Ἀνιὰν, ἀπώλεσε πλείω τῶν πεντακισχιλίων σκούδων χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ κερδήσῃ τὸ κειμήλιον καὶ μετὰ δίωρον ἐπίμονον παιγνίδιον ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῇ.

Τοῦ συμβάντος τούτου καταστάντος γνωστοῦ ἐν τῇ Αὐλῇ, ἄλλοι εὐγενεῖς ἐπανήρχισαν τὸ αὐτὸ παιγνίδιον, πλὴν εἰς μάτην· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀποῦλος ἐκέρδησεν ἑκατομμύρια σκούδων. Τέλος ὁ βασιλεὺς πληροφορηθεὶς περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ αὐτὸς μόνος νὰ παίξῃ, ἐπιβεβαιῶν ἐκ τῶν προτέρων ὅτι ἤθελε κατορθώσει νὰ κερδήσῃ τὸν λίθον. Καὶ ὄντος ἀμέσως τὸν ἐκέρδησε· τοσοῦτον ὅμως ἐκίνησε τὴν ἐπιθυμίαν του τὸ χαρτοπαίγνιον, ὥστε προσεκάλει καθ' ἑκάστην τὸν Ἀποῦλον ὅπως παίζῃ μετ' αὐτοῦ. Φαίνεται δ' ὅτι ἀπώλεσε μυθώδη ποσὰ, διότι ἔκτοτε ἔλεγεν, ὅτι ὁ λίθος τῷ ἐστοίχισεν ἑκατομμύρια.

Μετὰ πολὺν χρόνον εἷς τῶν εὐγενῶν τῆς Αὐλῆς συλλαβὼν ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν Ἀποῦλον κλέπτοντα ἐν τῷ παιγνιδίῳ ἀνήγγειλε τὸ συμβὰν τῷ βασιλεῖ, ὅστις τοσοῦτον ἠγανάκτησε διὰ τὴν δολιότητα τοῦ τυχοδιώκτου τούτου, ὥστε διέταξε νὰ τῷ ἀποκόψωσι τὰς χεῖρας· ἀλλ' ἠλάττωσεν εἰς διὰ βίου δεσμὰ τὴν ποινὴν, ἣν ὑπέστη οὗτος ἀποθανὼν ἐν φυλακαῖς τῆς Βαστίλλης περὶ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶνος.

Ἔκτοτε προσωνόμασαν πάντας τοὺς ἀτίμους παίκτας Ἀπούλους καὶ Ἕλληνας (Grecs), ἡ δὲ προσωνυμία αὕτη καθιερώθη ἐν τῇ γλώσσῃ. [1]

ΕΝ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΤΟΥ ΒΙΣΜΑΡΚ.

Ἐν τῷ περιωνύμῳ ἐμβλήματι τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἴκου διαλάμπει καὶ ἡ πολύκροτος φράσις, «Austria Est Imperater Orbis Universo», ἐγκεχαραγμένη διὰ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων ἑκάστης λέξεως A. E. I. O. U.

Ἐσπέραν τινα τοῦ 1866 ὀλίγον πρὸ τῆς ἐκκρήξεως τοῦ Αὐστροῤῥωσσικοῦ πολέμου ὁ πρίγκηψ Βίσμαρκ ἠρώτησεν, μετὰ τῆς αὐστηρᾶς καὶ σατανικῆς ἐκείνης δηκτικότητός του, τὸν κόμητα Γεώργιον Κάρολον, πρεσβευτὴν τότε τῆς Αὐστρίας ἐν Βερολίνῳ, τί ἐσήμαινον τὰ ἐν τῷ Αὐστριακῷ ἐμβλήματι ἀρχικὰ ἐκεῖνα γράμματα A. E. I. O. U.

Ὁ δυστυχὴς Κάρολος, ἐφ' οὗ συχνότατα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔρριπτεν ὁ πρίγκηψ τὰ πικρότατα βέλη τῆς σκωπτικῆς φερέτρας του, ἀπήντησε ὅτι τὰ γράμματα ἐκεῖνα εἶναι τὰ ἀρχικὰ λατινικῶν τινων λέξεων ἀπαρτιζουσῶν τὴν ἑξῆς φράσιν· Austria Est Imperater Orbis Universo· (ἡ Αὐστρία εἶναι ἡ δέσποινα τοῦ *Σύμπαντος*).

— Ἀλλὰ, ὑπέλαβεν ὁ πρίγκηψ, ἐγὼ γνωρίζω ἄλλην ἐπεξήγησιν.

— Ὁποίαν, ἐρωτᾷ ὁ κόμης.

Τὴν ἑξῆς: Austria Erit In Orbe Ultima· (ἡ Αὐστρία ἔσεται ἡ ἐσχάτη ἐν τῷ κόσμῳ).

Ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις τὴν ταραχὴν, ἣν ἐγέννησεν βεβαίως τὸ τραχὺ καὶ ἀπότομον τοῦτο βέλος τῆς Βισμαρκείου δηκτικότητος.

ΔΥΟ ΓΝΩΜΑΙ.

Διατί αἱ κομψευόμεναι καὶ ἐλευθεριάζουσαι τῶν νεανίδων πρὸς ἃς οἱ πλεῖστοι τῶν νέων μετὰ τόσης προθυμίας τὴν καρδίαν αὐτῶν προσφέρουσι, σπανιώτατα σύζυγον εὑρίσκουσι;

Διότι ἡ ἐλευθεριάζουσα νεᾶνις ὁμοιάζει τὰς τερπνὰς καὶ ὡραίας τοῦ Μαρτίου ἡμέρας, καθ' ἃς λίαν εὐχαρίστως ἀπολαμβάνει τις τῆς ὡραίας ἀνοίξεως ἐν τῷ κήπῳ ἢ τῇ πλησιεστέρᾳ ἐξοχῇ, ἀποφεύγει ὅμως ἕνεκεν τῆς ἀστασίας καὶ τοῦ εὐμεταβλήτου τοῦ καιροῦ, μακρὰν ὁδοιπορίαν ἢ πολυήμερον ταξείδιον.

***

Πότε ἡ ὡραιοτέρα καὶ θελκτικωτέρα γυνὴ καθίσταται ἀηδὴς καὶ μισητὴ τοῖς ἀνδράσι;

Ὅταν συγχρόνως μετὰ πολλῶν ἐρωτύλως ἔχει.

Λ. . . .

ΑΛΗΘΕΙΑΙ.

*** Ἓν τῶν γνωρισμάτων τοῦ σήμερον Ἕλληνος εἶναι νὰ ὁμιλῇ ἁπλῶς ἵνα ὁμιλῇ ἐν γνώσει ὅτι δὲν λέγει τίποτε (A. Dumont).

*** Ἡ εὐεργεσία δὲν λησμονεῖται· τὸ πιστεύω. Φροντίζουσιν τόσον οἱ εὐεργετοῦντες νὰ διακωδωνίσωσιν αὐτήν.

*** Ἡ μετριοφροσύνη εἶναι ἀναγκαία τοῖς πᾶσι, διότι δι' αὐτῆς ὑποκρύπτομεν τὰ ἐλαττώματα ἡμῶν καὶ ταυτοχρόνως προφυλάττομεν τὰ ὅσα προτερήματα ἔχομεν ἀπὸ τῶν βελῶν τοῦ φθόνου· καθὼς ὁ κοιτωνίτης ὁτὲ μὲν καλύπτει τὰ πεπαλαιωμένα ἐνδύματα, ὁτὲ δὲ προφυλάσσει τὰ κενουργῆ.

1. Ἀθηναῖς.

*** Ὁ περιωρισμένος νοῦς περιφρονεῖ ὅ,τι δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ· τὸ γοργὸν πνεῦμα ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ ὅ,τι ἄλλοι γινώσκουσιν, ἡ δὲ μεγαλοφυΐα ἐπιθυμεῖ ν' ἀνακαλύψῃ ὅτι οὐδεὶς ἠξεύρει.

*** Οἱ ἄνθρωποι πολλάκις καὶ πειθόμενοι δὲν ὑποχωροῦσι. Κατὰ τοῦτο ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς Ῥώσσους στρατιώτας τοὺς ὁποίους ἂν καὶ φονεύσῃ τις πρέπει ἀκόμη νὰ τοὺς ὠθήσῃ διὰ νὰ πέσωσιν.

ΤΟ ΑΙΣΜΑ.

Ἡ φύσις ὡς φιλάρεσκος γυνὴ ἐρωτευμένη,
Τὰ κάλλη της τὰ ἄπειρα ποτὲ ἀπαριθμοῦσα,
Πρὸς τὸν Πατέρα Πλάστην της προσῆλθε δακρυσμένη.
Καί: «Πάτερ, παντοδύναμε, τῷ εἶπεν, ἀθυμοῦσα,
» Ἂν ἀγαπᾷς, ἐλέησον, τὸ δυστυχές σου πλάσμα,
» Καὶ θέλησε μ' ἓν βλέμμα σου, ποῦ τόσα δαψιλεύει,
» Ἡ ἔμπνευσις τοῦ κάλλους μου ν' ἀποκαλεῖται ᾆσμα!
» Νὰ τέρπῃ τὰς αἰσθήσεις μου καὶ νὰ διερμηνεύῃ. »
Τὴν εὐσπλαγχνίσθη καὶ στραφεὶς, τῇ λέγει: Γενηθήτω
Ἀλλ' ἐπειδὴ διερμηνεὺς καὶ λάτρης ἀπῃτεῖτο,
Ἐν τῇ θερμῇ τοῦ ποιητοῦ τὴν ἔρριψεν ἀγκάλῃ,
Νὰ μελῳδῇ ὅσα αὐτὴ θὰ τῷ δεικνύει κάλλη.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΛΑΝΤΣ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Ἰδοὺ ὅ,τι ἠδύνατό τις ν' ἀποκαλέσῃ τελειοποίησιν προκηρύξεως.

Οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ οἱ Ἄγγλοι δὲν ἀνεκάλυψαν μὲν πρῶτοι αὐτοὶ τὸ προκηρύσσειν ἀλλ' ἀνέπτυξαν τοῦτο εἰς αὔξοντα ὁσημέραι βαθμόν. Ἐκτὸς τῶν πανταχοῦ διακεχυμένων ἐπί τε τῶν θεατρικῶν παραπετασμάτων καὶ ἐπὶ πλείστων ἄλλων μερῶν ἀφθόνων προκηρύξεων, εἴδομεν ἡμέραν τινὰ ἐξ Ἀγγλίας ἐπελθοῦσαν τὴν ἰδέαν τῶν ἀνθρωποπροκηρύξεων (hommes-affiches), καθ' ἃς περιαγόμενοι ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἄνδρες φέρουσι ἐπί τε τῆς κοιλίας αὐτῶν καὶ τῆς ῥάχεως πελώρια προγράμματα.

Ἡ ἰδέα ἦτο παράδοξος, δὲν πρόκειται ὅμως νὰ ἐπιδιώκῃ τις ὅσον οἷόν τε τὸ ἀποτέλεσμα;

Εἷς τῶν φίλων ἡμῶν, ἐσχάτως ἀφιχθεὶς ἐκ Λονδίνου, διηγεῖται ὅτι παρεστάθη εἰς τὴν παραδοξοτάτην τῶν κοινοποιήσεων τὴν ὁποίαν ἠδύνατό τις ποτὲ νὰ ἐπινοήσῃ.

Ἡ νέα αὕτη μέθοδος τοῦ κοινοποιεῖν παρέχει ἡμῖν τὸ δικαίωμα ν' ἀποκαλέσωμεν αὐτὴν τελειότητα κοινοποιήσεως.

Λαμβάνουσι τόσους ἄνδρας ὅσα εἰσὶ τὰ γράμματα τοῦ ὀνόματος βιβλίου τινὸς ἢ οἰκίας προωρισμένης πρὸς γνωστοποίησιν, καὶ ἀντὶ ἐπὶ τῆς ῥάχεως ἑκάστου αὐτῶν νὰ θέσωσι ἓν στοιχεῖον ἢ μίαν εἰδοποίησιν, τοῦθ' ὅπερ εἶναι ἡ ἐν χρήσει νῦν μέθοδος, ἀποκύρουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἐπὶ ἑκάστης τῶν λευκῶν τούτων σφαιρῶν, ζωγραφίζουσι δι' ἐλαιοβαφῆς ἓν τῶν στοιχείων ἐκείνων τῶν ἀποτελούντων τὴν λέξιν. Ἀκολούθως παρατάσσουσιν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀπολύουσι ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἀλληλοκρατουμένους διὰ τῶν χειρῶν καὶ θηρεύοντας τοὺς διαβάτας, οἵτινες γελῶσι μὲν διὰ τὴν ἀλλόκοτον ἄποψιν αὐτῶν ἀλλ' ἑκόντες ἄκοντες ἀναγινώσκουσι τὴν προκήρυξιν: Καὶ τὸ ἔργον τελεῖται.

***

Πτωχός τις Ἰνδὸς ἐλευθερωθεὶς τῶν μεριμνῶν τοῦ κόσμου τούτου ὡς καὶ τῆς διεστραμμένης συζύγου του, παρουσιάσθη εἰς τὴν θύραν τοῦ παραδείσου τοῦ Βράμα. — Ἐδοκίμασες τὰς βασάνους τοῦ καθαρτηρίου; τὸν ἠρώτησεν ὁ θεός. — Ὄχι. ἀλλ' ἤμην νυμφευμένος.—Τότε εἴσελθε διότι καὶ ἓν καὶ τὸ αὐτό. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἔφθασε καὶ ἄλλος τις νεκρὸς, ὅστις παρεκάλεσε τὸν Βράμαν νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ διαβῇ ὡσαύτως.—Σιγά, σιγά! ἦσο εἰς τὸ Καθαρτήριον; — Ὄχι· ἀλλὰ τί ἐκ τούτου; μήπως δὲν ἀφῆκες τώρα νὰ διέλθῃ ἄλλον τινὰ ὅστις δὲν εἶχεν ὑπάγει μήτε ἐκεῖνος εἰς τὸ Καθαρτήριον;—Ναὶ ἀλλ' αὐτὸς εἶχε νυμφευθῆ.—Εἶχε νυμφευθῆ! ἀλλ' ἐγὼ ἐνυμφεύθην δίς.—Ὥρα καλή! ὥρα καλή! ἐπανέλαβεν ὁ Βράμας, ὁ παράδεισος δὲν ἔγεινε διὰ τοὺς παράφρονας.

***

Ὑπελόγισέ τις τὴν ἐπιχορήγησιν ἡγεμόνων τινῶν τῆς Εὐρώπης ὡς ἑπομένως·

Ὁ τσάρος λαμβάνει παρὰ τοῦ κράτους *καθ' ἑκάστην* 125,000 φράγκα, ὁ Σουλτάνος 90,000· ὁ Φραγκῖσκος Ἰωσὴφ 50,000, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας 41,000, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας 32,000, ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας 31,508, ὁ βασιλεὺς τοῦ Βελγίου 8,215.

***

Ἡ *Ῥωσσικὴ Ἐπιθεώρησις* δημοσιεύει ἀνέκδοτον περὶ τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου, ὅπερ ἠρύσατο ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ ἰδιαιτέρου συμβούλου Βογισλάβσκη.

Ὁ τσάρος Νικόλαος μαθὼν ὅτι δρᾶμα ὑπὸ τὸν τίτλον *Αἰκατερίνη ἡ β' καὶ οἱ εὑροούμενοι αὐτῆς* ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις καὶ ὅτι ἐν τῷ δράματι τούτῳ ἡ αὐτοκράτειρα ἐζωγραφεῖτο διὰ τῶν ζοφερωτέρων χρωμάτων, διέταξεν ἀμέσως ν' ἀποσταλῇ εἰδικὸς ταχυδρόμος εἰς τὸν παρὰ τῇ γαλλικῇ αὐλῇ πρεσβευτὴν κόμητα Πάχλεν μετὰ ἐπιστολῆς ἐχούσης οὕτω.

«Ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς παρούσης, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ ὥρα, μετάβητε ἀμέσως παρὰ τῷ βασιλεῖ τῶν Γάλλων καὶ ἀναγγείλατε αὐτῷ τὴν θέλησίν μου ὅπως ἅπαντα τὰ ἐκτετυπωμένα σώματα τοῦ βιβλίου τούτου ἀμέσως καταστραφῶσιν, ἀπαγορευθῇ δὲ ἡ παράστασις ἐν ἅπασι τοῖς θεάτροις τῶν Παρισίων. Ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἀρνηθῇ νὰ

πράξῃ τοῦτο, αἰτήσατε τὰ ἀνακλητήρια ὑμῶν καὶ ἀναχωρήσατε ἐκ Παρισίων ἐντὸς 24 ὡρῶν. 'Αναδέχομαι τὰς συνεπείας».

Ὅτε ἀφίκετο ὁ ταχυδρόμος, ὁ κόμης Πάχλεν ἐδείπνει ἐν τῷ Κεραμεικῷ παρὰ τῷ Λουδοβίκῳ Φιλίππῳ, συμμορφούμενος δὲ πρὸς τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου αὐτοῦ ὁ ταχυδρόμος, εἰδοποίησεν ἀμέσως τὸν κόμητα ὅτι ἀφίκετο κομίζων ἐπείγουσαν ἐπιστολὴν τοῦ τσάρου. Ὁ κόμης ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν καὶ σηκωθεὶς ἐκ τῆς βασιλικῆς τραπέζης ᾔτησε παρὰ τοῦ βασιλέως νὰ χορηγηθῇ αὐτῷ ἀκρόασις. Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ἔκπληκτος ὡδήγησε τὸν πρεσβευτὴν εἰς παρακειμένην αἴθουσαν, ἐν ᾗ, ὁ πρεσβευτὴς ἔδειξε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

— 'Αλλὰ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἅμα ἀναγνοὺς αὐτὴν, ἐὰν ἡ θέλησις τοῦ αὐτοκράτορος δύναται νὰ ἦναι διαταγὴ δι' ὑμᾶς, δι' ἐμὲ δὲν δύναται νὰ ἦναι τοιαύτη. Εἶμαι βασιλεὺς συνταγματικὸς, καὶ δὲν δύναμαι νὰ προσχωρήσω εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην.

— 'Εὰν τοιαύτη ἦναι ἡ ὁριστικὴ ἀπάντησις τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἐπανέλαβεν ὁ κόμης Πάχλεν, ὀφείλω νὰ ζητήσω ὅπως τὰ ἀνακλητήριά μου ὦσιν ἕτοιμα.

Ὁ βασιλεὺς τότε εἶπεν ὅτι ἔδει νὰ συμβουλευθῇ τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ· μετά τινας δὲ ὥρας διὰ ψηφίσματος δημοσιευθέντος ἐδημεύοντο ἅπαντα τὰ ἀντίτυπα τοῦ δράματος καὶ ἀπηγορεύετο ἡ παράστασις αὐτοῦ ἐν τοῖς θεάτροις.

* * *

'Επὶ τῆς καλλονῆς τῶν γυναικῶν καὶ πάλαι καὶ ἄρτι ἐγράφει ὁλόκληρος φιλολογία, ἀλλ' ὡς φαίνεται ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐξηντλήθη. 'Εν τῇ ἐπιφυλλίδι σπουδαίας τινὸς ἐφημερίδος εὕρηνται αἱ ἑξῆς παρατηρήσεις. «Οὐδεμία γυνὴ ὑπάρχει οὔτε ἀπολύτως ὡραία, οὔτε ἀπολύτως δυσειδής. Ἡ γυναικεία καλλονὴ ἐξήρτηται ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας ἑκάστου παρατηρητοῦ φιλοκαλίας. Τὴν χρυσόχρουν κόμην λ. χ. οἱ μὲν ὑπολαμβάνουσιν ἀκρότητα γυναικείου κόσμου, οἱ δὲ ὑποκείμενον βδελυγμίας. Τὸ αὐτὸ ῥητέον περὶ κόμης ξανθῆς ἢ μελαίνης. 'Ακριβεῖς αἰσθητικοὶ ἤτοι καλλιλογικοὶ κανόνες δὲν ὑπάρχουσιν· ἰσχύει δὲ ἐνταῦθα, εἴπερ ἄλλοθί που, τὸ τοῦ ἕλληνος φιλοσόφου «πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος». Ἁμαρτάνει λοιπὸν ὁ λέγων «ἡ δε ἡ γυνὴ εἶναι ὡραία» ὀφείλει δὲ μᾶλλον νὰ λέγῃ «φαίνεταί μοι ὡραία ἢ ἀρέσκει μοι». Τὸν κανόνα τοῦτον ἀποδοκιμάζουσι φυσικῷ τῷ λόγῳ, αὐταὶ αἱ γυναῖκες, αἱ πολλάκις ἐπιχειρήσασαι νὰ συντάξωσι πραγματείας περὶ τῆς ἑαυτῶν καλλονῆς. Ἡ εὐφυεστάτη Μαργαρίτα 'Αγγουλεμίου π. χ. ἔγραφεν. «Εἰς τὴν γυναικείαν καλλονὴν ἀπαιτοῦνται τρία λευκὰ, ἐπιδερμὶς, ὀδόντες, χεῖρες· τρία μέλανα, ὀφθαλμοὶ, βλέφαρα, ὀφρῦς· τρία ἐρυθρὰ, χείλη, παρειαὶ, ὄνυχες· τρία μακρὰ, σῶμα, κόμη, χεῖρες· τρία βραχέα, ὀδόντες, ὦτα, πόδες· τρία λεπτὰ, δάκτυλοι, χείλη, τρίχες· τρία εὐρέα, στήθη, μέτωπον, μεσόφρυον». 'Εκ τῶν ἑνὸς καὶ εἴκοσι τοιούτων στοιχείων δυνατὸν νὰ ἀπαρτισθῇ βεβαίως γυνὴ καλὴ ἀρέσκουσα τῷ δεῖνι ἢ δεῖνι, ἀλλ' οὐχὶ καλοῦ πρότυπον τοῖς πᾶσιν ἀσπάσιον. Ἴσως ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Μαργαρίτας δὲν ὑπῆρχον γυναῖκες, ἔχουσαι κυανοῦς ὀφθαλμοὺς καὶ οὐδὲν μεσόφρυον ἀλλὰ συνεχεῖς τὰς ὀφρῦς, ἢ ὠχραὶ καὶ διαφανεῖς παρειαὶ καὶ ὑπομέλαιναν χροιάν.

* * *

Περίφημος ἰατρὸς ἐκ Βιέννης λαμβάνει πρωΐαν τινὰ ἐκ Κρακοβίας τὸ ἑπόμενον τηλεγράφημα·

«Ὁ Μωϋσῆς 'Αβραμσὼν ἐπικινδύνως ἀσθενεῖ. Ἔλθετε ἀνυπερθέτως».

Ὁ Μωϋσῆς 'Αβραμσὼν ἦτο γνωστὸς ὡς πλουσιώτατος ἔμπορος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἰατρὸς ἐπίσης εἶχε πολυπληθῆ πελατείαν ἐν Βιέννῃ. 'Ετηλεγράφησεν ὡς ἀπάντησιν·

«'Αμοιβὴ δυσχίλια φλωρίνια».

— Δεύτερον τηλεγράφημα ἐκ Κρακοβίας·

«Δέξασθε 1500 φλωρίνια».

Νέον τοῦ ἰατροῦ τηλεγράφημα·

«Οὐχί· δυσχίλια φλωρίνια».

Τέλος τὸ τηλεγράφημα ἔλεγεν.

«Ἔλθετε· συναινοῦμεν καὶ περιμένομεν».

Ὁ ἰατρὸς ἀφίκετο εἰς Κρακοβίαν.

Συγγενεῖς τινες τοῦ 'Αβραμσὼν ἐξελθόντες πρὸς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἀνήγγειλαν τὸν θάνατον τούτου. 'Επλήρωσαν εἰς τὸν ἰατρὸν τὰ ἔξοδα τῆς ἐλεύσεως καὶ τῆς ἐπιστροφῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ προφθάσῃ τὸν σιδηρόδρομον, ὅστις ἀνεχώρει εἰς Βιέννην αὐθημερὸν, ἐπλήρωσαν αὐτῷ καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ξενοδοχείου, τὸ ὅλον δηλαδὴ διακόσια φλωρίνια καὶ κάτι τι. 'Εν τούτοις ἡ ἔλευσις τοῦ περιωνύμου ἰατροῦ δ.εδόθη ἀνὰ τὴν πόλιν ἰατροὶ ἀσθενεῖς ἦλθον πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἰατρὸς κατέτριψεν ὅλην τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ἐπισκεπτόμενος ἀσθενεῖς, δίδων διαταγάς. Ὁ ἰατρὸς ἅμα ὡς ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ σιδηροδρόμου μετέβη εἰς τὸν σταθμὸν, εἶχε δὲ ἤδη κτυπήσει ὁ κώδων τὸ δεύτερον, ὅτε νέος ἰσραηλίτης πλησιάσας εἰς τὸ παράθυρον τῆς σιδηροδρομικῆς ἁμάξης ἐν ᾧ ἐκάθητο ὁ ἰατρὸς, λέγει αὐτῷ.

— Ὁ Μωϋσῆς 'Αβραμσὼν δὲν ἀπέθανε!

— Πῶς δὲν ἀπέθανε;

— 'Αληθῶς οὕτως ἔχει· ἦτο τὴν πρωΐαν ταύτην παρ' ὑμῖν μεταξὺ τῶν ἀσθενῶν, οὓς ἐπεσκέφθητε.

Διὰ τοῦ δόλου τούτου ὁ ἰσραηλίτης 'Αβραμσὼν ἐκέρδησε 1800.

ΥΓΙΕΙΝΗ.

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ κυρίως σύμπαν τὸ τοῦ ὡραίου φύλλου σῶμα, καθῆκον ἀπαραίτητον νομίζουσι, νὰ προσθέτωσιν εἰς τὸ πρὸς πλῦσιν αὐτῶν ὕδωρ, ποσότητα εὐόσμου ὑγροῦ, νὰ ἐπιρραντίζωσι δὲ μετὰ τὴν πλῦσιν ἑαυτούς τε καὶ τὰ φορέματα καὶ τὰ μανδήλια διὰ τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης ὁμοίας οὐσίας.

Μεθ' ὅλου τοῦ πρὸς τὸ ὡραῖον καὶ φιλάρεσκον φύλον σεβασμοῦ ἡμῶν τολμῶμεν νὰ προσβάλωμεν τὸ ἐν τῇ ἐρωτικῇ αὐτῶν φερέτρᾳ τεχνητὸν τοῦτο βέλος, διακηρύττοντες ὡς κακὴν καὶ αὐτόχρημα ἐπιβλαβῆ τὴν τοιαύτην κατάχρησιν.

Καὶ ὄντως ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ἐκ βάθους νοὸς, θαυμάζομεν τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαιότητος νομοθέτας, Σόλωνα καὶ Λυκοῦργον, ἐκτοξεύοντας τὰ κατὰ τῶν ὀσφραδίων αὐστηρὰ αὐτῶν διατάγματα, ὅταν φανταζόμεθα, τὴν ὄντως τρομακτικὴν κατάχρησιν τῶν εὐόσμων τούτων οὐσιῶν, τὴν γινομένην ὑπὸ μορφὴν καταιονήσεων, χρισμάτων, κόνεων, ἀλοιφῶν, ἐκλειγμάτων, ἐλαίων καὶ σακκιδίων.

Καὶ πρώτη μὲν ἡ ὑπ' αὐτῶν γινομένη βλάβη, εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐπιφερομένη, ἢ ὀλεθριώτερον καὶ ταχύτερον μάλιστα ἀναφαινομένη ἐπὶ τοῦ εὐαισθήτου καὶ εὐπαθοῦς φύλου, χωρὶς δὲ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς θεωρητικὰς ἐξηγήσεις περὶ τῆς ἐπὶ τῶν νεύρων ποικίλης ἐνεργείας τῶν μορίων τῶν ἀπὸ τῶν οὐσιῶν τούτων ἐκπεμπομένων, περιοριζόμεθα μόνον νὰ κοινοποιήσωμεν τῷ κόσμῳ τὴν ἐπιτακτικὴν τῆς ἐπιστήμης φωνὴν, ἥτις ἀπέδειξεν ὅτι τὰ μικρὰ ταῦτα σώματα ἐπενεργοῦσι ἰσχυρότατα ἐπὶ τοῦ ὀσφρητικοῦ νεύρου, καὶ δι' αὐτοῦ ἢ τῆς κυκλοφορίας ἐπὶ τοῦ ὅλου νευρικοῦ συστήματος, αἰτιῶντα οὕτω πλεῖστα Νευρικὰ νοσήματα τὰ καὶ ὀλεθριώτερα, ἤτοι Νευραλγίας, Ἡμικρανίας, Κεφαλαγίας, Ὑστεριασμὸν, Ὑποχονδρίαν, κτλ. κτλ.

Πρὸς ταύτῃ τῇ ἐπὶ τῶν ὀργάνων τῆς ἐννευρώσεως ὀλεθρίᾳ τῶν ὀδμηρῶν τούτων ἀσιῶν ἐπιδράσει ὑπάρχει καὶ ἄλλη, τὴν τεχροιὰν, ἀπαλότητα καὶ πλαστικότητα τοῦ δέρματος ὡς καὶ τὴν ὅλην τοῦ σώματος οἰκονομίαν προσβάλλουσα, ἡ ἐκ τῆς χημικῆς δηλ. συστάσεως καὶ κυρίως ἡ ἐκ τῆς νοθεύσεως αὐτῶν προερχομένη.

Ὅλα τὰ ἀρωματικὰ ταῦτα ὕδατα ἢ ὀξείδια (Vinaigres) ὑφ' οἱονδήποτε ὄνομα εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἂν φέρωνται, συνίστανται κυρίως ἐξ οἰνοπνεύματος, ἢ ἀραιοῦ ὀξικοῦ ὀξέος κεκορευμένων ὑπὸ ἄλλοτε ἄλλων ἀρωματικῶν οὐσιῶν.

Τὸ οἰνόπνευμα ὅσον καὶ ἂν ᾖ κεκραμμένον, ἐπισταλαχθὲν ἐπὸ τοῦ δέρματος, ψύχει καὶ ἐρεθίζει αὐτὸ, στύφει δὲ τὸν ἱδρῶτα διὰ σύσπασιν τῶν ἱστῶν. διὰ χρόνου ὅμως πολλοῦ ἐνεργοῦν βλάπτει χημικῶς τὸ δέρμα ῥικνοῖ τὰς ἶνας καὶ ἀποδέρει τὰ ἐπιθήλια (τὴν ἐπιδερμίδα).

Τὸ δ' ὀξικὸν ὀξὺ ὡς καὶ τὸ οἰνόπνευμα ἐν λίαν ἀραιᾷ καταστάσει ὡς ἐρεθιστικὸν καὶ μικρὸν τονωτικὸν τοῦ δέρματος δύναται νὰ θεωρηθῇ, τῆς τοιαύτης ὅμως αὐτοῦ ἐνεργείας ἐπὶ τὰ κακὰ τρεπομένας ὅταν γίνηται χρῆσις μεγάλων ποσῶν καὶ διὰ χρόνου.

Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν εἴμεθα πεπεισμένοι περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ὀσφραδίων ἡμῶν, δυνάμεθα διὰ μετρίας καὶ καταλλήλου χρήσεως νὰ ἀποφεύγωμεν ἐπ' ὀλίγον τὰ ἄνωθι σημειωθέντα κακά. 'Αλλ' ἐὰν κατὰ δυστυχίαν, ἀναζητοῦντες τὴν εὐθυνίαν, ἐμπέσωμεν εἰς χεῖρας αἰσχροκερδοῦς καὶ ἀσυνειδήτου ἐμπόρου, ὦ τότε τὰ πράγματα ἀλλάσουσι φάσιν.

Γνωστὸν ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἀρωματικῶν τούτων ὑγρῶν λευκαίνουσι τὸ μετ' αὐτῶν ἀναμιγνυόμενον ὕδωρ ἕ εκα τῆς καθιζήσεως ἢ ἀποσυνθέσεως τῶν ἐν αὐτοῖς ἀρωματικῶν ἐλαίων. Οἱ κάπηλοι λοιπὸν καὶ ἀσυνείδητοι τῶν ἐμπόρων φανταζόμενοι τὴν παραποίησιν τῶν ὑγρῶν τούτων, ἐσκέφθησαν νὰ ἀνεύρωσιν οὐσίαν τινὰ κατέχουσαν τὴν τοιαύτην ἰδιότητα. Τάχιστα δὲ οἱ σατανικοὶ αὐτῶν ἀγῶνες ὑπὸ ἐπιτυχίας ἐστέφθησαν, ἀνευρόντες μεταλλικόν τι ἅλας, τὸν ὀξικὸν δηλ. ιμόλυβδον (Κουρσοὺμ τοζοῦ) ὅστις ἐν σμικρᾷ ποσότητι ἐντιθέμενος εἰς τὸ ἐν τῷ νυπτῆρι ὕδωρ, δίδει αὐτῷ τὴν γαλακτώδη ἐκείνην χροιὰν τῶν ἄνω μνειαθέντων ὑδάτων. Εἶναι δὲ τὸ μεταλλικὸν τοῦτο ἅλας ἓν τῶν ἰσχυροτάτων δηλητηρίων, ὅπερ καὶ κατὰ τόπον ςύφει καὶ ῥικνοῖ καὶ καυτηριάζει τὸ δέρμα, ἀναπινόμενον δὲ παντοχόθεν καὶ δι' αὐτῶν τῶν πόρων τοῦ σώματος φέρει, τὴν τρομερὰν ἐκείνην νόσον, τὴν χρονίαν δηλ. διὰ μολύβδου δηλητηρίασιν, καθ' ἣν καὶ πόνος καὶ κωλικοὶ σφοδροὶ, καὶ ἕλκεις, καὶ σπασμοὶ καὶ παραλύσεις, καὶ τέλος καταστροφὴ γενικὴ τῆς οἰκονομίας καθ' ἣν οὐδὲν τῶν φαρμάκων δύναται νὰ κατισχύσῃ.

Συμβουλεύομεν λοιπὸν πάντας καὶ συνιστῶμεν αὐστηρότατα αὐτοῖς νὰ μὴ ἀγοράζωσι χάριν εὐθυνίας, τὰ ὑπὸ τῶν αἰσχροκερδῶν καὶ κακούργων τούτων ἐμπόρων πωλούμενα, νὰ δοκιμάζωσι δὲ πάντοτε καὶ τὰ ὑπὸ τιμίων καταστημάτων ἀγοραζόμενα ὀσφράδια διά τινος προχείρου χημικοῦ μέσου.

Ἓν τῶν προχείρων τούτων μέσων εἶναι τὸ ὑδροθεικὸν ὕδωρ (Acide Sulfydrique liquide) ἢ τὸ ὕδωρ τῆς Βαρέγης. (Lau de Barége) ἅτινα ἀναμιγνυόμενα μετὰ ποσότητος τοῦ ὑπόπτου ὑγροῦ, καὶ καταδεσμεύουσι καὶ καταρρίπτουσι τὸν ὕπουλον καὶ καταστρεπτικὸν ἐκεῖνον δαίμονα ἐν εἴδει μελανοῦ ἰζήματος.

* * *

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ.

Περὶ ἐκκαθαρίσεως μεταξίνων ὑφασμάτων.

Κατασκεύασον μίγμα ἐξ ἑνὸς μέρους σάπωνος, δύο μερῶν μέλιτος καθαροῦ, λευκοῦ, καὶ τεσσάρων μερῶν ῥακῆς· θέρμανε ἐλαφρῶς τὸ ὅλον μίγμα μέχρι βρασμοῦ καὶ χρῷ ὡς ἑξῆς:

Πλύνε διὰ μαλακῆς βρούτσας τὰ ἀκάθαρτα μέρη τοῦ μεταξίνου ὑφάσματος, καὶ ἔμβαψον αὐτὸ, μετὰ τὴν πλύσιν, εἰς ὕδωρ ψυχρὸν τοσάκις ἐνόσῳ τὸ ὕδωρ μὴ θολούσθω διὰ τῶν περαιτέρω ἐμβαπτίσεων τοῦ ὑφάσματος ὅπερ μὴ στρέφῃς ὡς συνήθως οὐδὲ νὰ τρίψῃς· θέσον οὕτω τὸ ὕφασμα μεταξὺ καθαροῦ λινοῦ ὑφάσματος ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ εἶτα σιδέρωσον αὐτὸ ὑγροῦ ὄντος.

Ἑτέρα ἐπίσης τοιαύτη συνταγὴ εἰδικὴ διὰ τὰ ἐκ μετάξης ὑφάσματα κατὰ τὸν κ. Chevalier εἶνε ἡ ἑξῆς: λάβε ἐξ λίτρας ὕδατος, 122 γραμ. σόδας, δύο χολὰς βοὸς κεκαθαρμένας, ἑνὸς λεμονίου ὀπὸν καὶ 61 γραμ. σάπωνος καὶ μεταχειρίσθητι τὸ μίγμαα τοῦτο εἴτε ψυχρὸν εἴτε θερμόν.

Πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασίαν τῶν μεταξίνων ὑφασμάτων ἵνα ταῦτα ἀνακτήσωσι τὴν εὐκαμψίαν καὶ τὴν πρώτην στιλπνότητά των, δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν, κατὰ τὴν φύσιν τῶν ὑφασμάτων, ἢ τὴν διάλυσιν colle-forte, ἢ τὴν ἐκ κόμμεως ἀραβικοῦ, ἢ μᾶλλον τὴν ἐκ κόμμεως ἀτραγακανθίνου ἐμβρέχοντες διὰ τοιαύτης διαλύσεως τὰ ὑφάσματα ἀποξηραίνοντες κατόπιν ἀμέσως καὶ σιδηρόνοντες ταῦτα καταλλήλως.

Τρόπος πρὸς ἀποκαθάρισιν τοῦ βελούδου.

Τὸ μεταξόχνουν κροστὸν καὶ πολυτελὲς ἐκεῖνο ὕφασμα ὅπερ καλοῦμεν κοινῶς *βελοῦδον*, ἡ βροχὴ ἐξαφανίζουσα τὴν πολύχρουν ὡραίαν ὄψιν του καὶ σκληρύνουσα τὸ χνοῦδι του καθιστᾷ ἄχαρι πλέον πρὸς μεγίστην θλίψιν τῆς φερούσης αὐτὸ ὡραίας δεσποινίδος καὶ πάσης ἄλλης φιλοκάλου κυρίας. Τὸ τοιοῦτον ἄχαρι κατασταθὲν πολυδάπανον βελοῦδον δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὴν προτέραν του ὄψιν ἐὰν δι' ὕδατος βρέξωμεν τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειάν του ἣν μετὰ ταῦτα πρέπει νὰ ἐκθέσωμεν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς θερμότητος· τὸ ἐξατμιζόμενον διὰ μέσου τῶν μεταξίνων τοῦ ὑφάσματος ἰνῶν διαχωρίζει οὕτω ταύτας τεχνικώτατα.

Τρόπος πρὸς ἀποκαθάρισιν τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων.

Τὰ καλούμενα *Κασμίρια* (ἐκ τῆς πόλεως Κασμιρίας), *Μερινὰ* (ἔκ τινος εἴδους προβάτων τῆς Ἱσπανίας), αἱ *φλανέλλαι* καὶ ἕτερα τοιούτου εἴδους μάλλινα ὑφάσματα, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ἐκ τριχὸς τράγων προερχόμενα, ἀνακτῶσι τὴν προτέραν αὐτῶν καινουργὸν ὄψιν διὰ τῆς ταχείας πλύσεώς των ἐν ὕδατι ψυχρῷ ἐνέχοντι δύο κουτάλια σάπωνος τετριμμένου καὶ ἓν τοιοῦτον χολῆς βοός· Ἐπαναλαμβάνομεν τὴν ἐργασίαν ἐντὸς τοιούτου λουτροῦ ἀνεξόδου καὶ ἀποπλύνομεν ἐν τέλει τὸ ὑπὸ κάθαρσιν μάλλινον ὕφασμα ἐν ὕδατι ἐνέχοντι μικρὰν ποσότητα στυπτηρίας σκοπούσης τὴν ζωηρῶς ἐμφάνισιν τῶν χρωμάτων.

ΧΡ. Ι. ΚΟΥΤΟΥΖΗΣ.

Διάκρισις τῶν ἐπιβλαβῶν ἐκ τῶν ἀβλαβῶν ἐδωδίμων μανιταρίων.

Ἐπειδὴ κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν φυτρώνουσι τὰ μανιτάρια, τὰ ὁποῖα ὑπὸ πλείστων ἀνθρώπων συλλέγονται καὶ τρώγονται, καὶ ἐπειδὴ μεταξὺ αὐτῶν εὑρίσκονται εἴδη τινὰ τὰ ὁποῖα ἐμπεριέχουσιν δηλητηριώδη οὐσίαν οὐκ ἀπὸ σκοποῦ εἶναι νὰ ἐκθέσωμεν ὀλίγας λέξεις, τίνι τρόπῳ δύνανται νὰ διακριθῶσι τὰ ἐπιβλαβῆ ἐκ τῶν ἀβλαβῶν ἐδωδίμων. 1) ἐπιβλαβῆ θεωροῦνται ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διακοπτόμενα ἢ θραυόμενα ἀλλάζουσι τὸ χρῶμά των, εἰς κυανίζον, μελανωπὸν ἢ κίτρινον, 2) ἐπιβλαβῆ εἶναι ἐκεῖνα ἐκ τῶν ὁποίων μετὰ τὴν διακοπήν των ἐκρέει γαλακτῶδες ἢ ἰξῶδές τι ῥευστὸν, 3) μὴ τρώγεις τοιαῦτα τῶν ὁποίων ὁ πῖλος ἔχει χρῶμα κίτρινον, μαῦρον ἢ κόκκινον ἢ αἱματόχρουν. Διὰ προφύλαξιν δὲ ἀπόβραζε ταῦτα μὲ ἁλατόνερον καὶ ἀπόχυσον τοῦτο τὸ νερὸν καθότι ἢ δηλητηριώδης οὐσία ἐὰν τυχὸν μεταξὺ τῶν ἀβλαβῶν ἤθελεν εὑρεθῇ καὶ κανὲν ἐπιβλαβὲς, διαλύεται εἰς τοῦτο τὸ ἁλατόνερον καὶ μετὰ τὴν ἀπόβρασιν καὶ ἀπόχυσιν τούτου τοῦ ἁλατούχου ὕδατος φάγε αὐτὰ ἄνευ φόβου βλάβης τινος ἐπὶ τῆς ὑγείας σου. Τὰ συμπτώματα τῆς διὰ ἐπιβλαβῶν μανιταρίων δηλητηριάσεως συνίστανται εἰς καύσωνα εἰς τὸν λάρυγγα, ναυτίασιν, ἐξοίδησιν τοῦ στομάχου, ζάλην, μεγάλην στενοχωρίαν καὶ σπασμώδεις κινήσεις τῶν μελῶν. Ἐὰν τυχὸν μετὰ τὴν βρῶσιν τῶν μανιταρίων αἰσθανθῇς τοιαῦτα συμπτώματα, γαργάλιζε τὸν φάρυγγα διὰ πτεροῦ πρὸς ὅσον ἔνεστι ταχυτέραν ἐξέμεσιν τῶν ἐν τῷ στομάχῳ ἐμπεριεχομένων καὶ ταῦτα μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ ἰατροῦ.

Π. ΛΑΝΔΕΡΕΡ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ. Σελ. 243. στήλ. 2. στίχ. 48. Ἀνάγνωθι ἔπος ἀντὶ δρᾶμα.

Διευθυντὴς ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.